

HERALDISK TIDSSKRIFT

<i>Marianne Sandels</i> Femte nordiska heraldikkonferensen	441
<i>Peter Kurrild-Klitgaard</i> Våbenrulle for Societas Heraldica Scandinavica	451
<i>Terje Bratberg og Harald Nissen</i> Den trondhjemske slekt Hammond og engelsk våpenrett	489
<i>Nils G. Bartholdy</i> Carl-Alexander von Volborth 1919–2009	503
Register	505

Hæfte nr. 99 og 100 er udgivet med støtte fra Nordisk
Publiceringsnævn for humanistiske og samfundsvidenskabelige tidss-
krifter (NOP-HS)

HERALDISK TIDSSKRIFT

Udgives af SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA, hvis medlemmer modtager det gratis. Tidsskriftet udkommer med to numre årligt, i marts og oktober. Medlemskab koster pr. år DKK 260,-. Medlemskab én gang for alle (kun for personer): det 20-dobbelte. Heraldisk Tidsskrift kan ikke købes i løssalg.

Redaktør

Cand.mag. Poul greve Holstein, Berggreensgade 56, DK-2100 København Ø, Danmark - poulholstein@hotmail.com

Redaktion

Arkivar, seniorforsker, cand.phil. Nils G. Bartholdy, Dalgas Boulevard 63, 2.t.h., DK-2000 Frederiksberg, Danmark

- nils.bartholdy@email.dk

Redaktør, fil.mag. Anton Eskola, Melkogatan 14 C 73, FI-00210 Helsingfors, Finland - aeskola@cc.helsinki.fi

Førstekonsulent, cand.mag. Kaare Seeberg Sidselrud, Granebakken 9, N-1284 Oslo, Norge - heraldikk@gmail.com

Hovrättsfiskal, jur.lic. Martin Sunnqvist, Hantverkaregatan 9 D, SE-261 51 Landskrona, Sverige

- sunnqvist@yahoo.com

Redaktionsråd

Principal Records Specialist, B.A., M.A. Adrian Ailes, The National Archives, England

Amanuens, fil.kand. Tom C. Bergroth, Finland

Associate Professor, Ph.D. D'Arcy J. D. Boulton, Medieval Institute, University of Notre Dame, USA

Historiker, forfatter, cand.philol. Terje Bratberg, Norge

Heraldisk rådgivare, fil.mag. Wilhelm Brummer, Finland

Universitetslektor, jur.dr., fil.kand. Eric Bylander, Göteborgs universitet, Sverige

Ph.D. Clive Cheesman, Rouge Dragon Pursuivant, College of Arms, England

Cand.scient. Steen Clemmensen, Danmark

Fil.dr. Inga von Corswant-Naumburg, Sverige

Fil.dr.h.c. Vigdís Finnbogadóttir, Islands forhenværende Præsident, Island

Professor em., dr.philos. Erla Bergendahl Hohler, Norge

Tandlæge, cand.odont. Per Hougaard, Danmark

Gymnasiumlærer Guðný Jónasdóttir, B.A., Island

Statsheraldiker, fil.dr. Henrik Klackenborg, Riksarkivet, Sverige

Museumsinspektør, cand.arch. Peter Kristiansen, Rosenborg Slot, Danmark

Professor, Ph.D. Peter Kurrild-Klitgaard, Københavns Universitet, Danmark

Forskardoktor, Ph.D. Antti Matikkala, Helsingfors universitet, Finland

Stipendiat, cand.philol. Torgeir Melsæter, Norge

Førstebibliotekar, cand.real. Harald Nissen, Norge

Kgl. ordenshistoriograf, riddarhusgenealog, fil.kand. Per Nordenvall, Riddarhuset, Sverige

Elizabeth Roads, M.V.O., Lyon Clerk & Carrick Pursuivant, Court of the Lord Lyon, Skotland

Professor, dr.phil. Georg Scheibelreiter, Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Østtyskland

Fil.dr. Leif Tengström, Finland

HERALDISK
TIDSSKRIFT

HERALDISK TIDSSKRIFT

BIND 10 = NR. 91-100

Redigeret af
Poul Holstein

Udgivet af
SOCIETAS HERALDICA SCANDINAVICA

Heraldisk Selskab · Heraldiska Sällskapet · Heraldisk Selskap

KØBENHAVN & OSLO 2005 – 2009

INDHOLD

Henvisningernes form, f.eks. ”94/168”, angiver både hæftets nr. og sidetal. Ved indbinding af Heraldisk Tidsskrift har således kun det sidste tal interesse. Alfabetiseringen er efter dansk-norsk rækkefølge med ”å” til sidst, efter ”æ/ä” og ”ø/ö.

Register til bind 10 = nr. 91-100	100/505
---	---------

ARTIKLER/UPPSATSER/NOTITSER

Andersen, Aage: Slægten Rosenkrantz’ firedelte våben	93/137
Andersen, Ronny og Peter Kurrild-Klitgaard: Våbener for kronprinsesse Mary og professor John Donaldson	95/201
Ronny Andersen: Nyt storkorsvåben	97/330
-: Reklameheraldik	97/332
-: Nyindstiftet nordisk pris uddelt for første gang	98/373
-: Kongelige våbenmalere og heraldisk kunst	99/427
Bartholdy, Nils G.: Ny kgl. våbenmaler i Danmark	92/102
-: International kongres i Skotland i 2006	92/102
-: Nordiske våbener i to tyske krøniker	93/130
-: Kejserinde Dagmars genbegravelse	94/177
-: Bergshammar og Gelre	97/297
-: Jan Raneke 1914-2007	97/341
-: De danske kongers skjoldholdere	98/345
-: Carl Alexander von Volborth 1919-2009	100/503
Bergroth, Tom C.: Ett nationellt identitet	96/249
Bjønnes, Anders: En berigtigelse og beklagelse	95/244
Bratberg, Terje og Harald Nissen: Den trondhjemske slekt Hammond og engelsk våpenrett	100/489
Brummer, Wilhelm: Det XIV internationella heraldiska kollokviet den 5-8 september 2005 i Sankt Petersburg	95/239
Bäckmark, Magnus: Tre små sköldar	92/72
-: ”Emot Rikswapenets höga värdighet”	95/232
Cappelen, Hans: Norge i 1905: Gammelt riksvåben og nytt kongevåben	94/153
Clemmensen, Steen: Lighed, forskelligheder og faldgruber	98/358
Corswant-Naumburg, Inga von: Friherre Hans Abraham Kruuse af Verchous vapensköld och anvapen i Grödinge kyrka	99/393
Dahl, Camilla Luise: Dronning Eufemias heraldiske dragt	94/168
Degerman, Henrik: Riddarhusets heraldiska Reglor	91/9
-: Kongresscharm i Brugge	91/39
-: Carol Hedberg in memoriam	91/56
-: Åter i Skottland – en digital kongress	94/182
-: Kari K Laurila in memoriam	94/199

Dupont, Michael: Bomærker på Drejø.....	97/320
Ericsson, Leif: Konstnärlig frihet kontra förlagan	97/303
Frosell, Bertil A.: Tronvåben for biskop Czeslaw Kozon.....	96/263
Holstein, Poul: Slægten von Bertouchs og de Bertouch-Lehns heraldik	99/409
Isaksen, Trond Norén: Kongevåpenet og 1905	99/436
Jónasdóttir, Guðný: Det islandske falkevåpen – bakgrunn og historie	92/57
Kurrild-Klitgaard, Peter og Ronny Andersen: Våbener for kronprinsesse Mary og professor John Donaldson	95/201
-: Våbenrulle for Societas Heraldica Scandinavica 1959-2009	100/451
Lassen, Thomas W.: Vore byvåbeners ældste tinkturer	95/213
Nissen, Harald: Nye kommunevåpen i Norge.....	91/21
-: Det norske kongevåpenet.....	91/33
-: Den eldste kvinneheraldikk i Norge	93/105
-: Viscontienes guivre.....	95/241
-: Svar til Anders Bjønnes	95/245
-: og Terje Bratberg: Den trondhjemske slekt Hammond og engelsk våpenrett	100/489
Olsson, Jan-Eric: Fjärde heraldikkonferensen	96/283
Raab, Carl Michael: Erik Posse och hans heraldiska samling	96/273
Sagerlund, V.A.: Nytt heraldiskt register över Sveriges landskap och län	91/40
Sandels, Marianne: Tredje nordiska heraldikkonferensen	92/88
-: Femte nordiska heraldikkonferensen	100/441
SidseLrud, Kaare Seeberg: Kirkelig heraldikk IV	92/97
Sjövall, Henrik: Kommentar till Lars C Stolts recension av UniR FM 2003	92/100
Stolt, Lars C: Flaggkongress i Argentina	92/95
-: Äkta Hamilton med oäkta vapen	94/185
Svane, Erling: Glemte kongevåben i Helsingør.....	92/84
Tønnesen, Allan: Kannikernes bomærker.....	91/29
-: Heraldisk udstilling	96/285
-: Ernst Verwohlt 1923-2007	96/296
-: Ditmarsken-allegori	97/310
-: Otto H. M. baron Haxthausen 1925-2008	99/439
Vigerust, Tore H.: Kildegrunnlaget for de eldste norske våpnene i Hallvard Trætteberg: Borg i segl, mynt og våpen (1967).....	97/331
-: Islands våpen i våpenbok fra 1690-årene	98/372

RECENSIONER/ANMELDELSER

Adriansen, Inge, Carsten Porskrog Rasmussen og Lennart S. Madsen: De Slesvigske Hertuger (Ronny Andersen)	93/151
Association DAUPHIN (udg.): Carl Roschet (Sunil Saigal)	98/386
Bartholdy, Nils G. (udg.): Kalmarunionens brevadel (Harald Nissen)	98/388
Bergroth, Tom, Oloph Bexell och Tord Harlin: Bengt Olof Kälde – kyrkokonstnär och heraldiker (Nils G. Bartholdy)	94/195
Bunuel, Arnaud: Armorial illustré des Connétables et des Maréchaux de France – du XIe siècles à nos jours (Harald Nissen)	98/374

Bäckmark, Magnus (red.): Svenska släktkalendern 2003 (Lars C Stolt).....	91/49
-: & Marcus Karlsson: Kyrkans märken – vapen, stämplat, sigill, emblem (Lars C Stolt).....	94/193
-: Liber Amicorum Brugensis (Ronny Andersen).....	94/197
Boos, Emmanuel de: Dictionnaire du blazon (Steen Clemmensen).....	91/42
-: L'Armorial le Breton (Steen Clemmensen).....	91/52
Braunstein, Christian: Svenska försvarsmaktens fälttecken efter millennieskiftet (Henrik Sjövall).....	93/144
-: Sveriges arméförband under 1900-talet (Henrik Sjövall).....	93/145
-: Svenska flygvapnets förband och skolor under 1900-talet (Henrik Sjövall).....	93/145
-: Heraldiska vapen inom det svenska försvaret: Heraldry of the Swedish Armed Forces (Henrik Sjövall).....	94/186
-: Utmärkelsetecken på militära uniformer (Lars C Stolt).....	97/338
Bredalsmo, A. Jan, Marianne Selsjord og Unn Plather: Hertug Skule til evig minne (Harald Nissen).....	94/189
Campbell-Kease, John: Tribute to an Armorer. Essays for John Brooke-Little to mark the Golden Jubilee of 'The Coat of Arms' (Per Hougaard).....	93/149
Cheesman, Clive (udg.): The Armorial of Haiti. Symbols of Nobility in the Reign of Henry Christophe. College of Arms manuscript JP 177 (Henrik Degerman).....	96/293
Foppoli, Marco: Gli stemmi dei comuni di Valtellina e Valchiavenna. Origini, storia e significato degli emblemi dei Comuni della Provincia di Sondrio (Harald Nissen).....	95/246
Gatz, Erwin (udg.): Die Wappen der Hochstifte, Bistümer und Diözesanbischöfe im Heiligen Römischen Reich 1648-1803 (Steen Clemmensen).....	98/397
Grinberg, Maurice: Armorial Conrad Grünenberg Wappenbuch (Sunil Saigal).....	98/381
-: Münchener Kalender. Ad Laudem Otto Hupp (Sunil Saigal).....	98/384
Harlin, Tord, Oloph Bexell och Tom C. Bergroth: Bengt Olof Kälde – kyrkokonstnär och heraldiker (Nils G. Bartholdy).....	94/195
Heraldiska Sällskapet i Finland (utg.): Suomalaisia vaakunoita. Henkilöitä, sukuja, yhteisöjä (Finländiska släktvapen. Personer, släkter, samfund) (Henrik Degerman).....	96/290
Hildebrandt, Adolf Maria: Handbuch der Heraldik. Wappenfibel (Steen Clemmensen).....	91/42
Karlsson, Marcus & Magnus Bäckmark: Kyrkans märken – vapen, stämplat, sigill, emblem (Lars C Stolt).....	94/193
Kurrild-Klitgaard, Peter: Knights of Fantasy (Nils G. Bartholdy).....	91/51
Le Feron, Jean: Les armoiries des connestables, grands maîtres, chanceliers, admiraux, mareschaux de France & preuosts de Paris (Harald Nissen).....	98/374
Liljegren, Bengt: Regenter i Sverige (Lars C Stolt).....	91/50
Madsen, Lennart S., Carsten Porskrog Rasmussen og Inge Adriansen: De Slesvigske Hertuger (Ronny Andersen).....	93/151
Nevés, Clara och Vladimir A. Sagerlund: Våra landskapssymboler. Vapen, djur och blommer (Martin Sunnqvist).....	96/294
Plahter, Unn, A. Jan Bredalsmo og Marianne Selsjord: Hertug Skule til evig minne (Harald Nissen).....	94/189
Rasmussen, Carsten Porskrog, Inge Adriansen og Lennart S. Madsen: De Slesvigske Hertuger (Ronny Andersen).....	93/151
Renesse, Théodore de: Dictionnaire de Renesse. Lexique héraldique illustré (Steen Clemmensen).....	91/42

Risåsen, Geir Thomas: Norges Riksregalier/The Norwegian Crown Regalia (Harald Nissen)	96/286
Sagerlund, Vladimir A. och Clara Nevéus: Våra landskapssymboler. Vapen, djur och blommer (Martin Sunnvist).....	96/294
Selsjord, Marianne, A. Jan Brendalsmo og Unn Plather: Hertug Skule til evig minne (Harald Nissen).....	94/189
Skandinavisk vapenrulla 2004, 2005-2006 (Lars C Stolt)	94/191, 97/336
Smetannikov, I.S.: Gerby I Flagi subektov Rossijskov Federatsii – The Arms and Flags of the Subjects of the Russian Federation (Lars C Stolt)	93/144
Suomen Heraldinen Seura (utg.): Suomalaisia Vaakunoita. Henkilöitä. Sukuja. Yhteisöjä (Sunil Saigal).....	97/333
Theutenberg, Bo J: Folkungar och Korsriddare (Davor Zovko)	96/288
Tillander-Godenhjelm, Ulla: The Russian Imperial Award System during the Reign of Nicholas II 1894-1917 (Henrik Degerman)	96/291
Uniformsreglemente för Försvarsmakten (Lars C Stolt)	91/48
Veyrin-Forrer, Théodore: Précis d'héraldique (Steen Clemmensen)	91/42
Wasling, Jesper (red.): Heraldik för nybörjare (Hans Cappelen).....	93/147
Zamagni, Giulio: Il Valore del Simbolo (Kaare Seeberg Sidselrud).....	91/47
Zeuthen, Jakob H.: Bogen om danske kommunevåbener (Knud Prange)	91/103

Femte nordiska heraldikkonferensen

Av Marianne Sandels

En vacker cirkel blev sluten den 22–24 maj 2009 när den femte nordiska heraldikkonferensen med tema *Personvapen och vapenrätt* hade genomförts i Stockholm. Flera deltagare kunde se tillbaka på de tidigare fyra evenemangen med Sverige som första värdland: Kalmar år 2001, Åbo 2003, Oslo 2005 och senast Hillerød 2007. Vad som närmast hade börjat som ett djärvt försök för åtta år sedan förefaller nu att vara en klart etablerad tradition.

Talet fem – i många sammanhang ansett som särskilt harmoniskt – återkom under konferensens gång, eftersom huvudarrangören Societas Heraldica Scandinavica samtidigt firade sitt femtioårsjubileum. Det blev många intressanta återblickar, inte sällan nostalgiska. I positiv anda kan sällskapet se framtiden an.

Som lokal arrangör för konferensen denna gång stod Kungl. Maj:ts Orden i samarbete med Kungl. Husgerådskamma-

Et udsnit af de mange yngre medlemmer, der vil komme til at præge Heraldisk Selskab i det næste halvsekel, samlet i den indre borggård på Stockholm Slot: Antti Matikkala (Finland), Magnus Bäckmark (Sverige), Ronny Andersen (Danmark), Geir Nordhus (Norge), Kaare Seeberg Sidselrud (Norge), Wilhelm Brummer (Finland), Martin Sunnqvist (Sverige), Peter Kurrild-Klitgaard (Danmark) og Jens Christian Berlin (Sverige). Foto taget med Geir Nordhus' kamera.

ren och under medverkan av Svenska Heraldiska Föreningen och Heraldiska Samfundet. Liksom tidigare ägde det vetenskapliga programmet rum i en historisk byggnad, i detta fall Kungliga Slottet, ett storslaget palats från barockens tidevarv. Närmare bestämt var det den hemtrevliga Carl XV-salen som var upplåten för fredagen och lördagen den 22 och 23 maj, de egentliga konferensdagarna. I den lätta vårsolen som försiktigt tog sig in genom fönstren skimrade de stora gyllenladers-tapeterna dunkelt.

Emellertid började ett informellt välkomstprogram redan torsdagen den 21 maj. Vissa deltagare kunde då vara med om den visning av Riddarhuset och Riddarholmskyrkan som var inlagd på söndagen. Framför allt fanns möjlighet att på kvällen delta i den eleganta välkomstbuffé som hade ordnats på Bååtska palatset, Svenska Frimurare Ordens stamhus. Uppmärksamma gäster kunde redan på långt håll se konferensflaggan vaja högt över denna ståtliga 1600-talsbyggnad. Vid entrén stod Tom C. Bergroth och hälsade välkommen. Som representant inte bara för Svenska Frimurare Orden utan även Kungl. Maj:ts Orden var det han som med sin fasta hand och myndiga röst styrde konferensen under hela dess gång.

Efter överlämnandet av SHS:s fana och häroldsstav – gåvor med anledning av jubileet – höll sällskapets ordförande Allan Tønnesen det formella öppningstalet, efter vilket Nils G. Bartholdy – huvudansvarig för det vetenskapliga programmet – vidtog med ett hälsningsanförande. Som en gåva till deltagarna hade ett privattyck distribuerats, nämligen en utgåva i färg av de porträtt som Allan Tønnesen målat av de

I Carl XV:s spisesal på Stockholm Slot findes hans våben fra før 1859, da han var hertug af Skåne. Foto: Maibritt Zuschke.

aktuella styrelseledamöterna i SHS. I klassisk tradition återfinns på dessa konstverk även de heraldiska vapnen för de avbildade personerna.

Det första föredraget var ägnat minnet av Jan Raneke och hölls mycket åskådligt av Henric Åsklund. Själva titeln var *Axplock ur Jan Ranekes (1914–2007) kvarlåtenskap – Minnesföredrag*. Lunds universitetsbibliotek är redan engagerat i projektet att i största möjlighet bevara och fritt tillgängliggöra Ranekes omfattande arkiv. (Dennes tryckta böcker och skrifter kommer emellertid endast selektivt att tillföras LUB, eftersom denna institution redan äger åtskilliga av de verk som finns i Ranekes samling.) Projektets finansiering kommer till hälften att ske av LUB, under förutsättning att fondmedel utverkas för andra hälften. För närvarande är säkringen av dessa externa medel ordnad till femtio procent, vilket bådär gott för projektets genomförande.

Åsklund beskrev det stora arkivet över Europas medeltidsvapen som Raneke på-

börjat under 1950-talet. Det består huvudsakligen av ett mycket stort antal hålkort (egentligen ”nålkort”) och pärmar. Projektets syfte är att digitalisera detta omfattande arkiv och dessutom göra det sökbart, samtidigt som konserveringsåtgärder vidtages för att bevara originalen. Konferensdeltagarna fick se bildsviter av Ranekes vapenritningar i olika stadier, samt hans arbetsgång från skiss till datorfärglagd bild.

Efter detta inledande föredrag kom nästa talare in på det ämnesområde som mer låg inom ramen för konferensens huvudtema. Det var Tom S. Vadholm som hade valt titeln *Bruk av forfedres våpen, briseringer og komponering av nye slektsvåpen i vår tid – gamle tradisjoner eller nye oppfatninger?* Han slog genast fast att lagar och juridik är en sak, men regler och ”heraldiska normer” en helt annan. Översiktligt nämnde han de stränga regler som gäller för norska kommunvapen i modern tid. Raskt kom han in på vilka slags normer eller regler man bör ålägga sig själv nu i modern tid vid nykomponerande av ett person- eller släktvapen. Givetvis framlades här många personliga synpunkter och främst kom debatten att gälla bruket av purpur. Vadholms synpunkt var att denna relativt ovanliga färg återfinns inom heraldikens långa historia och dessutom klart kan särskiljas från andra färger på en vetenskapligt upplagd färgcirkel. Enligt honom borde man således inte utesluta purpur vid sitt val.

Som jurist kunde sedan Martin Sunnqvist i sitt föredrag *Skydd av person- och släktvapen* göra en exposé av vissa problemområden som nu i modern tid berörs av lag och rätt, inte bara tradition, smak

och personligt val. Eftersom det rättsliga skyddet av efternamn tangerar frågan om heraldiska vapens skydd, tog Sunnqvist upp en rad fall som rör en eller båda identifikationsmöjligheterna.

Paradfallet som de flesta känner till är tvisten mellan den svenska ätten Gyllenstierna och ägarna till Steninge slott AB nära Stockholm. Det talande släktvapnet med en sjuuddig stjärna övertogs helt sonika – krönt dessutom – som ett slags varumärke i sköldform av Steninge slott AB med ett årtal – i själva skölden – som enda tillägg. Att släkten Gyllenstiernas vapen återfinns på byggnaden Steninge slott ger naturligtvis inte en rättighet för en ny ägare att bruka vapnet. Problemets kärna är att skyddet av namnet Gyllenstierna är säkrat i svensk namnlag, eftersom det är en nu levande ätt (dessutom med historiskt betydande medlemmar i äldre tid), medan ett heraldiskt vapens skydd är mer bristfälligt, i varje fall inte lika klart definierat. Det faktum att ett vapen lätt återfinns i t.ex. en adelskalender är i dagens läge inte avgörande ur rent juridisk synpunkt. (I detta sammanhang bör påpekas att det svenska rättsskyddet för namn gäller oberoende av om namnet är adligt eller ej.)

Liksom namnförslagen Bernekow och Hemilton ej har kunnat godkännas, därför att de är lätt förväxlingsbara med de existerande Bernekow och Hamilton, bör ett nykomponerat vapen alltså lätt kunna skiljas från redan existerande utan att man ingående behöver detaljstudera bägge. Sunnqvists förslag i egenskap av heraldiker var att minst två avgörande skillnader bör finnas, den ena helst gällande tinktur, den andra motiv.

Efter denna utblick från svensk horisont kom Sunil Saigals föredrag *Retsbeskyttelse af danske kommunevåbener*, med dokumentation från en stor samling juridiska bestämmelser, förutom en lång kavalkad av intressanta bilder. I äldsta tid, i varje fall från 1200-talet, hade många handelsstäder i Danmark fritt antagna sigill, vilka senare kom att införlivas i heraldiska vapen. I äldre tid förekom även att konungen förlänade vapen, vilket successivt blev regel från och med 1600-talet fram till modern tid. Den nuvarande lagstiftningen föreskriver dock inte att kommunerna skall ha ett eget vapen eller på vilket sätt de skall bruka ett vapen. Som i de flesta andra länder finns ett utförligt regelverk hur ett kommunvapen skall vara utformat för att över huvud taget komma i fråga för registrering och rättsligt skydd. Numera är även de historiska vapnen skyddade.

De danska kommunvapnen är populära och syns på rådhus och andra offentliga byggnader, dessutom kommer många ansökningar från föreningar och arrangörer av olika begivenheter om att få bruka kommunvapen. Ganska restriktiva är kommunerna med att bevilja sådana ansökningar, men det är ytterst sällan som något missbruk beivras.

Sunil Saigal tog upp den stora kommunreformen som trädde i kraft 2007, då ett stort antal kommuner formellt upphörde och helt nya skapades, vilket kom att innebära att ”nya” vapen skapades, även om de i somliga fall de facto var identiska med dem som hade upphört att existera. Av de nuvarande 98 kommunerna har samtliga, med några ytterst få undantag, heraldiska vapen. Som en sista reflexion framförde föredragshållaren en önskan om att

nyskapade kommunvapen inte skall följa den rådande tendensen att fjärma sig från det traditionella heraldiska formspråket.

Eric Bylander höll därefter sitt föredrag *Ordensvapen för medlemmar av ordenssamfund (ex. Svenska Frimurare Orden)*, vilket hade ett särskilt intresse för denna konferens. Han tillhör själv denna orden och kunde utan omsvep inledningsvis erkänna, att man visserligen numera iakttar god heraldisk sed vid skapande av vapen, men tyvärr bär på ”ett betungande arv”. En serie bildexempel visade på bägge företeelserna. Förr gjordes heller inga blasoneringar – vilket förmodligen hade varit omöjligt ibland – men nu sker det i regel. Egentligen är det bara den rundade sköldformen som numera skiljer frimurerisk heraldik från vad man ser i ”den allmänna världen”. Inte bara enskilda personer utan även de olika enheterna inom orden har heraldiska vapen. Behovet att skapa nya vapen är desto större i dagens läge, då nya medlemmar endast undantagsvis har egna vapen. Förr i världen hade flera av de ledande sina egna adliga vapen som de brukade även inom Frimurare Orden.

En kavalkad genom flera sekler fick konferensdeltagarna sedan genom Kaare Seeberg Sidselruds föredrag *Slektsvåpen Sverdrup gjennom fire århundrer – utenfor eller innenfor rettsregler?* Av bilderna kunde man klart se att så stora variationer de facto förekom i släktvapnet genom tiderna, att man snarast borde tala om helt olika vapen. Endast hjälmprydnaden, ett svärd, föreföll intressant nog att vara konstant. I föredraget påvisades alltså klart hur stor frihet det i realiteten har funnits att fritt utnyttja heraldiken, oberoende av hur det heraldiska vapnet en gång har kompo-

Allan Tønnesen med fane og heroldsstav, nogle af gaverne til selskabet. Foto: Ronny Andersen.

nerats. Uppenbarligen har de heraldiska grundprinciperna kunnat tänjas ganska mycket. Seeberg Sidselrud påpekade också, att han hade haft problem att korrekt kunna knyta varje gestaltning av det i teorin enda vapnet till rätt historisk person.

Förmiddagen den 23 maj ägnades åt kvinnolinjens betydelse inom heraldiken och kvinnornas användning av vapen. Bägge föredragen hade en klart historisk inriktning och var kronologiskt upplagda med utmärkta exempel. Först talade Nils G. Bartholdy om *Kvindeliniers betydning*

for fyrste- og adelsheraldik. Han utgick från Danmark under sent 1100-tal, belyste givetvis vapnen för unionsdrottningen Margareta och Erik av Pommern, men hade sitt mest komplexa och givande exempel från 1700-talet i Danmark. Det stora grevskapet Frijsenborg och den grevliga värdigheten kunde nämligen ärvas av en kvinna och så skedde i några omgångar. Eftersom dessa kvinnor i allmänhet ingick äktenskap med andra adliga eller till och med högadliga personer, blev de heraldiska vapnen synnerligen komplicerade. Även

vissa senare exempel av samma slag tog Bartholdy upp, samtliga från Danmark. Indirekt blev Bartholdys föredrag en tankeställare om nedärvningen av vapen i modern tid endast bör ske agnatiskt eller kognatiskt.

Redan i början av sitt föredrag *Hur kvinnor använt vapen genom tiderna* poängterade Magnus Bäckmark att han uteslutande ville visa vad som skett i praktiken. Och en stor variation har förekommit i kvinnors bruk av heraldiska vapen. Påfallande ofta under den första perioden, för Sveriges del tidigast 1200-talet, hade kvinnan sin mans vapen, inte sin faders. Så småningom börjar dock kvinnorna, i likhet med männen, att använda just faderns vapen. Den vanliga sköldformen används såväl av män som av kvinnor. Inte i Sverige men ute i Europa blir det relativt vanligt vid 1500-talets början med rutformad sköld för kvinnor, en form som paradoxalt nog hade valts av män ibland under medeltiden.

Bäckmark visade många exempel på hur kvinnor genom tiderna har kunnat framträda inom heraldiken, eftersom de ibland har haft en kluven sköld med både sin faders och sin makes vapen, eller har kunnat välja mellan sin mans eller faders vapen eller figurerat som jämbördig partner med sin man i ett alliansvapen. Han företrädde den åsikten att kvinnorna var särskilt gynnade inom heraldiken genom denna variationsrikedom.

Efter dessa suggestiva svep genom nordisk medeltid och fram till modern tid kom en färgstark kavalkad av heraldiska och socialhistoriska öden genom Harald Nissens och Terje Bratbergs föredrag *Den trondhjemske slekt Hammond og engelsk*

våpenrett. Denna ursprungligen engelska familj kom till Trondheim på 1600-talet och är sedan 1800-talet utdöd på manssidan, men florerar på kvinnosidan. Varken den förste, nyinflyttade Hammond vid namn Thomas, eller hans far eller söner hade enligt engelsk sed någon som helst "mark of cadency" ("brisure") på sitt vapen, fastän ingen av dem var förste son. Familjen tycks från början ha anpassat sig väl till nordiskt bruk.

Denne Thomas Hammond var en framgångsrik köpman och godsägare, liksom flera i de kommande generationerna i hans släkt. Hans dotter Sara gifte sig ung med Albert Angell och lyckades utverka att få köpa ett gravkapell till sin man i Nidarosdomen, något som egentligen var förbehållet adeln. I egenskap av kansliråd hade den avlidne dock rang som adelsman, vilket också bygelhjälmens ovanför hans vapen visar.

Genom noggranna och ibland drastiska fältundersökningar – såsom nedstigning i mörka kryptor i Trondheim – har vissa vapen kunnat studeras för ättlingar både på mans- och kvinnosidan till denne Thomas Hammond. Kända släktnamn som Collett, Collin och Horneman förekommer. I något fall är det en kvinna, Marie Christine Horneman, gift Collin, som kombinerar sin mans palmvapen med vildmannen från sin faders vapen som sköldhållare. Även i Reins kloster kan flera porträtt och vapen från denna vittförgrenade släkt Hammond återfinnas. Allt eftersom tiden gick, skedde en dramatisk ståndscirkulation. Såväl väletablerade personer från samhällets högsta skikt som mer tvivelaktiga figurer (bland andra en falsk myntare och en alkemist som förslösar sin

hustrus egendom på sina fruktlösa experiment) återfinns i det rikt förgrenade kognatiska släktträdet. De heraldiska vapnen är ofta relativt fritt komponerade, en praxis som de dansk-norska myndigheterna tycks ha accepterat utan invändningar.

Lördagseftermiddagen den 23 maj ägnades åt de olika nordiska projekt som har genomförts eller är under genomförande i fråga om registrering av framför allt borgerliga vapen. Denna form av skydd gäller givetvis inte juridiskt, men i bästa fall garanteras att ingen annan person eller organisation antar samma vapen. Först kom Henric Åsklund med sin sakliga genomgång *Registrering av personvapen i Norden. Om olika register*. Med hjälp av dessa register och givetvis kvalificerad rådgivning i varje enskilt fall borde risken väsentligen reduceras för olyckliga sammanfall. Åsklund började kronologiskt med Svenska Riksheraldikerämbetets vapenrulla på 1930-talet, och gick via Arvid Berghmans publicerade verk *Svenska borgerliga släktvapen* (1939) och *Borgerlig vapenrulla* (1950) fram till det expansiva Heraldiska Sällskapet i Finland Vapenregister, vilket påbörjades 1962 och nu ligger på webben, men också har utkristalliserat sig i bokform med nr 1–1356: *Suomalaisia vaakunoita* (2006). Mer om detta skulle komma i det följande föredraget.

En längre stund uppehåll sig Åsklund vid *Skandinavisk vapenrulla*, SVR, som påbörjades 1963 med utgivning i form av häften. Den ursprungliga tanken var att samtliga vapen i Norden skulle ingå. Med en utgivningstakt på ett häfte om året eller ibland vartannat år fanns det ringa möjligheter att förverkliga sådana planer inom rimlig tid. Av ett register omfattande åren

1963–2008 kan man bilda sig en uppfattning om utgivningen.

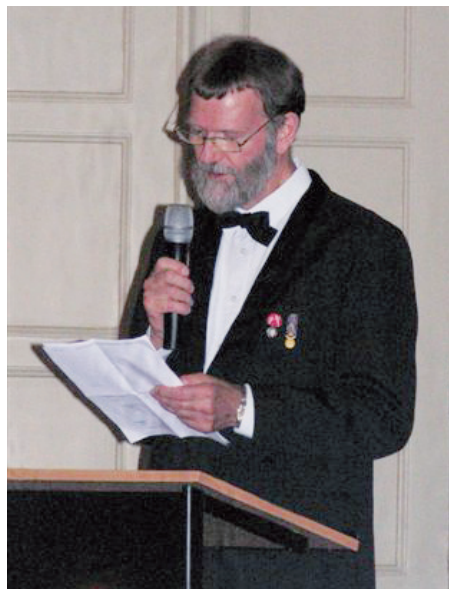
Av stort intresse numera är framför allt Svenskt Vapenregister, SV, vars arbete påbörjades 2007. Huvudmän är Svenska Heraldiska Föreningen och Svenska Nationalkommittén för Genealogi och Heraldik, SNGH. Publicering sker i *Meddelanden från Svenska Vapenkollegiet*, en publikation som ingår, inhäftad, i *Vapenbilden*. Granskningen av förslagen sker i flera led, i ett öppet förfarande, och beslut för avslag eller kritik är alltid motiverade. Registerintyg utfärdas i sedvanlig ordning.

Avslutningsvis formulerade sig Åsklund så, att de olika insatserna från svensk sida dominerar, ”men Finland är äldst och störst”, vilket blev en lyckosam öppning för det sista föredraget, hållet av Wilhelm Brummer, *Heraldiska Sällskapets i Finland vapenregister; en presentation*. Några inledande ord om detta register hade redan sagts av Henric Åsklund, men Brummer hade många intressanta uppgifter, inte minst statistiska, att tillföra.

Sedan den ovannämnda stora publikationen *Suomalaisia vaakunoita* [”Finska vapen”; boken har emellertid en inledning på svenska] utkom 2006 har Heraldiska Sällskapet i Finland / Suomen Heraldinen Seura infört ytterligare 200 vapen i sitt register, sökbart på webben. Samtliga vapen fördelar sig på följande sätt: 904 personvapen, 110 släktvapen, 199 vapen för släktföreningar, 157 vapen för vissa orter eller områden (t.ex. Karelen). Intressant nog har 69 % av alla vapen endast två tinkturer. En delad sköld i guld och blått, exakt som den urgamla svenska ätten Natt och Dags vapen, hade smugit sig in – *vad man skall göra?* lydde före-

Tre, der har været medlemmer af selskabet siden dets stiftelse: Tom S. Vadholm, Knud Prange og Lars Stolt. Foto: Geir Nordhus.

Den afgangede formand Allan Tønnesen taler ved banketten. Foto: Ronny Andersen.

dragshållarens retoriska fråga i en något uppgiven ton.

När konferensens vetenskapliga program var avslutat, hade deltagarna fått rikligt med avtryck på sina näthinnor av alla de bilder som skickligt hade visats med hjälp av modern teknologi. En sympatisk ny sedvänja var att föredragshållarna presenterade sig själva och sina kolleger genom att visa de heraldiska vapnen och snarast i förbigående förklara vilka namn det rörde sig om. Detta kan man kalla en förnämlig återkoppling till heraldikens glansperiod under medeltiden och en bra träning för oss alla nu i modern tid.

Konferensens tema "Personvapen och vapenrätt" hade knappast givit upphov till några längre eller hetsiga diskussioner. –

Kanske var deltagarna väl medvetna om hur vanskligt det är att tala om "vapenrätt"? Det är långt mer intressant och stimulerande att studera hur praxis har utformats, hur män och kvinnor ganska fritt har utnyttjat heraldiken som bildspråk i olika sammanhang.

Att döma av deltagarlistan hade konferensen inemot hundra deltagare. Drygt en tredjedel var från Sverige, något tjugotal vardera från Danmark och Norge, ca ett tiotal från Finland och fem från Island – ett mycket bra utfall. För många av dessa personer utgjorde även söndagsförmiddagen en viktig del av programmet. Då fanns det tillfälle att följa med på visningen av Riddarhuset och Riddarholmskyrkan för dem som inte hunnit med detta redan på

Et af selskabets kvindelige medlemmer, Maibritt Zuschke, omgivet af Kaare Seeberg Sidselrud, Heraldisk Tidsskrifts kommende redaktør, Wilhelm Brummer og Antti Matikkala. De to sidstnævnte arrangerer den næste nordiske heraldikerkonference i Helsingfors i 2011. I baggrunden selskabets mangeårige revisor Steen U. Zangenberg. Foto: Ronny Andersen.

torsdagen. Per Nordenvall talade i Riddarholmskyrkan om disponeringen utefter väggarna av de avlidna Serafimerriddarnas sköldar, utrymmesbristen, konserveringsåtgärder och annat av intresse i samband med Serafimerorden. Göran Mörner, amanuens vid Riddarhuset, sammanfattade den vackra byggnadens märkliga historia och själva organisationen av Riddarhuset med dess olika arbetsområden. Givetvis tog han i sin presentation upp reglerna för introduktion vid Riddarhuset, leverans av vapensköld och andra viktiga faktorer för adelskap i äldre tid. Möjlighet fanns att ströva

runt och studera sköldarna utefter väggarna eller lära känna olika delar av byggnaden, inte minst biblioteket.

Emellertid ägde den högtidliga avslutningen av konferensen rum vid banketten på det Bååtska palatset, Svenska Frimurare Ordens stamhus. En reflexion i efterhand kunde vara att konferensens dagar utspelade sig som i äldre tid på några små öar mitt i Stockholm: Gamla Stan (Stadsholmen), Riddarholmen och Blasieholmen. (Någon deltagare som tidigare ej varit i Stockholm frågade mig försiktigt om Blasieholmen hade något med blasonering

att göra; – ack nej, det är snarare ett personnamn, Blasius, som har gett holmen dess namn.) Här i Bååtska palatset fanns möjligheter för middagsgästerna att se några av alla de vapensköldar som pryder väggarna, sedan Frimurare Orden invigde huset för sitt ändamål 1877.

Avslutningsmiddagen, som även var ett 50-årsjubileumsfirande för Societas Heraldica Scandinavica, hade vackert arrangerats i Bankettsalen, skapad i jugendstil i början av 1900-talet. De magnifika takkronorna gav en särskild feststämning, liksom dukningen i ljusblått och matsedeln prydd med SHS fullständiga vapen på omslaget. Tom C. Bergroth hälsade välkommen i sitt inledningstal, den avgående ordföranden för SHS, Allan Tønnesen, höll ett regelrätt festtal och hans nyvalde efterträdare, Peter Kurrild-Klitgaard, besvarade slutligen detta.

För att ge ett färgstarkt perspektiv blickade Tønnesen i sitt tal tillbaka femtio år i tiden på händelser och regenter som var aktuella år 1959: Den socialistiska republiken på Kuba upprättades, Dalai Lama flydde från Tibet, Kekkonen var president i Finland, Eisenhower i USA och Franco i Spanien. Inom det egentliga ämnesområdet SHS nämnde Tønnesen de sju ursprungliga medlemmar som fortfarande är med i sällskapet – varav fyra faktiskt var närvarande:

Jan-Eric Olsson, Knud Prange, Lars Stolt och Tom S. Vadholm. Den frånvarande medlemmen Bengt Olof Kälde, representerad av Einar Du Rietz, mottog sällskapets varma hälsningar och utnämningen till hedersledamot. Även Nils G. Bartholdy, Poul Holstein och Allan Tønnesen utnämndes till hedersledamöter. Inte minst beskrevs den legendariske Sven Tito Achen i nostalgiska ordalag, han som var den drivande kraften vid bildandet av SHS. Som en jubileumsskrift hade sällskapet publicerat en nyutgåva – i färg – av hans mycket uppskattade verk *Heraldikkens femten glæder*.

Som traditionen har varit vid de tidigare avslutningsmiddagarna meddelades information om tidpunkt och ort för nästa nordiska heraldikkonferens. Det var Wilhelm Brummer som reste sig upp från bordet och inbjöd till den sjätte konferensen, vilken skall äga rum i Helsingfors fredagen den 20 maj till söndagen den 22 maj 2011. För måndagen den 23 maj kommer en dagsutflykt till Tallinn att arrangeras. Nu tycks turordningen mellan de nordiska länderna vara etablerad, det var just Finland som ”stod på tur”. Temat kommer att vara person- och släktvapen. Under sin väntan fram till maj 2011 bör den femte konferensens föredragshållare skicka in sina texter och ev. bildmaterial till redaktionen för *Heraldisk Tidsskrift*.

Våbenrulle for Societas Heraldica Scandinavica 1959-2009

Våbener for styrelsesmedlemmer og -suppleanter, samt æresmedlemmer, i anledning af selskabets 50 års jubilæum

Af Peter Kurrild-Klitgaard¹

I anledning af Heraldisk Selskabs 50 års jubilæum i 2009 præsenteres hermed en ”våbenrulle” for de personer, der i årene siden stiftelsen har varetaget de centrale funktioner i selskabet (styrelsesmedlemmer og suppleanter for samme), samt æresmedlemmer.

De enkelte personer er i de respektive kategorier ordnet efter embedsdato, dernæst alfabetisk efter efternavn. Under uddannelse er generelt kun medtaget den højeste akademiske grad. Under væsentligste SHS-hverv er som hovedregel kun medtaget generalforsamlingsvalgte og vedtægtsbestemte tillidsposter (f.eks. næstformand men ikke webredaktør e.l.). Blandt andre relevante hverv er som hovedregel kun medtaget poster af en fælles-skandinavisk karakter (f.eks. *Skandinavisk Våpenrulla*, der etableredes i 1963 efter drøftelser i SHS og dettes lokalafdeling for Skaane), eller valgte hverv i organisationer, som Societas Heraldica Scandinavica er en del af eller officielt samarbejder med (f.eks. Confédération Internationale de Généalo-

gie et d’Héraldique, Académie Internationale d’Héraldique o.l.), eller hvor der er tale om et historisk tilhørsforhold i forhold til SHS (f.eks. de to danske heraldiske foreninger, Dansk Selskab for Heraldik og Sfragistik og Dansk Heraldisk Samfund af 1946, som i 1959 lod sig fusionere ind i det nuværende SHS, samt Norsk Heraldisk Forening, så længe denne var en lokalafdeling af SHS). Endelig er der medtaget officielle heraldiske embeder og funktioner. Under henvisninger til trykte biografier er generelt kun medtaget biografiske og genealogiske håndbogsværker (f.eks. *Kraks Blå Bog*, adelskalendere o.l.). Som illustrationer er forsøgt medtaget de bedst tænkelige gengivelser, under en vis hensyntagen til variation i kunstnere m.v.

Det har ikke i alle tilfælde været muligt at fremskaffe illustrationsmateriale af tilfredsstillende kvalitet, ligesom det heller ikke har været muligt at få informationer fra alle de relevante personer. Disse må – om muligt og nødvendigt – suppleres på et senere tidspunkt.

Styrelsesmedlemmer

Sven Tito Achen (1922-1986), Danmark

Redaktør

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1959-1976 (sekretær 1959-1963; redaktør 1959-1970; formand 1965-1976); æresmedlem 1984.

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1965.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 55; *Kraks Blå Bog* 1986; Loutsch 1999.

Våben

Skjold: Delt af sølv og blått; i 1. felt et sort anker; i 2. felt tre seks-oddede stjerner af guld (1, 2).

Hjelm: En naturlig vagtsom trane (d.v.s. med en sten i den ene klo).

Valgsprog: IKKE FULDKOMMEN, MEN UDKOMMEN.²

Oprindelse/autoritet: Antaget formodentlig i 1600-tallet (?).

Litteratur: Reitzel 1946-1959, I; *Skandinavisk Vapenrulla* 29/63; Heim 1981; Alexy 1984; Loutsch 1999.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2008.

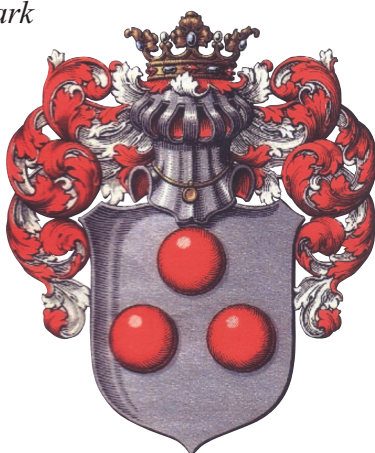
Henrik Alexander Berner (1918-), Danmark

Kammerherre, civilingeniør, cand.polyt.,
godsejer (fhv.) til Clausholm

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1959-1970; med-formand for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1961-1965.

Andre relevante hverv o.l.: Formand for Dansk Heraldisk Samfund af 1946 indtil 1959.

Biografi: *Danmarks Adels Aarbog* 2003-05; *Kraks Blå Bog* 2009; *Dansk Civil- og Akademiingeniørstat* 1971.

Våben

Skjold: I sølv tre røde kugler (1, 2).

Hjelm: En adelig rangkrone.

Oprindelse/autoritet: Adelspatent, 1780.

Litteratur: *Danmarks Adels Aarbog* 1934; Achen 1973.

Gengivelse: Kunstner: Frederik Britze, ca. 1934.

Olaf Boserup Kirstein (1908-1997), Danmark

Læge, cand. med.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1959-1964; med-formand for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1961-1964.

Andre relevante hverv o.l.: Bestyrelsesmedlem, Dansk Selskab for Heraldik og Sfragistik (vicepræsident, siden præsident) 1946-1959.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 78; *Den Danske Lægestand* 1993.

Våben

Skjold: Tværdelt; i 1. felt en opstigende rød grif i sølv; i 2. felt to gange delt og to gange tværdelt af guld og blå.

Hjelm: En opstigende rød grif.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1700-tallet (?).

Litteratur: Reitzel 1946-1959, I; *Skandinaviske Vapenrulla* 160/74; Alexy 1984.

Gengivelse: Kunstner: Frederik Britze.

Jørgen Sigismund Nielsen Tvevad (1920-1995), Danmark

Universitetslektor, arkivar, cand.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1959-1963 (kasserer 1959-1961; arkivar 1961-1963).

Biografi: *Danske Historikere* 1965 1966; *Magisterstaten* 1967.

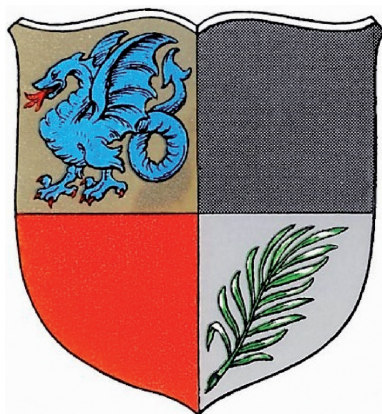
Våben

Skjold: Firdelt; 1. i guld en blå lindorm med rød tunge; 2. sort; 3. rødt; 4. i sølv en grøn palmegren.

Valgsprog: ANTE MARE VNDÆE ("Bølger før hav").

Oprindelse/autoritet: Antaget senest 1955. Registreret 1955, College of Arms, England; anmeldt til Forenings-Registeret ad nr. 2123 ("Familien Tvevad").

Gengivelse: Kunstner: Aage Wulff (?).

Ernst Verwohlt (1923-2007), Danmark

Amtsdirektør, cand.jur.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1959-1973 (formand 1959-1965); æresmedlem 1984.

Andre relevante hverv o.l.: Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1977; medlem 1984.

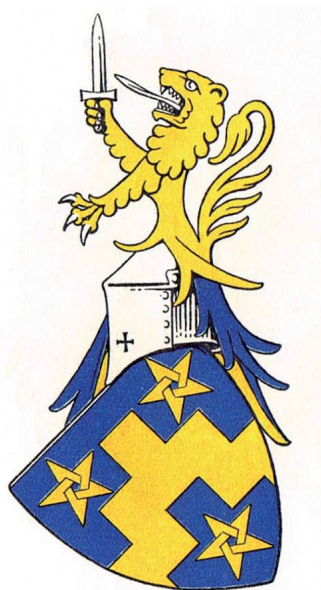
Biografi: *Juridisk Økonomisk Stat* 1995; *Kraks Blå Bog* 2002-03; *Heraldisk Tidskrift* nr. 96.

Våben

Skjold: I blåt en trappegavlssparre ledsaget af tre marekors, alt af guld.

Hjelm: En opstigende løve af guld, holdende et sværd af sølv i højre forpote.

Valgsprog: FAC ET SPERA ("Gør det og håb").

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1700-tallet (?).

Litteratur: Reitzel 1946-1959, I: 81; *Skandinavisk Vapenrulla* 84/66.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1966.

Erik Borg (1913-1975), Danmark

Kommandørkaptajn

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1961-1971 (kasserer 1961-1968).

Biografi: *Kraks Blå Bog* 1975.

Jan E. Raneke (1914-2007), Sverige

Reklamechef, fil.dr., kunstner

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1961-1983; æresmedlem 1999; leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Skaane 1961-ca.1980.

Andre relevante hverv o.l.: Med-grundlægger, -redaktør & -udgiver af *Skandinavisk Vapenrulla* 1963; medlem af heraldisk råd for samme 1988-1997; af redaktion for samme 1997-†. Medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1991.

Biografi: Loutsch 1999; *Heraldisk Tidsskrift* nr. 90 & 97; *Våpenbilden* nr. 72.

Våben

Skjold: I sølv en sort, guldbevæbnet ravn, hvorover et af en skyskure dannet sort skjoldhoved.

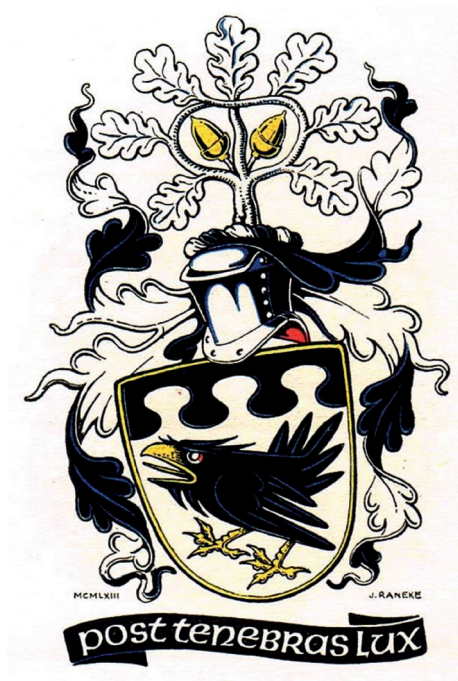
Hjelm: En sølv eg med guld agern.

Valgsprog: POST TENEBRAS LUX ("Bag mørket [er der] lys").

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1943/1950.

Litteratur: Berghman 1950; *Skandinavisk Vapenrulla* 22/63; Loutsch 1999.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1963.

Ole Rostock (1912-1995), Danmark
Laboratoriefuldmægtig, dr.h.c.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1963-1992 (sekretær 1963-1992; kasserer 1968-1969, 1981 & 1985-1986); æresmedlem 1984; selskabets heraldiske konsulent 1992-1995.

Andre relevante hverv o.l.: Bestyrelsesmedlem og sekretær, Dansk Selskab for Heraldik og Sfragistik 1946-1959.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 71.

Våben (stamvåben)

Skjold: I sølv en grøn stængel med fem røde roser.

Hjelm: Kronet, en harniskklædt arm svingende et sværd af sølv med guldhæfte mellem to vesselhorn; dexter delt af sølv og rødt, sinister af rødt og sølv.

Valgsprog: LIBIDINES REGENDARE SUNT ("*Lidenskaberne bør tøjles*").³

Oprindelse/autoritet: Våbenbreve 1633/1645.

Litteratur: Reitzel 1946-1959, II: 12; *Skandinavisk Vapenrulla* 54/64.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1964.

Christian Dag Spangen (1903-1976), Norge
Tandlæge

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1961-1969.

Andre relevante hverv o.l.: Styremedlem, Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge, Norsk Heraldisk Forening, 1969-1970.

Våben

Skjold: I blå en sænket bjælke dannet ved bølgesnit under et søblad, alt af sølv.

Hjelm: Et sølv søblad mellem to blå vesselhorn.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1900-tallet, baseret i "Leene"-ættens våben.

Litteratur: Jf. *Heraldisk Tidsskrift* nr. 7; Cappelen 1969 ("*Leene-ætten*").

Gengivelse: Tegning hos Spangen-familien.

Bo Johan Gustaf Tennberg (1919-2002), Finland

Häradshövding, hovrättsråd

Väsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1961-1986.

Biografi: *Vem och vad: Biografisk handbok* 1975.

Våben

Skjold: I sort et sinister skråtstillet halvspyd af guld med spids af sølv mellem to modstillede sølv halvmåner.

Hjelm: Et opvoksende sort tre-blad på stilk.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1800-tallet/1950.

Litteratur: *Skandinavisk Vapenrulla* 61/64.

Gengivelse: Kunstner: Olof Eriksson, 1964.

Otto Heinrich Maximilian baron Haxthausen (1923-2008), Danmark

Major (res.)

Väsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1964-1968 & 1970-1984 (redaktør 1970-1980).

Biografi: *Danmarks Adels Aarbog* 2003-05; *Heraldisk Tidsskrift* nr. 99.

Våben

Skjold: I rødt felt en skråtstillet vognfjæl af sølv.

Hjelm: To røde vinger hver belagt med en vognfjæl af sølv.

Oprindelse/autoritet: Uradel, 1200-tallet.

Litteratur: *Danmarks Adels Aarbog* 1887, 1945; Achen 1973; *Skandinavisk Vapenrulla* 24/63.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1963.

Steen Ulrik Zangenberg (1943-), Danmark
Kontorfuldmægtig

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1968-1976 (kasserer 1969-1976); i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1981-.

Våben

Skjold: I sølv en skråtstillet rød tang.

Hjelm: En oprejst rød tang, øverst besat med to guld kroner hver med tre hvide strudsfer.

Valgsprog: NE EVACUATA SIT CRUX (”For at [Kristi] kors ikke skal være [et] tomt ord”).

Oprindelse/autoritet: Antaget 1965 med tilføjelser og ændringer 1972, 1982 og 2004.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2009.

Herman L. Løvenskiold (1897-1982), Norge
Ornitolog, dr.phil.nat. & dr.phil.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1969-1982; formand for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge, Norsk Heraldisk Forening, 1969-1973.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 47; *Danmarks Adels Aarbog* 1949, 1982-84.

Våben

Skjold: I blå en oprejst sølv løve med guld kløer og blå tænder.

Hjelm: Kronet, sølv løve med guld kløer og blå tænder.

Oprindelse/autoritet: Adelspatent, 1739.

Litteratur: *Danmarks Adels Aarbog* 1889, 1949; Achen 1973.

Gengivelse: *Danmarks Adels Aarbog* 1949.

Nils Georg Bartholdy (1941-), Danmark

Arkivar, seniorforsker, cand.phil.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1971- (næstformand 1997-2007; med-redaktør 2008-); æresmedlem 2009; i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1970-.

Andre relevante hverv o.l.: Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1979, medlem 1981 (1. vicepræsident 2007-). Dansk repræsentant i Confédération Internationale de Généalogie et d'Héraldique 1979-, generalsekretær 1980-1982. Generalsekretær for den internationale kongres for genealogi og heraldik 1980 & medlem af Bureau Permanent des Congrès Internationaux des Sciences Généalogique et Héraldique 1979- (sekretær 1980-1994.). Rigsarkivets sagsbehandler vedr. offentlig heraldik 1985-. Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Vapenrulla* 1988-, af redaktionen for samme 2006-.

Biografi: *Kraks Blå Bog* 2009; Loutsch 1999; *Vapenbilden* nr. 77.

Våben

Skjold: I rødt fem korsvis stillede St. Georgskors af guld.

Hjelm: En sort ørneflugt.

Valgsprog: CRUX SPES MEA ("Korset er mit håb").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1972.

Litteratur: *Skandinavisk Vapenrulla* 178/74; Alexy 1985; Loutsch 1999; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2008.

Allan Tønnesen (1940-), Danmark

Antikvar (fhv.), redaktør, cand.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1973-2009 (redaktør 1980-1989; næstformand 1994-1997; formand 1997-2009); æresmedlem 2009; medlem af valgkomitéen 2009-; i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1970-.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 16; *Heraldisk Tidsskrift* nr. 41; *Vapenbilden* nr. 77.

Våben

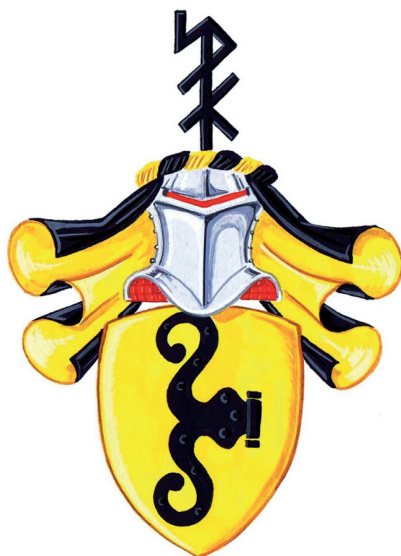
Skjold: I guld et sort bukkehornshængsel.

Hjelm: Et bomærke af piltype dannet af runerne for våbenejerens navn.

Oprindelse/autoritet: Antaget ca. 1995.

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2009.

Kurt J.K.C. Clauding (1926-1981), Danmark

Arkitekt

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1976-1981 (kasserer 1976-1981); i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for København 1970-1981.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 44.

Våben

Skjold: Tværdelt af sølv og sort, hvori en cirkelskive i modsatte tinkturer.

Hjelm: En cirkelskive tværdelt af sort og sølv.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1972.

Litteratur: *Skandinavisk Vapenrulla* 177/74.

Gengivelse: Kunstner: Kurt Clauding, 1972.

Knud Prange (1930-), Danmark

Universitetslektor (fhv.), mag.art.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1976-1997 (formand 1976-1997); æresmedlem 1999.

Andre relevante hverv o.l.: Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1980; medlem 2002.

Biografi: *Danske Historikere* 1965 1966; Loutsch 1999; *Danske Middelalderforskere* 1998; *Kraks Blå Bog* 2009.

Våben

Skjold: I guld en tretrinet rød stormstige.

Hjelm: En grøn græshoppe.

Valgsprog: DRAG KUN PEN.

Oprindelse/autoritet: Skjoldmærke kendt i fædrene slægt fra 1556; hjelmtegn antaget 1982.

Litteratur: Prange [1962] 1977; Alexy

1984; Loutsch 1999; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1982.

Sunil Saigal (1960-), Danmark

Embedsmand i De forenede Nationer, cand.jur.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1981-1990 (kasserer 1981-1985).

Biografi: *Juridisk Økonomisk Stat* 1995.

Våben

Skjold: Delt af rødt og guld en lotusblomt, set ovenfra, i modsatte tinkturer.

Hjelm: En guld sol.

Oprindelse/autoritet: Antaget ca. 1979.

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Sunil Saigal, 2006.

Hans Arne Kristian Torolf Cappelen (1945-), Norge

Advokat

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1983-2009; styremedlem i Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge, Norsk Heraldisk Forening, 1969-1990 (formand 1977-1990).

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1984.

Biografi: Loutsch 1999.

Våben

Skjold: Tværdelt af blå og rødt. I 1. felt en pelikan madende sine unger i reden med sit eget blod, alt af sølv. I 2. felt tre roser med blade om sammenvoksede stilke, alt i guld.

Hjelm: Mellem to blå vesselhorn, hvert belagt med en guld bjælke, en naturlig Fortuna med et blåt sejl og på en blå kugle.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1600-tallet.

Litteratur: Reitzel 1946-1959, I: 210;

Skandinavisk Vapenrulla 74/65; Cappelen 1969; Alexy 1985; Loutsch 1999; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Bruno B. Heim, 1989.

Bo Folke Johnson Theutenberg (1942-), Sverige

Ambassadør (fhv.), professor, jur.dr.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1983-1987.

Våben

Skjold: I guld en rød lilje, hvorpå er lagt en sort bjælke.

Hjelm: En opstigende, tilbageskuende sort ulv holdende et faldende søblad med stilk.

Valgsprog: COGNITIO IUDICIUMQUE ("Kundskab giver styrke").

Oprindelse/autoritet: Baseret på våben i agnatisk slægt fra 14-1500-tallet; certificeringspatent, Cronista de Armas de Castilla & Leon 2004.

Litteratur: Schlegel & Klingspor 1875: 206ff; jf. *Skandinavisk Våpenrulla* 494/95.

Gengivelse: Kunstner: Davor Zovko, 2003.

Ole Villumsen Krog (1939-), Danmark

Kgl. Sølvregistrator & -kurator, lærer, fotograf

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1984-1990.

Biografi: *Kraks Blå Bog* 2009.

Tom Christian Einarsson Bergroth (1951-), Finland
Amanuensis, fil.kand. & doktorand

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1986-.

Andre relevante hverv o.l.: Generalsekretær for den 16. internationale kongres for genealogi og heraldik 1984 og medlem af Bureau Permanent des Congrès Internationaux des Sciences Généalogique et Héraldique 1984-. Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1984, medlem 2000. Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Vapenrulla* 1988-.

Biografi: Loutsch 1999; *Vem och vad: Biografisk handbok* 2008.

Våben

Skjold: I guld en med rødderne oprykket sort træstub svævende over et rødt trebjerg.

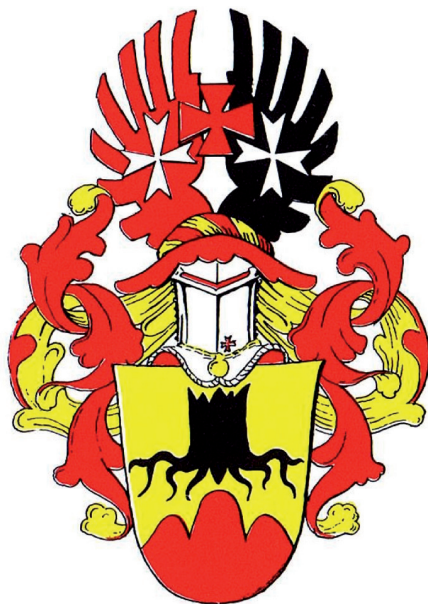
Hjelm: To ørnevinger, dexter rød og sinister sort, hver belagt med et johaniterkors af sølv, i mellem disse et rødt, guldkantet frimurerkors.

Valgsprog: ESSE NON VIDERI ("At være, ikke synes at være").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1975.

Litteratur: Alexy 1985; *Skandinavisk Vapenrulla* 335/86; Loutsch 1999; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Aage Wulff, 1986, efter original af Gunnar Clément.

Peter Kurrild-Klitgaard (1966-), Danmark

Professor, ph.d.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1986-1994, 1998-2005, 2007- (kasserer 1986-1991; næstformand 2007-2009; formand 2009-); leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Fyn 1982-1984.

Andre relevante hverv o.l.: Associeret medlem, Académie Internationale d'Héraldique 2002.

Biografi: *Danske Journalister* 1990; *Who's Who of the World* 2007; *Kraks Blå Bog* 2009.

Våben

Skjold: Tværdelt og sinister skrådelt af blåt og sølv hvori foroven en fem-oddet sølv stjerne.

Hjelm: To blå ørnevinger, hver belagt med en fem-oddet sølv stjerne.

Valgsprog: PAX, LIBERTAS ET SUUM CUIQUE ("Fred, frihed og enhver sit").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1981 på baggrund af våben fra 1500-tallet; registreringspatent, State Bureau of Heraldry of South Africa 1999; certificeringspatent, Cronista de Armas de Castilla & Leon, Spanien 2002.

Litteratur: *White Lion Society Armorial* 2005.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2008.

Birgir Thorlacius (1913-2001), Island

Departementschef (fhv.)

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1986-2001.

Clara Nevéus (1934-) (née Bager), Sverige
Statsheraldiker (fhv.), fil.dr.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1987-1999.

Andre relevante hverv o.l.: Svensk statsheraldiker 1983-1999. Generalsekretær for den internationale kongres for genealogi og heraldik 1992 og medlem af Bureau Permanent des Congrès Internationaux des Sciences Généalogique et Héraldique 1992-. Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1988; medlem 1998.

Biografi: Loutsch 1999; *Vem Är Det?* 2007.

Våben (slægten Bager)

Skjold: I sølv et sort træ uden løv.

Hjelm: Et sort løvløst træ.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1600-tallets 2. halvdel.

Litteratur: Berghman 1950; Alexy 1986; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Sven Sköld, 1950.

Poul greve Holstein (1952-), Danmark

Redaktør, historiker, cand.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv:

Styrelsesmedlem 1990-2009
(redaktør 1989-2009); æres-
medlem 2009.

Biografi: *Danmarks Adels Aar-
bog* 1988-90 & 2003-05;
Våpenbilden nr. 77.

Våben

Skjold: Firdelt hovedskjold med hjerteskjold. Hjerteskjold: Delt, dexter felt sølv med øverst en og nederst en halv rose, den sidste fast på delingen, sinister felt rødt med en sølv vinge fast på delingen. Hovedskjold: 1. og 4. felt: Ved en tindeskure tværdelt i sølv over rødt i form af murværk; 2. og 3. felt: I sølv en rød rude. På hovedskjoldet tre grevelige hjelme hver med en grevelig krone. Hjelmklæderne røde og sølv.

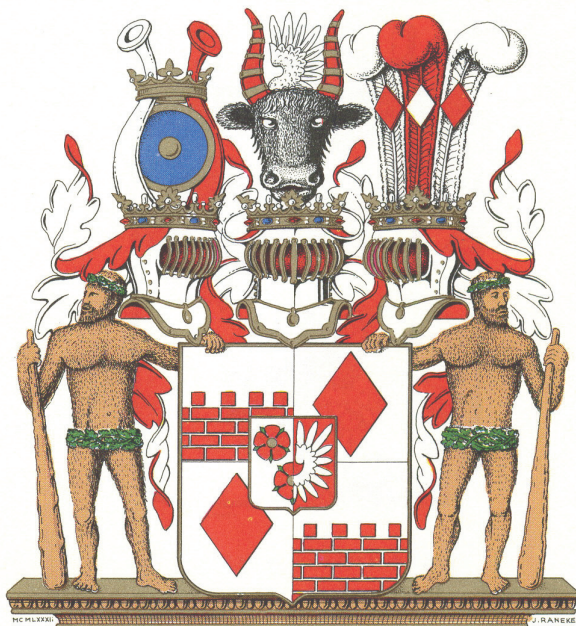
Hjelme: Midterhjelme: Et sort tyrehoved med røde horn hvert belagt med fem guld bjælker, mellem hornene en sølv vinge. Dexter hjelme: To vesselhorn, dexter sølv, sinister rødt, gennem en guld krone, og under kronen og mellem hornene et rundt, blåt skjold med guld rand og guld bukke. Sinister hjelme: Tre strudsfer, sølv, rød, sølv, hver belagt med en rude af modsat tinktur.

Skjoldholdere: To naturligfarvede vildmænd med køller stående på et postament.

Oprindelse/autoritet: Uradel, 1200-tallet; grevpatenter 1708, 1729 og 1753.

Litteratur: Achen 1973; *Danmarks Adels Aarvog* 1988-90; *Heraldisk Tidsskrift* nr. 56; *Skandinavisk Våpenrulla* 342-345/86; *Våpenbilden* nr. 77; *Svenska Heraldiska Föreningen: Våpenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 1982.

Susanne Vogt (1943-), Danmark

Projektmedarbejder, cand.phil.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1990-2009 (kasserer 1991-1994; sekretær 1997-1999).

Biografi: *Danske Middelalderforskere* 1998

Våben

Skjold: Delt af sølv og rødt, en trappegavl i modsatte tinkturer.

Hjelm: Et sølv æble besat med tre røde strudsfejer.

Oprindelse/autoritet: Antaget 2009.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2009.

Carsten Johan Georg Frölich (1932-), Danmark

Heraldiker og grafisk kunstner

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1992-1997 (sekretær 1992-1997).

Våben

Skjold: Tværdelt, 1. felt sølv hvori et sortkantet sølv Mantuakors; 2. Skaktavlet sort og sølv.

Hjelm: Tre opstående egeblade, lodret delt i skjoldets tinkturer.

Valgsprog: IN ARTE VITA ET PULCHRITUDO ("I kunsten livet og skønheden").

Oprindelse/autoritet: Antaget ca. 1948 med baggrund i ældre våben; valgsprog ca. 1950.

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Våpenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Carsten Frölich, baseret i tegninger af Claus Achton Friis.

Erling Svane (1929-), Danmark

Toldinspektør (fhv.), museumsmedarbejder

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1994-1996 (kasserer 1994-1996).

Våben

Skjold: Firdelt, 1. i blå en mod sinister vendt sølv svane med rødt næb, 2. i rødt et sølv kors, 3. i rødt en guld kogge, 4. i blå en mod dexter vendt sølv svane med rødt næb.

Hjelm: To vinger hver delt i sort, sølv og rødt.

Oprindelse/autoritet: Antaget i 1850erne.

Bo Møller (1948-), Danmark

Civilingeniør, cand.polyt.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1996- (kasserer 1996-).

Våben

Skjold: To gange skrådelt og to gange sinister skrådelt af purpur og guld.

Hjelm: To vesselhorn, tværdelt af purpur/guld og guld/purpur, og begge besat med tre påfuglefjer, udgående fra spidserne.

Oprindelse/autoritet: Antaget 2001.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2007.

Steen Clemmensen (1948-), Danmark

Chefkonsulent (fhv.), cand.scient.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1998-2003, 2004-2007 (sekretær 1999-2003, 2004-2007); medlem af valgkomitéen 2007-2009.

Andre relevante hverv o.l.: Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 2004; medlem 2006.

Våben

Skjold: Delt i sølv og blå, herover et omvendt anker i modsat farve.

Hjelm: En sølv opvoksende grif, der holder en alruneplante i naturlige farver i højre klo.

Valgsprog: NON TIMEO SED CAVEO ("Jeg nærer ikke frygt men er agtpågivende").

Oprindelse/autoritet: Antaget 2008.

Gengivelse: Kunstner: Sunil Saigal, 2009.

Stefán J. Snæbjörnsson (1937-), Island

Indretningsarkitekt, ministeriel konsulent

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 1998-2002; styrelsesmedlem 2002-.

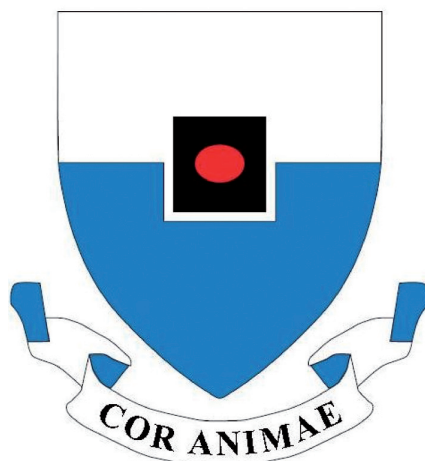
Våben

Skjold: Tværdelt af sølv og blåt ved et nedadvendt enkelttindet snit, hvori en sort firkant belagt med en rød eliptisk kerne.

Valgsprog: COR ANIMAE eller KJARNI SALÁR ("Sjælens kerne").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1982.

Gengivelse: Kunstner: Stefán Snæbjörnsson, 2009.

Henrik Klackenberg (1954-), Sverige

Statsheraldiker, arkæolog, fil.dr.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 1999-2005.

Andre relevante hverv o.l.: Svensk statsheraldiker 1999-. Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 2005.

Biografi: *Vem Är Det?* 2007.

Våben (embedsvåben)

Skjold: Sveriges lille rigsvåben lagt på to krydslagte guld heroldstave kronede med tre guld kroner 2, 1.

Oprindelse/autoritet: Komponeret af Arvid Berghman senest 1932.

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Vladimir Sagerlund, 2002.

Jens Ivan Bloch (1942-), Danmark

Pædagog, murer

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2003-2004 (sekretær 2003-2004).

Andre relevante hverv o.l.: Medstifter af Nordisk Flagselskab 1973.

Ronny Andersen (1979-), Danmark

Kgl. våbenmaler, stud.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2005-.

Andre relevante hverv o.l.: Dansk kongelig våbenmaler 2005-. Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Vapenrulla* 2006-.

Våben

Skjold: I rødt en liggende sølv gren med tre opretstående sølv blade.

Hjelm: To vesselhorn, dexter horn tværdelt af rødt og sølv, på ydersiden besat med tre blade, det øverste sølv, det midterste tværdelt af sølv og rødt, det nederste rødt, sinister horn tværdelt af sølv og rødt, på ydersiden besat med tre blade, det øverste rødt, det midterste tværdelt af rødt og sølv, det nederste sølv.

Valgsprog: NEC CELERANS, NEC CESSANS
("Uden hast, men uden rast").

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1999.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2009.

Martin Sunnqvist (1975-), Sverige

Hovrättsfiskal, jur.lic.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2005- (sekretær 2007-; medredaktør 2008-); i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Lund 2007-.

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af redaktionen for *Skandinavisk Vapenrulla* 2002-.

Våben

Skjold: I blå en sølv bjælke mellem en stolpevis gennemgående egetræsstamme med to blade og fem skråbjælker, alt af guld.

Hjelm: En guld eg med sølv agern omgivet af en blå indhegning.

Valgsprog: SICUT QUERCUS ("Såsom en eg").

Oprindelse/autoritet: Antaget 2000.

Litteratur: *Svenska Släktkalendern* 2003; *Skandinavisk Vapenrulla* 677/2006.

Gengivelse: Kunstner: Marie Lynskey, 2005.

Martin C.E. Asker (1977-), Sverige

Sparbanksmedarbejder, civiløkonom

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 2005-2007; styrelsesmedlem 2007-2009.

Våben

Skjold: Tværdelt af blå hvor to femoddede sølv stjerner og af sølv, en spids tværdelt af sølv og af rødt hvor en femoddede sølv stjerne.

Hjelm: Et vingepar, dexter vinge tværdelt af blå og sølv, sinister vinge tværdelt af sølv og rødt.

Valgsprog: VERITAS ET LUX ("Sandhed og lys").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1997.

Litteratur: Svenska Heraldiska Föreningen: *Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2006.

Jens Christian Berlin (1971-), Sverige
Fil.kand.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2007-.

Våben

Skjold: I sort to seksoddede sølv stjerner, i et ved et taskesnit dannet guld felt en sort bjørn med rød bevæbning.

Hjelm: En seksoddet sølv stjerne mellem to vesselhorn tværdelt af guld/sort og sort/guld og besat med påfuglefjer.

Oprindelse/autoritet: Antaget 2008.

Litteratur: Svenska Heraldiska Föreningen: *Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Jens Christian Berlin, 2009.

Wilhelm Brummer (1970-), Finland
Fri forsker, fil.mag., socialpædagog

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2007-.

Andre relevante hverv o.l.: Fung. finsk riddarhusgenealog 2003-2006. Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Vapenrulla* 2006-.

Biografi: *Finlands Ridderskaps och Adels Kalender* 2007.

Våben

Skjold: I guld tre blå klokker, hvorover et rødt skjoldhoved hvori tre sølv roser.

Hjelm: Fem strudsefjer skiftevis blå og guld, hvorpå er lagt en rød sparre belagt med tre sølv roser. Hjelmklædet af blåt, guld og rødt.

Valgsprog: REBUS NON VERBIS ("Med handling, ikke med ord").

Oprindelse/autoritet: Adelspatent, 1892; introduceret 1894.

Litteratur: *Finlands Ridderskaps och Adels Kalender* 2007; *Svenska Heraldiska Föreningen: Våpenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Anders Segersven, 2002.

Kaare Seeberg Sidselrud (1963-), Norge

Førstekonsulent, cand.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2007- (med-redaktør 2008-2009; redaktør 2009-).

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Våpenrulla* 2002-. Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 2008.

Våben

Skjold: I blå felt et oprykket sølv løvtræ mellem to naturlige guld liljer med stilke og blade.

Hjelm: Ud af en guld hjelmkrone en væbnet sølv arm holdende en guld stilk med tre naturlige liljer.

Valgsprog: JUS FACERE, NIL TEMERE ("Gør ret, frygt intet").

Oprindelse/autoritet: Antaget formodentlig i 1700-tallet; valgsprog i 1998.

Litteratur: Nissen & Aase 1990; *Skandinavisk Våpenrulla* 634/2003; *Våpenbrevet* nr 75 (2006); *Svenska Heraldiska Föreningen: Våpenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2006.

Claus Kolbe Berntsen (1980-), Sverige

Teol.stud.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2009-; i ledelsen for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Lund (Societas Heraldica Lundensis) 2007-.

Våben

Skjold: Gennem et indbøjet sparresnit delt i guld, hvori to røde liljekors, og rødt, hvori et afrevet sølv bjørnehoved med blå bevæbning.

Hjelm: En opstigende rød bjørn med guld bevæbning holdende et sølv liljekors.

Valgsprog: DOMINUS ILLUMINATIO MEA ("Herren er mit lys").

Oprindelse/autoritet: Antaget 2009.

Litteratur: *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Eric Bylander (1973-), Sverige

Universitetslektor, jur.dr.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 2007-2009; styrelsesmedlem 2009- (næstformand 2009-).

Våben

Skjold: I grønt en sølv skråbjælke, tre sinister skråbjælkevis stillede krykkers i modsatte tinkturer.

Hjelm: En stående rødtebevæbnet sølv stork med sorte vingespidser holdende et skråtstillet grønt krykkers i højre klo.

Valgsprog: VAR DAG EN GÅVA og NOGA VÅGA.⁴

Oprindelse/autoritet: Antaget 1989.

Litteratur: *Skandinavisk Vapenrulla* 479/95; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Bengt Olof Kälde, 1995.

Carl-Thomas von Christerson (1953-), Danmark

Lektor, cand.mag. & art.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2009-.

Biografi: *Finlands Ridderskaps och Adels Kalender* 2007.

Våben

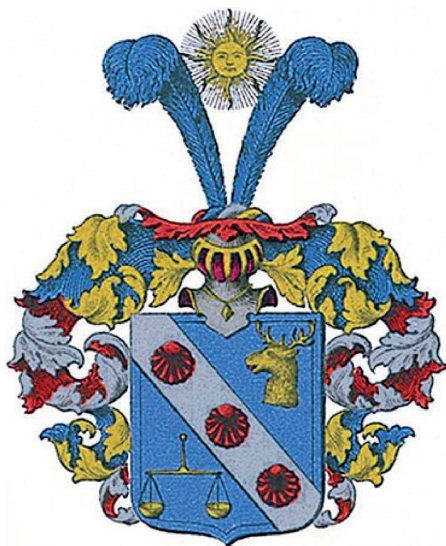
Skjold: I blå en sølv skråbjælke belagt med tre røde muslingeskaller, foroven fulgt af et hjortehoved, forneden af en vægtskål, begge i guld.

Hjelm: En gylden sol over to blå strudsefjer.

Oprindelse/autoritet: Adelspatent, 1720.

Litteratur: Elgenstierna 1925, vol. II; *Finlands Ridderskaps och Adels Kalender* 2007; *Sveriges Adels Kalender* 2007.

Gengivelse: Granfelt 1889.

Niels Arne Dam (1976-), Danmark

Specialkonsulent, ph.d.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2009-.

Våben

Skjold: I guld en gående rød vinget tyr med hovedet set forfra mellem tre bjælkevis stillede seksoddede blå stjerner og en bølget blå skjoldfod.

Hjelm: En rødtbevæbnet sølv stork med et guld bygaks i næbbet.

Valgsprog: ADFECTA CAELUM ("Sigt efter himlen").

Oprindelse/autoritet: Antaget 2007.

Gengivelse: Kunstner: Ronny Andersen, 2007.

Tom Sverre Vadholm (1937-), Norge
Advokat

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsesmedlem 2009-. Medlem af valgkomitéen 2007-2009.

Andre relevante hverv o.l.: Styremedlem, Norsk Heraldisk Forening (tidl. Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge) 1984- (viceformand 1992-2003; formand 2003-).

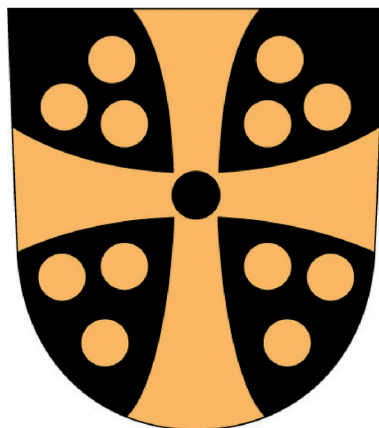
Våben

Skjold: Sort, firdelt af et guld Mantua-kors i hvis midte en sort kugle. I hvert felt tre guld kugler (2, 1 mod korsets midte).

Hjelm: To pansrede arme delt i guld/sort og sort/guld, holdende en sort kugle hvori et svævende guld Mantua-kors.

Oprindelse/autoritet: Antaget ca. 1962, med udgangspunkt i farfaders frimurervåben.

Gengivelse: Kunstner: Jan Eide.

Styrelsessuppleanter

Christer Bökwall (1937-2002), Sverige

ADB- & informationssäkerhetschef, notarius publicus, jur.kand.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 1987-2002.

Andre relevante hverv o.l.: Medgrundlægger, -redaktør & -udgiver af *Skandinavisk Våbenrulla* fra 1963; medlem af heraldisk råd for samme 1988-1997; af redaktion for samme 1997-†.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 86.

Våben

Skjold: I sølv et med tre synlige rødder oprykket grønt bøgetræ med syv grene, hver med fem blade, mellem to røde Andreas-kors på hver side af stammens fod.

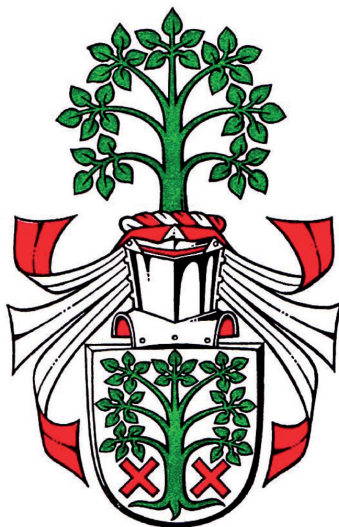
Hjelm: Et opvoksende grønt bøgetræ som i skjoldet.

Valgsprog: LIGNUM HABET SPEM ("Træet rummer håb").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1963.

Litteratur: *Skandinavisk Våbenrulla* 51/64; *Skandinavisk Våbenrulla* 197/75.

Gengivelse: Kunstner: Bengt Olof Kälde, 1964.

Henrik Degerman (1948-), Finland

Intendent, riddarhusgenealog (fhv.), godsejer

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 1987-1996.

Andre relevante hverv o.l.: Finsk riddarhusgenealog 1989-1999.

Våben

Skjold: I blå en gående guld setter-hund på guld jord under tre oprejste guld egeblade i skjoldhovedet.

Hjelm: To blå urfuglehalefjer

Valgsprog: OMSORGEN TROGEN.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1978.

Litteratur: Alexy 1985; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009; *Wappenrolle* for Schweizerische Heraldische Gesellschaft.

Gengivelse: Kunstner: Priit Herodes, 2007.

Thorsteinn Halldórsson (1961-), Island

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 1987-1998.

Geir Helgen (1937-), Norge

Fylkeskonservator (fhv.), mag.art.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 1987-2009.

Andre relevante hverv o.l.: Styremedlem, Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge, Norsk Heraldisk Forening, 1984-2006 (formand 1990-2003).

Våben

Skjold: I grønt tre oprejste guld spyd mellem tre guld konsekrationsskors.

Hjelm: Et guld konsekrationsskors.

Oprindelse/autoritet: Antaget 2006.

Litteratur: *Våpenbrevet* nr. 73. (2006); *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Geir Helgen, farvelagt af Ronny Andersen.

Niklas Hjalmar Procopé (1945-), Finland

Mag.pol.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 1996-2009.

Våben

Skjold: I blå en opadvendt guld pil mellem to sølv roser.

Hjelm: På en sølv og blå vulst en ørneflugt med skiftevis sorte og guld fjer omkring en sølv rose hvorover en opadvendt guld pil.

Valgsprog: NUTRISCO AC EXTINGUOR ("Jeg nærer for at slukke").

Oprindelse/autoritet: Antaget ca. 1924 i.f.m. Storkors af Dannebrogordenen til farfaderen, Hjalmar J. Procopé.

Gengivelse: Kunstner: Gether Caspersen, 1924.

Jesper Wasling (1967-), Sverige

Journalist, forfatter, fil.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 2002-2005.

Våben

Skjold: I sort et afhugget kornneg af guld med to uafhuggede og nedhængende aks.

Hjelm: To sorte vinger med vingefjer af guld.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1990.

Litteratur: *Vapenbilden* nr. 34 & 36; Svenskt Vapenregister, SV nr. 10; *Svenska Heraldiska Föreningen: Vapenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Kunstner: Jan Raneke, 2005.

Árni Þhorsteinn Árnason (1936-), Island

Departmentschef a.i. (fhv.), cand.oecon.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 2002-2007; medlem af valgkomitéen 2007-.

Biografi: *Viðskipta- og hagfræðingatal* 1996.

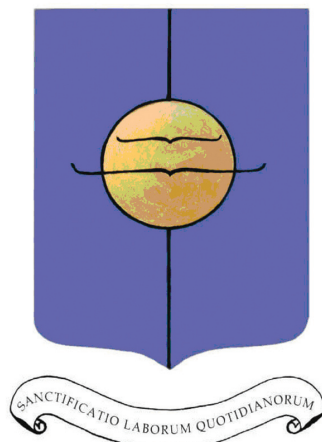
Våben

Skjold: I blå lodret delt to havørnes flugt imod en sol af guld.

Valgsprog: SANCTIFICATIO LABORUM QUOTIDIANORUM ("Helliggørelse af den daglige virksomhed").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1987.

Gengivelse: Kunstner: Matthías Árni Jóhannsson, 2009.

Ulrik Reindel (1974-), Danmark

Kulturformidler, cand.mag.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 2007-.

Matthías Árni Jóhannsson (1960-), Island

Salgschef, fotograf

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelses-suppleant 2007-.

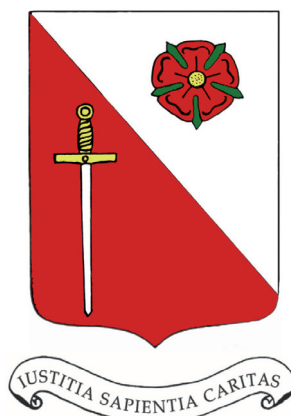
Våben

Skjold: Skrådelt af rødt hvori et nedadvendt sølv sværd med guld parérstang og sværdhæfte og af sølv hvori en rød rose.

Valgsprog: IUSTITIA SAPIENTIA CARITAS ("Retfærdighed, visdom, barmhjertighed").

Oprindelse/autoritet: Antaget 1997.

Gengivelse: Kunstner: Matthías Árni Jóhannsson, 1997.

Jan Eide, Norge

Oberst

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 2009-.

Antti Samuli Matikkala (1979-), Finland

Forskardoktor, Ph.D. (Cantab.)

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 2009-.

Våben

Skjold: I blå en stolpe af gråværk fulgt af seks sølv besanter.

Hjelm: To blå ørnevinger belagt med tre sølv Skt. Georgskors.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1998.

Litteratur: Railo, Stürmer & Talari 2006.

Gengivelse: Kunstner: Daniel de Bruin, 2000.

Göran Mörner (1967-), Sverige

Riddarhusamanuens

Væsentligste SHS-tillidshverv: Styrelsessuppleant 2009-.

Våben

Skjold: I rødt tre grønne egeblade opvoksende fra en bjælkevis stillet naturligtfarvet afhugget gren.

Hjelm: En adelig krone, hvorfra opvokser et grønt egeblad mellem en rød og en sølv ørnevinge.

Oprindelse/autoritet: Uradel, 1200-tallet; introduktion og naturalisering 1625/1627.

Litteratur: Raneke 1990; *Sveriges Adels Kalender* 2007.

Gengivelse: *Sveriges Adels Kalender* 1917.

Æresmedlemmer

G. Arvid Berghman (1897-1961), Sverige
Hovkamrerare, amanuensis, fil.kand.

Væsentligste SHS-tillidshverv: Æresmedlem 1961.

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1949.

Biografi: *Heraldisk Tidsskrift* nr. 4; Loutsch 1999.

Våben

Skjold: I grønt en sølv bjergværkshammer krydsslået med en sølv bjergværkshakke, i et sølv skjoldhoved tre grønne otte-oddede stjerner.

Hjelm: To grønne vinger hver belagt med en sølv bjergværkshammer krydsslået med en sølv bjergværkshakke.

Valgsprog: PER ASPERA AD ASTRA ("Gennem trængsler til stjernerne").

Opriindelse/autoritet: Antaget (senest) 1934.

Litteratur: Berghman 1950; Loutsch 1999.

Gengivelse: Kunstner: Carl-Alexander von Volborth, 1981.

Sven Tito Achen (1922-1986), Danmark
Se ovenfor.

Ole Rostock (1912-1995), Danmark
Se ovenfor.

Ernst Verwohlt (1923-2007), Danmark
Se ovenfor.

Knud Prange (1930-), Danmark
Se ovenfor.

Jan E. Raneke (1914-2007), Sverige

Se ovenfor.

Nils G. Bartholdy (1941-), Danmark

Se ovenfor.

Poul greve Holstein (1952-), Danmark

Se ovenfor.

Bengt Olof Herman Kälde (1936-), Sverige

Våbenmaler ved Kungl. Maj:ts Orden, kunstner

Væsentligste SHS-tillidshverv: Leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Uppsala (1961); æresmedlem 2009.

Andre relevante hverv o.l.: Medlem af heraldisk råd for *Skandinavisk Våpenrulla* 1988-. Våbenmaler ved Kungl. Maj:ts Orden 1989-. Associeret medlem af Académie Internationale d'Héraldique 1991; medlem 1998.

Biografi: Loutsch 1999.

Våben

Skjold: I sort fire guld plovskær stillede i kors med spidserne udad.

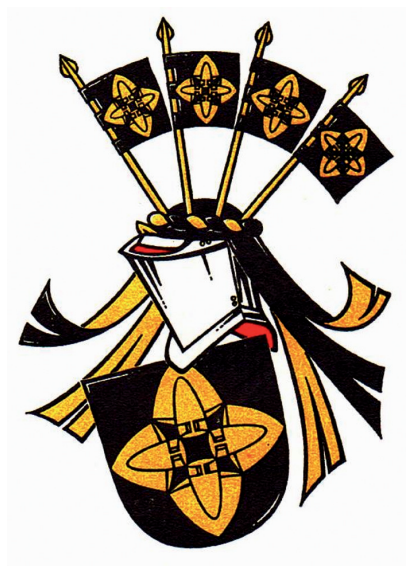
Hjelm: Fire guld lanser hver med en sort lansefane med fire guld plovskær stillede i kors med spidserne udad.

Oprindelse/autoritet: Antaget 1953.

Litteratur: *Skandinavisk Våpenrulla* 34/

64; Alexy 1985; Loutsch 1999; *Svenska Heraldiska Föreningen: Våpenrulla och Matrikel* 2009.

Gengivelse: Bengt Olof Kälde, 1964.

Allan Tønnesen (1940-), Danmark

Se ovenfor.

Appendiks: Oversigter over væsentligste SHS-tillidsposter m.v., 1959-2009

Formænd

- Ernst Verwohlt (D) 1959-1965.
- Sven Tito Achen (D) 1965-1976.
- Knud Prange (D) 1976-1997.
- Allan Tønnesen (D) 1997-2009.
- Peter Kurrild-Klitgaard (D) 2009-.

Næstformænd

- Allan Tønnesen (D) 1994-1997.
- Nils G. Bartholdy (D) 1997-2007.
- Peter Kurrild-Klitgaard (D) 2007-2009.
- Eric Bylander (S) 2009-.

Redaktører

- Sven Tito Achen (D) 1959-1970.
- Otto baron Haxthausen (D) 1970-1980.
- Allan Tønnesen (D) 1980-1989.
- Poul greve Holstein (D) 1989-2009.
- Kaare S. Sidselrud (N) 2009-.

Kasserere

- Jørgen Tvevad (D) 1959-1961.
- Erik Borg (D) 1961-1968.
- Ole Rostock (D) 1968-1969.
- Steen Zangenberg (D) 1969-1976.
- Kurt Clauding (D) 1976-1981.
- Ole Rostock (D) 1981.
- Sunil Saigal (D) 1981-1985.
- Ole Rostock (D) 1985-1986.
- Peter Kurrild-Klitgaard (D) 1986-1991.
- Susanne Vogt (D) 1991-1994.
- Erling Svane (D) 1994-1996.
- Bo Møller (D) 1996-.

Sekretærer

- Sven Tito Achen (D) 1959-1963.
- Ole Rostock (D) 1963-1992.
- Carsten Frölich (D) 1992-1997.
- Susanne Vogt (D) 1997-1999.
- Steen Clemmensen (D) 1999-2003.
- Jens Bloch (D) 2003-2004.
- Steen Clemmensen (D) 2004-2007.
- Martin Sunnqvist (S) 2007-.

Æresmedlemmer

- Arvid Berghman (S), 1961.
- Sven Tito Achen (D), 1984.
- Ernst Verwohlt (D), 1984.
- Ole Rostock (D), 1984.
- Knud Prange (D), 1999.
- Jan Raneke (S), 1999.
- Nils G. Bartholdy (D), 2009.
- Poul greve Holstein (D), 2009.
- Bengt Olof Kälde (S), 2009.
- Allan Tønnesen (D), 2009.

Ledere af Heraldisk Selskabs lokalafd. for København, 1961-:

- Olaf Kirstein 1961-1964; Henrik Berner 1961-1965.
- Aage Wulff 1965-66; Per Hougaard 1965-70 & Erik V. Lindberg 1966-1970.
- Allan Tønnesen 1970-; Nils G. Bartholdy 1970-; Kurt Clauding 1970-1981; Steen Zangenberg 1981-.

Ordf. for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Skaane, 1961-ca. 1980:

- Jan Raneke 1961-ca. 1980.

Ledere af/formænd for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Göteborg 1961-1963; derefter Västra Sveriges Heraldiska Sällskap: Lokalavdelning af

Societas Heraldica Scandinavica 1963-ca.1989:

- Leif Pålsson, leder 1961-65.
- Fridolf Wildte, ordf. 1963-1969; hedersordf. 1969-1970.
- Ebbe R:son Mark, ordf. 1969-1976.
- Leif Pålsson, ordf. 1976-ca. 1989.

Leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Uppsala (1961):

- Bengt Olof Kälde (1961).

Ledere af/formænd for Heraldisk Selskabs lokalafd. for Norge, Norsk Heraldisk Forening, 1969-1988 (omtrentligt tidspunkt, hvor foreningen *de facto* op-hørte som SHS-lokalafd.):

- Herman Løvenskiold 1969-1973.
- Andreas Stang 1973-1977.
- Hans Cappelen 1977-1990.

Leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Fyn 1982-1984:

- Peter Kurrild-Klitgaard 1982-1984.

Leder af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Trondhjem [*Societas Heraldica Nidarosiensis*], 2001-

- Terje Bratberg, ordf. 2001-.

Ledelse af Heraldisk Selskabs lokalafd. for Lund (*Societas Heraldica Lundensis*) 2007-:

- Martin Sunnqvist; Henric Åsklund;
Claus Berntsen.

Alexy, Zdenky G. (1984). ... ex libris Armales 1983, bd. 1, Wien: Zdenky G. Alexy.

Alexy, Zdenky G. (1985). ... ex libris Armales 1984, bd. 2, Wien: Zdenky G. Alexy.

Alexy, Zdenky G. (1986). ... ex libris Armales 1985, bd. 3, Wien: Zdenky G. Alexy.

Berghman, Arvid (1950). Borgerlig vapenrulla, Djursholm.

Cappelen, Hans A. K. T. (1969). Norske slektsvåpen, Oslo: Didrik Rye Heyerdahl.

Elgenstierna, Gustav (1925). Den introducerade Svenska Adelns Ättartavlor, Stockholm: P.A. Nordstedt & Söners Förlag.

Granfelt, George F. (1889). Finlands Ridderskaps och Adels Vapenbok, Helsingfors: Ridderskapets och Adelns Förlag.

Heim, Bruno B. (1981). Armorial - Bruno B. Heim ... Liber amicorum et illustrium hospitum, Gerrards Cross: Van Duren.

Loutsch, Jean-Claude (1999). Mémorial du jubilé 1949-1999 - Armorial des membres de l'Académie Internationale d'Héraldique 1949-1999, Bruxelles: Académie Internationale d'Héraldique.

Nissen, Harald & Monica Aase (1990). Segl i Universitetsbiblioteket i Trondheim, DKNVS Skrifter, bd. 1/1990, Trondheim: Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab.

Prange, Knud (1977 [1962]). Heraldik og historie, 2. udg., København: Dansk Historisk Fællesforening.

Railo, Topi, Heinz Stürmer & Tapani Talari (2006). Suomalaisia vaakunoita - henki-

Referencer

Achen, Sven Tito (1973). Danske adelsvåbener: En heraldisk nøgle, København: Politikens Forlag.

löitä, sukuja, yhteisöjä, Hämeenlinna: Suomen Heraldinen Seura - Heraldiska Sällskapet i Finland.

Raneke, Jan (1990). Svensk adelsheraldik, med Klingspors Vapenbok, Malmö: Corona.

Reitzel, Poul (1946). Vaabenførende Slægter i Danmark, Poul Reitzel (red.), bd. I-III, 1946-1959, København: Det Danske Selskab for Heraldik og Sfragistik.

Schlegel, Bernhard & Carl Arvid Klingspor (1875). Den med sköldebrev förlänade men ej å Riddarhuset introducerade Svenska Adelns ättartavlor, Stockholm: Nordstedts.

Noter

1. Tak for nyttig hjælp og informationer til særligt Ronny Andersen, Nils G. Bartholdy, Tom Bergroth og Tom S. Vadholm, samt til Tor Flensmarck, Inger Spangen, Allan Tønnesen, Steen U. Zangenberg og Henric Åsklund.
2. Valgsproget vides ikke anvendt i en våbentegning.
3. Valgsproget kendes fra exlibris men vides ikke anvendt i en egentlig våbentegning.
4. Begge valgsprog er i brug, men i forskellige sammenhænge; sidstnævnte fastsattes sammen med våben og riddernavn for Eric Bylander af Svenska Frimurare Ordens stormester 2006.

Summary

The present article constitutes an armorial of the individuals who have been board members or honorary members of the Societas Heraldica Scandinavica (The Scandinavian Heraldry Society) from its creation in 1959 to its 50th Jubilee in 2009. Each entry includes, as far as possible, some brief biographical data of the person in question, a blazon and depiction of the coat-of-arms, references to relevant literature, etc.

Den trondhjemske slekt Hammond og engelsk våpenrett

Av Terje Bratberg og Harald Nissen

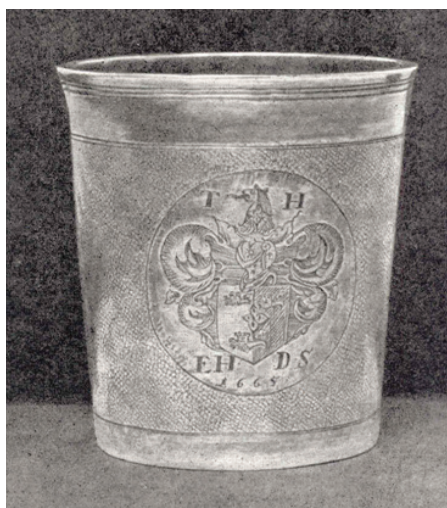
Thomas Hammond var en av Trondheims store forretningsdrivende på 1600-tallet. Han drev trelasthandel og hadde jord- og skogeiendommer i Midt- og Nord-Norge. Hans gods dannet mye av grunnlaget for den senere legatstifter Thomas Angells store formue. Som de fleste kjøpmenn som drev internasjonal handel i Trondheim på den tiden, var Hammond innvandrer. I tidlige omtaler av ham har det vært hevdet at han var medlem av det engelske parlament og av den domstolen som dømte Karl 1 til døden, og at han derfor måtte flykte etter Cromwells død i 1658. Senere undersøkelser har avkreftet dette.¹

Men selv om Trygve With allerede i 1935 prøvde å avlive disse mytene, finner vi dem igjen i norsk slektshistorisk litteratur. Det eneste som er sant i denne historie er at Thomas Hammond hadde slekt i Ufford. Og når legenden ennå går igjen i slektshistorisk litteratur skyldes det vel ikke annet enn dårlig kjennskap til engelske kilder.²

Allerede i 1900 utgav Joseph James Muskett et stort trebinds verk som heter "Suffolk Manorial Families", og i dette verket finner vi også en stamtavle over familien Hammond of Ufford.³ Det er denne familien som har interesse for oss. Fra 1665 er det et sølvbeger med Hammondslektens våpen inngravert (ill. 1). Våpenet er kløvd med tre halve løver omkring en firblading. På hjelmen et ulvehode, som på hver side har inngravert bokstavene

T og H. De står for Thomas Hammond. Under skjoldet har vi bokstavene EHDS, som er for Thomas Hammonds hustru Elisabeth Henriksdatter Sommerschild. Nederst finner vi årstallet 1665. Hjelmen på våpenet er en skrått stillet lukket stikkhjelm, omtrent en slik hjelm som esquires og gentlemen i England bruker. Det var en hjelm som ble brukt ved turnering, når man kjempet til hest med lanse.

Elisabeth Sommerschild var datter av en borger i Trondhjem, Henrik Engelsk-

Ill. 1. Sølvpokal med Hammondslektens våpen og med initialer for Thomas Hammond og hans hustru Elisabeth Henriksdatter Sommerschild.
Silver goblet bearing the Hammond family arms and the initials of Thomas Hammond and his wife, Elisabeth Henriksdatter Sommerschild.

Ill. 2. Våpenskjold for Edward Hammond som han gjorde krav på ved the Visitation of London, 1687. By permission of the College of Arms, London. *The armorial bearings claimed by Edward Hammond of London and of Ufford, in the County of Suffolk, at the Visitation of London in 1687. By permission of the College of Arms, London.*

mann. Hans navn har også vært skrevet Heinrich Somerscales eller Sommerscales. Opprinnelig var han nok skipper på fart i Norge. Somerscales ble senere forandret til Somerschell og videre til Sommer-schild, som slekten heter i dag.

Men hva med Hammondvåpenet? Hadde Thomas Hammond rett til å bruke dette våpenet? Ingen kunne vel hindre ham i å bruke våpenet i Norge, men hva med England?

Trygve Width hevder at familien Hammond av Ufford i følge *The London visi-*

tation of 1634 førte følgende våpen: Delt [kløvd] av gull og blått, heri tre halve løver, 2, 1, av motsatt farve, i skjoldets midtpunkt et hermelins firkløver. Ufford er en landsby og et prestegjeld i det østlige Suffolk, omkring 15 km nordøst for Ipswich.

Tidlig på 1400-tallet startet engelske våpenkonger og herolder de såkalte *visitations* hvor de reiste rundt i Englands grevskaper og undersøkte bruken av offentlig og privat heraldikk. De siste *visitations* skal være planlagt fra 13. mai 1686.

Hvor Trygve Width har *The London visitation of 1634* fra er litt uklart. Muskett nevner den nemlig ikke. Derimot nevner han *The London visitation of 1687*. For flere år siden henvendte vi oss til College of Arms i London for å få rede på om familien Hammond of Ufford hadde vært nevnt i *The London visitation of 1634*. De fant ikke noe der. Derimot fant de *The Armorial bearings claimed by Edward Hammond of London and Ufford, co. Suffolk at the Visitation of London, 1687*. Våpenet var Per Pale Or and Azure, a quatrefoil Ermine between 3 demi-lions passant guardant, 2 and 1 counterchanged. Crest: A wolf's head quartered Or and Azure charged with a quatrefoil Ermine. Edward Hammond var nevø av Thomas Hammond som var innvandret til Norge.

College of Arms har ikke for vane å sende ut fotokopier av våpenavbildninger i deres besittelse. Men the Lancaster Herald hadde fått våpenet malt i gull og blått, og dette fikk vi tilsendt (ill. 2). Hvor gammelt våpenet er, synes derfor å være litt uklart. Men da Thomas Hammond kom til Trondheim ved midten av 1600-tallet, må han ha hatt det med seg fra England.

I England og i Skottland kan ikke en

privatmann uten videre ta seg et våpen. I England har College of Arms i London kontroll med både offentlig og privat heraldikk. I Skottland er det Lord Lyon King of Arms som har den oppgaven.

College of Arms holder til i Queen Victoria Street i London, ikke å forveksle med Victoria Street. I tidlig middelalder hadde nok privatpersoner antatt våpen uten innblanding fra noen autoritet, også i England. Men i 1418 hevdet den engelske monark definitivt sin autoritet i våpenspørsmål. Kong Henry 5. sendte da ut en skrivelse til sheriffene i flere grevskaper, og kunngjorde at ingen kunne anta et våpenskjold uten at han var i besittelse av det eller hadde rett til det etter sine forfedre eller hadde fått det tildelt fra en person som hadde rett til å dele ut våpen. Men de som hadde deltatt i slaget ved Azincourt i 1415, hadde rett til å føre våpen.⁴ Der seiret engelskmennene under kong Henry 5 over en fransk hær. Azincourt er en landsby i det nordlige Frankrike, Pas-de-Calais. Vi skriver dette franske navnet Azincourt, og radbrekker det ikke til Agincourt, som briter har for vane. I 1417 ble det utnevnt en våpenkonge (King of Arms) med tittelen Garter. Han hadde ansvaret for Hosebåndsordenen (the Order of the Garter). Han var også overordnet de andre våpenkongene. I dag er College of Arms (eller Herald's College) underordnet the Earl Marshal (hertugen av Norfolk), som er ansvarlig overfor H.M. Dronningen. Collegiet består av tre våpenkonger (Kings of Arms) – Garter, Clarenceux og Norroy and Ulster, seks herolder (heralds) – Lancaster, Somerset, Chester, Richmond, Windsor og York, og fire persevanter (pursuivants) – Rouge Dragon, Rouge Croix, Portcullis og Bluemantle.

I Skottland har vi et lignende collegium. Men der er the Lord Lyon King of Arms direkte underordnet H.M. Dronningen.

Muskett nevner flere Hammond-slekter. Den vi er interessert i er Hammond of Ufford. Der nevner han testamentet etter Margaret Father, 1655, og Margaret Fox, 1660. Videre har han Pedigree of Hammond of Ufford, from the London Visitation of 1687, in the Records of the College of Arms. Som far til vår Thomas Hammond nevner han Edward Hammond of Wessilton Hall in County Suffolk. Her nevnes også nevø av Thomas, Edward Hammond, Citizen and Haberdasher of London, but free of the Fishmongers; ætatt 27 Ann. 1687 hath as yet no issue. Hans hustru var Catherine daughter of Yallop of Norwich, Gentleman, sister to Sir Robert Yallop, Knight.

Her finner vi også beskrivelse av våpenet: Per pale, Or and Blue, 3 demi-lions counterchanged, 2 and 1 ; in centre point a quatrefoil Ermine. Det stemmer med våpenet for Edward Hammond, som vi fikk tilsendt fra The College of Arms. Muskett skriver at Thomas Hammond ble gift, men har ikke navnet på hans hustru. Videre nevner han "Several children all in Norway".

Fra gammelt av har det i England og Skottland vært ment at bare en families hovedmann kunne bære våpenet uforandret. Yngre medlemmer av en familie måtte ha små forandringer av våpenet, for eksempel andre tinkturer eller føye til en bord. I England ble dette systemet på 1500-tallet avløst av systemet med "Marks of Cadency". John Woodward forklarer det slik: The old system of differencing was practically abandoned in the sixteenth century, and was replaced by the present

unsatisfactory””Marks of Cadency”.⁵ Ved dette systemet bærer eldste sønn en turnerkrave så lenge hans far lever. Den fjerner han når faren dør, og han selv blir familiens hovedmann. Sønn nr. to bærer en liggende halvmåne (crescent), som går videre til hans etterkommere. Sønn nr. tre bærer en femtakket stjerne, sønn nr. fire en martlet (en svale uten ben), sønn nr. fem en ring, sønn nr. seks en heraldisk lilje, sønn nr. syv en rose, sønn nr. åtte en et kors (cross moline=ankerkors), og sønn nr. ni fører en åttebladet rose. Hva sønn nr. ti skal føre vet vi ikke, for det blir aldri nevnt hos noen engelsk heraldiker. At dette systemet er ”unsatisfactory”, kan vi underskrive på. Harald Nissens sønn Hans, han selv, hans far, farfar og oldefar er sønn nr. to. Det blir mange crescents å legge på hverandre. I følge et brev vi en gang fikk fra College of Arms, er man ikke der så opptatt av disse *Marks of Cadency*. Vi kan nevne at Sir Winston Spencer Churchill aldri brukte stjerne i sitt våpen, selv om hans far Lord Randolph Churchill var sønn nr. tre av syvende hertug av Marlborough. Men forskjell ble det allikevel, siden hertugen av Marlborough fører hertugkrone, mens hans slektning Winston Churchill førte den lukkede turnerhjelmer før han ble ridder av Hosebåndsordenen. Som Knight of the Garter førte han den spesielle hjelmer for riddere og baronetter med åpent visir.

Da vi fra College of Arms fikk tilsendt våpenet for Edward Hammond of Ufford and London, var det ikke føyet til noe *Mark of Cadency*, selv om hans far William Hammond var sønn nr. to av Edward Hammond of Wessilton Hall. Thomas Hammond var sønn nr. tre. Men vi finner ingen femtakket stjerne på hans våpen på sølvbegeret.

I Skottland har man et annet system, med blant annet border i forskjellig farve og utførelse. På oss virker dette systemet mer tilfredstillende enn det engelske. Ved det skotske systemet er man nemlig ikke bundet av at det bare skal være ni sønner, men kan fortsette i det uendelige.

Vi vet ikke hvordan det var med fruktbarheten i England på 1600- og 1700-tallet. Men her i Norden forekom det barneflokker på mer enn ni sønner. Vi kan nevne den dansk-norske sjøhelt, viseadmiral Peter Wessel Tordenskiold, som tilhørte en barneflokk med seks døtre og tolv sønner.

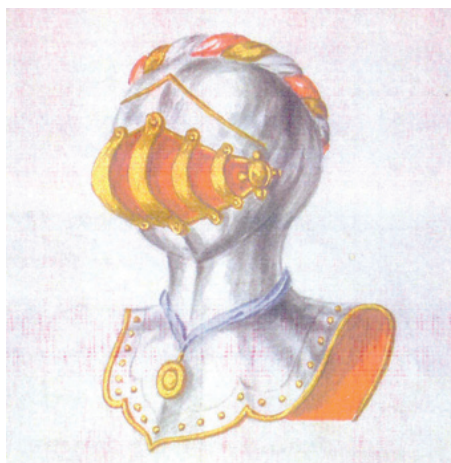
I familien Nissen har vi Elisabeth Sophie Høeg (1669–1739), gift med krigskommissær Nicolai Nissen (1664–1717) som fødte sin mann 19 barn, hvor 12 var sønner. Vi overlater til engelskmennene å ordne med sitt *unsatisfactory Marks of Cadency*, og går over til neste generasjon av familien Hammond i Norge.

Thomas Hammond hadde med sin hustru Elisabeth Sommerschild syv barn. Barn nr. fem var Sara Hammond (1672–1716). Hun ble gift med Albert Lorentzen Angell (1660–1705), en av de største trelasthandlere i Trondheim rundt år 1700. Han hadde også betydelige interesser i Røros kobberverk og store jord- og skogeiendommer. Albert Angell ble gift med Sara Hammond i 1689, da Sara var 17 år gammel. Ved dette giftermålet fikk Albert Angell rådighet over store eiendommer. Thomas Hammond hadde nemlig særlig drevet trelasthandel, og Sara arvet jord- og skogeiendommer og sagbruk etter foreldrene. I tillegg kjøpte Albert Angell opp flere sagbruk og ble en av de største trelasthandlere i Trondheim. Han tilhørte derfor det øverste Søgade-aristokrati, og

var en av de virkelig ”kapitale borgere” i Trondheim.

Den foretrukne gravkirke for Trondheims borgere var Vår Frue Kirke, en av de to middelalderkirker i Trondheim som er igjen etter Reformasjonen. Den andre er Nidaros Domkirke. Noen borgere ble også gravlagt i Domkirken. Men da måtte de ligge under kirkegulvet. Egne gravkapell var forbeholdt adel og biskoper. Trygve Lysaker nevner at ved magistratspresident Albert Angells død i 1705 ble det gjort brudd på denne ”skikk og orden”.⁶ Sara Hammond ønsket at hennes mann skulle få eget gravkapell i Domkirken. Hun oppsøkte kirkens foresatte og tilbød 300 riksdaler om hun kunne få innrette det store sidekapellet i søndre tverrskip (Johanneskapellet) til gravkapell for mann og familie. ”Og som det befantes at Kirken ei deraf haver haft nogen Interesse, mens Taget at være fordervet,” kunne kapitlet tenke seg å gå med på enkens ønske, dersom hun var villig til å betale 400 riksdaler, og dessuten påta seg forpliktelsen til å holde kapellets tak ved like. Enken var villig til å betale den uhørte pris, og det ble innrettet gravkrypt under kapellets gulv.

Lysaker skriver også at enken var ubeskjeden nok til å be stiftamtmanden om tillatelse til å begrave sin mann om kvelden. Slikt hadde vært forbeholdt adelige. Klokken 8 om kvelden den 5. oktober 1705 ble Albert Angell ført til graven ”med stor Proces af nogle 100 Lygter og over tusinde Lys i Husene paa Veien. Mag. Bonsach gjorde Parentationen (liktalet) ved tre Kvarters Tid, og al Kirken midlertid allesteds opfyldt med Voxlys”. Knappt noen adelig hadde fått en ”herligere” begravelse i Domkirken.

Ill. 3. Hjelms fastsett for rangadelsfolk.
Helm approved for the nobility.

Men var det så sikkert at det her ble gjort brudd på ”skikk og orden”? Vi viser til en artikkel av Nils G. Bartholdy: ”Adelsbegrebet under den ældre enevælde, sammenhængen med privilegier og rang i tiden 1660–1730”. (1971).⁷ Det er en artikkel man bør ha lest hvis man skal arbeide med enevældets historie og heraldikk i Danmark og Norge (tidsrommet 1660–1848 i Danmark og 1660–1814 i Norge). Her skriver Bartholdy: ”En aldeles afgørende betydning med langtrækkende følger for den enevældige epoke fik det, da Christian V udstedte *privilegierne for betjente af den borgerlige stand af 11. febr. 1679*. Det vigtigste punkt i disse var bestemmelsen om, at embedsmænd, som betjente eller vilde komme til at betjene charger, der var specificeret i rangforordningen, skulde ”for dennem / deris Hustruer oc egne Børn nyde alle de Privilegier, Herligheder oc Benaadinger / som andre af Adel i Vore Riger oc Lande nu nyder oc

Ill. 4. Albert Angells våpen på hans kiste i krypten i Nidaros Domkirke. Foto: Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.

Albert Angell's arms on his coffin in the crypt in Nidaros Cathedral. Photograph: The Restoration Workshop of Nidaros Cathedral.

hafver / eller her efter nyde oc bekomme kunde / oc udi alle Erlige / Adelige oc andre redelige Occasioner, Forretninger oc Samqvem æres / agtes oc ansees lige ved andre paa Fæderne oc Møderne fødte oc baarne Adels Folck” (paragraf 1) ; med denne vending, der er verbaloverensstemmende med kerneformlen i tidens individuelle adelspatenter, var der skabt et personligt adelskab (omfattende hustruer og ægte børn i første led) for embedsmændene, der herefter i kraft af deres embeder nød adelige rettigheder. Privilegierne betød en adling een gang for alle af nuværende og kommende borgerlig fødte embedsmænd med specificeret rang; i lighed med traditionelle adelsbreve er de originale privilegier udfærdiget paa pergament og paraferet af Bolle Luxdorph, under hvem adelssager sorterede, ligesom ordlyden indførtes i adelsprotokollen, der i dette tilfælde tjente som kopibog i fuld overensstemmelse med privilegiernes saglige ind-

Ill. 5. Sara Hammonds våpen på hennes kiste i krypten i Nidaros Domkirke. De halve løvene og ulvehodet på hjelmen er vendt mot hennes monogram på kistelokket. Foto: Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.

Sara Hammond's arms on her coffin in the crypt in Nidaros Cathedral. The demi-lions and the wolf's head on the helm are for courtesy turned to face her monogram on the coffin lid. Photograph: The Restoration Workshop of Nidaros Cathedral.

hold”. Rangadelsfolk skulle også få føre skråstilt bøylehjelmer, med fire bøylere synlige (ill. 3).

Fra 1699 var Albert Angell magistratspresident, og under kong Frederik IV's besøk i Trondheim i 1704 ble han av kongen personlig utnevnt til kancelliråd. Dette er bakgrunnen for Sara Hammonds ambisiøse valg av gravplass, og hun var villig til å betale for det. Etter eneveldets innførelse ble medlemmer av magistraten utnevnt av kongen. Om Albert Angell ikke var i embetsrangen som magistratspresident, så var han det i hvert fall som kancelliråd.

I Norge har det vært skrevet en del om disse såkalte ”tomme” titler, hvor man fikk en tittel, men ikke noe embede. Det kunne være titler som commerceråd, kancelliråd, justisråd, etatsråd, kammerherre eller geheimeråd. Men de var plassert i embets-

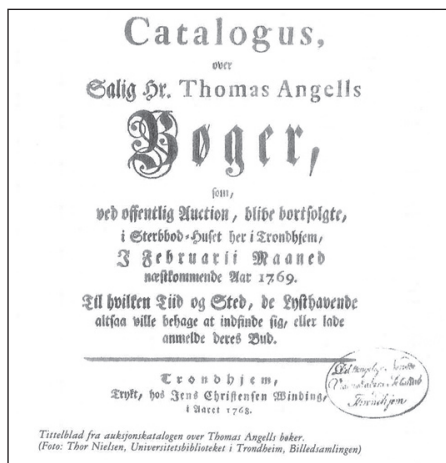

Ill. 6. Thomas Angells våpen på hans kiste i krypten i Nidaros Domkirke. Foto: Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider.

Thomas Angell's arms on his coffin in the crypt in Nidaros Cathedral. Photograph: The Restoration Workshop of Nidaros Cathedral.

rangen. Det var nok et utslag av den honette ambisjon. Men de gav også visse materielle fordeler. Var man i embetsrangen, kunne man erverve adelsgods, og ikke være nødt til å avhende det igjen. Døtre eller enker av rangspersoner kunne få adgang til de adelige jomfruklostre. Det kunne være viktig for døtre eller enker av fattige embetsmenn.

Nu var det ikke noe nytt at rangadelsfolk hadde egne gravkapeller i Domkirken. Lysaker skriver nemlig at egne gravkapell var forbeholdt adel og biskoper. Av adelslekter som har medlemmer gravlagt i Nidaros domkirke, kan vi nevne Budde, Gabel og Wibe. Men biskopene etter 1679 var rangadel. Da Albert Angell ble gravlagt i Domkirken, var det derfor ikke brudd på "skikk og orden". Det var jo allerede gravlagt rangadelsfolk i Domkirken, nemlig

Ill. 7. Tittelblad fra auksjonskatalogen over Thomas Angells boksamling.

Title page of the auction catalogue for Thomas Angell's library.

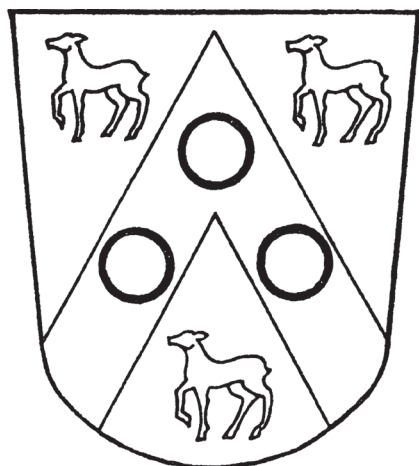
biskopene og deres familier. Vi ser også at på Albert Angells kiste finner vi våpen med trallehjelm (bøylehjelm), som var fastsatt for rangadelsmenn. Det var en turneringshjelm hvor man kjempet med sverd eller stridsklubbe.

Riktignok er hjelmen på Albert Angells våpen stillet en face, mens den egentlig for rangadelsfolk skulle stå litt på skrå, så bare fire bøylar var synlige (ill.4). Men det har rangadel aldri brydd seg om. De har brukt hjelmen slik som det passer best med hjelmtegnet. Den samme hjelm finner vi også på våpenet for hustruen Sara Hammonds kiste (courtoisievendt mot hennes monogram på kistelokket) (ill. 5) og på sønnen Thomas Angells kiste (ill.6). Rangadelsskapet gjaldt jo også for hustru og barn. Thomas Angell var ugift og meget beskjedne når det gjaldt egen person. Han

Ill. 8. Alliansevåpen for Sara Collett på hennes kiste i krypten i Nidaros Domkirke. Foto: Nidaros Domkirkes restaureringsarbeider.
Alliance arms of Sara Collett on her coffin in the crypt in Nidaros Cathedral. Photograph: The Restoration Workshop of Nidaros Cathedral.

skaffet seg derfor aldri noen kansellirådstitel. Han var jo allikevel rangadelmann, som sønn av en kanselliråd. På tittelbladet for auksjonskatalogen over Thomas Angells boksamling finner vi: "Catalogus over Salig Hr. Thomas Angells Bøger, ..." (ill. 7). Som sønn av en kanselliråd ble han titulert Herr. Men broren Lorentz Angell (1692–1751) ble etatsråd. Han var nemlig gift med Sara Collett (1702–1756), og måtte ta hensyn til sin datter Karen Angell (1732–1788). På Lorentz Angell og Sara Colletts kister finner vi også våpen med bøylehjelm (ill. 8). Collett fører i svart en sølv sparre belagt med tre svarte ringer og fulgt av tre (2.1.) gående sølv hinder. På hjelmen en gående sølv hind (ill. 9). Datteren Karen Angell ble gift med Peter Fredrik Suhm (1728–1798). Slekten Suhm fikk våpenbrev i 1683.

Ill. 9. Slekten Colletts våpen. Fra Hans A.K.T. Cappelen: Norske slektsvåpen. Oslo 1976.
The Collett family arms. From Hans A.K.T. Cappelen: Norske slektsvåpen (Norwegian family arms). Oslo 1976.

Det ble også bestemt kroner for kongehuset, grever, friherrer og menig adel. Vi tar derfor en snartur tilbake til Vår Frue kirkes krypt, hvor vi finner en kisteplate med våpen for familien Collin, som viser familien Collins palme og med en villmann med klubbe som skjoldholder (ill. 10). Over skjoldet er det ikke hjelm, men krone for menig adel. Villmannen må være fra familien Hornemans våpen. Det har vært to forbindelser mellom Collin og Horneman. Den ene er generalmajor Johan Thomas Horneman (1740–1825) gift 1783 med Sofie Amalie Krog Collin (1765–1840). Men dette ekteparet har ikke vært gravlagt i noen kirke. Begravelser i kirker ble forbudt etter 1808.

Den andre forbindelsen er Marie Christine Horneman (1719–1760), gift 1736 med Hans Jensen Collin (1682–1742) lag-

Ill. 10. Kisteplate for Marie Christine Horneman, gift med justitsråd Hans Jensen Collin. Platen viser Collin-slektens våpen med Horneman-slektens villmann som skjoldbærer. Fra krypten i Vår Frue kirke, Trondheim. Foto: Steinar Moen.

Coffin plate of Marie Christine Horneman, married to Councillor of Justice Hans Jensen Collin. The plate shows the Collin family arms with the Horneman family's savage as supporter. From the crypt in the Church of Our Lady in Trondheim. Photograph: Steinar Moen

mann, justitsråd og president i Trondhjem. Hans Collin ble i 1710 gift med Sophie Amalie Krog (1686–1736). Sophie Amalie var eneste datter av biskop Peder Krog i Trondhjem. Hans Jensen Collin og Sophie Amalie Krog hadde sønnen Niels Krog Collin (1718–1782), etatsråd og amtmann i Romsdals amt. Han var gift med Fennichen Hønne (1740–1788). Deres portretter henger i Stiftsgården, som er kongebolig i Trondheim. Nederst til høyre på Niels Krog Collins portrett finner vi Collin-slektens våpen med palmen. Niels Krog Collin og Fennichen Hønne var Sofie Amalie Krog Collins foreldre.

Vi mener at kisteplaten med Collin-våpen, adelskrone og villmann som skjoldbærer må være for Marie Christine Hornemann. Hun har fått sin manns våpen, men

Ill. 11. Tegning av våpen for stiftamtman Edvard Hammond i Bergens stift. Fra Hans Krag: Norsk heraldisk mønstring fra Frederik IVs regjeringstid 1699–1730. Ålo 1955.

Drawing of the arms of Prefect Edvard Hammond in the Diocese of Bergen. From Hans Krag: Norsk heraldisk mønstring fra Frederik IVs regjeringstid 1699-1730. Oslo 1955.

med villmannen fra sin fars våpen som skjoldholder.

En eldre bror av Sara Hammond var Edvard Hammond (1668–1711). Han var stiftamtman i Bergen. Følgelig fører han bøylehjelm i sitt våpensegl (ill. 11).

En yngre bror av Sara Hammond var Johan Hammond (1674–1722), som hadde en datter Sara Hammond (1708–1788). Hun ble gift med Henrik Ebbesen Horneman (1694–1748), assessor og eier av Reins kloster.

Reins kloster var i middelalderen et nonnekloster, og ble efter Reformasjonen kongelig lensgods. Men kongen trengte penger, og solgte godset til de nederlandske finansmenn brødrene Marselis, som i 1704 solgte det til Ebbe Carstensen (1658–1736), kjøpmann i Trondhjem og commerce-assessor. Siden har godset vært i familien Hornemans eie. Ebbe Carstensen

Ill. 12. Toppstykke fra kirkestol i Rein kirke med våpen for Henrik Ebbesen Horneman og Sara Hammond. Foto: H. Nissen.

The lintel on the family pew in Rein Church with the arms of Henrik Ebbesen Horneman and Sara Hammond. Photograph: H. Nissen.

var gift med Anna Horneman, og deres sønn var Henrik Ebbesen Horneman.⁸

I nærheten av Reins kloster var det en korskirke, bygget i tømmer i 1650.⁹ Den norske forfatter Johan Bojer (1872–1959) opplevde som barn at denne kirken ble revet og inventaret spredt rundt på gårdene i nærheten. Det opplevde han som meget forsmedelig. Som voksen mann tjente han godt på sitt forfatterskap, og bestemte seg for å bygge kirken opp igjen. Den stod ferdig i 1932, nøyaktig maken til den gamle. Han fikk også samlet inn det gamle inventaret, som vi i dag finner i den nye kirken. Det som interesserer oss av dette inventaret, er de gamle private kirkestolene som på toppstykkene er dekorert med våpnene for kirkestoleier og hans hustru. Det er for Ebbe Carstensen og Anna Horneman, Henrik Ebbesen Horneman og Sara Hammond og Henrik H. Horneman (1738–1807) og Abel Margrethe Hersleb (1747–1813). Ebbe Carstensen hadde tittel av commerce-assessor, mens Henrik Ebbesen Horneman

var assessor, uten at vi vet sikkert hva slags assessor han var. Bildet av toppstykket for Ebbe Carstensen og Anna Horneman er gjengitt i Heraldisk Tidsskrift nr. 20, Oktober 1969, side 474, hvor Esbjørn Hiort har en artikkel Hjortevåbenet – endnu en gang.¹⁰

Det som interesserer oss, er toppstykket for Henrik Ebbesen Horneman og Sara Hammond (ill. 12). Far til Henrik førte hjort i sitt våpen, mens Henrik førte sin mors våpen med villmannen med kølle, men med oppspringende hjort fra sin fars våpen som hjelmtegn. Sara Johansdatter Hammond førte tre hele løver to over en og med ulvehodet som hjelmtegn. Det er altså en litt fri fremstilling av Hammond-våpenet. På alle toppstykkene er det trallehjelmer.

Sara Hammond, gift med Henrik Ebbesen Horneman, hadde en yngre bror Johan Hammond (1712–1799) som var generalmajor. Han førte selvfølgelig bøylehjelmer i sitt våpenslutt (ill. 13). Offiserer var i

Ill. 13. Våpensegl for generalmajor Johan Hammond. Foto: Riksarkivet, Oslo.
The armorial seal of Major General Johan Hammond. Photograph: National Archives of Norway, Oslo.

Ill. 14. Tegning av våpen for fogd Jacob Hammond i Inderøyen. Fra Hans Krag: Norsk heraldisk mønstring fra Frederik IVs regjeringstid 1699–1730. Ålø 1955.
Drawing of the arms of Bailiff Jacob Hammond in Inderøy. From Hans Krag: Norsk heraldisk mønstring fra Frederik IVs regjeringstid 1699–1730. Oslo 1955.

embetsrangen helt fra graden second-løytnant

I Königlich Dänischer Hof=und Staats=Kalender for 1737 finner vi i Neunte Classe: 1. Unsere Seconde-Lieutenans von der Cavalerie und Infanterie. Fähndrichs von den Guarden og 12. Unsere Cornets und Fähndrichs von der Cavalerie und Infanterie.

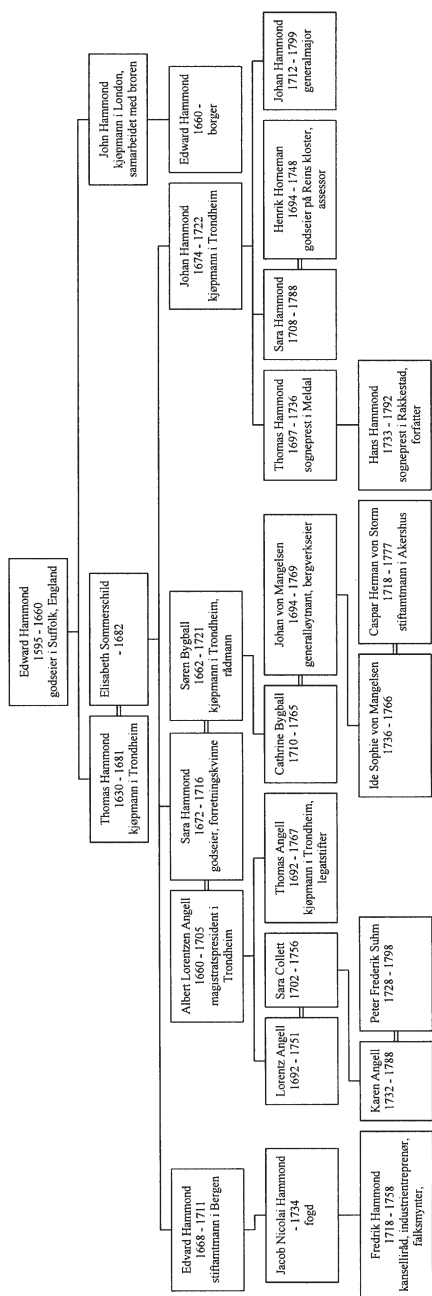
Jacob Hammond som var fogd i Inderøyen i Nord-Trøndelag fører bare lukket hjelm i sitt våpensegl fra 1725, siden han ikke er i embetsrangen (ill. 14). Men som sønn av stiftamtman Edvard Hammond hadde han vel egentlig rett til å føre bøylehjelm.

Vi vet lite om tinkturer på Hammond-våpen i Norge. Men skravering på sølvbegeret skulle tyde på at det er kløvd av gull og blått. Kistelokk og segl er uten skravering. Firbladinger kan variere fra runde blader til at bladene ender i en spiss (Edvard Hammond) og til å mangle helt

(Jacob Hammond og Sara Hammond på Reins kloster). Løvene kan også bli hele, slik vi ser det på Hammond-våpenet på kirkestolen i Rein kirke. Der ser det ut som det er gull løver på svart felt.

Hans Cappelen skriver i en kommentar til manuskriptet: "Slektene bruker både halve og hele løver – bruker de også leoparder? [det gjør de ikke].

Et mulig rettslig poeng er at de rangadelige våpeninnehavere i 1600-tallets Norge, må ha hatt den oppfatningen at de sto forholdsvis fritt til å variere sine egne våpenskjold, i forhold til forfedres og slektningers våpen. Dette gjør disse personene i våpensegl og andre offisielle bruksmåter. De opptrådte her ganske fritt, selv om deres våpen for så vidt var kommet inn i et offisielt og rettslig system gjennom rangforordningene og embetsmennenes

I løpet av 1800-tallet døde slekten Hammond ut på sverdsiden. Men etterkommere finnes. I Trondheim har vi militærslektene Brun og Hirsch (gammel øst-prøyssisk adel). Brun og Hirsch hvor sønn fulgte far i yrket i flere generasjoner, var rangadel under hele enevoldstiden. Videre har vi slektene Cappelen, Collin-Hansen og Nissen som har navnet Hammond på sine anetavler. I Kristiansund lever en lektor Hans Ditlev Hammond Rossbach, som er tidligere stortingsmann. Av andre slekter som har Hammond på sin anetavle kan vi nevne adelsslekten Løvenskiold og greveslektene Wedel-Jarlsberg og Holstein, men også en rekke andre slekter har de Trondhjemske Hammonder blant sine aner.

Noter

1. Bull, Ida: Hammond, Thomas, 1630–81, kjøpmann. – *Norsk biografisk leksikon*. Bd. 4. Oslo 2001, s. 40–41.
2. Width, Trygve: Familien Hammonds opprinnelse. – *Norsk slektshistorisk tidsskrift*. Bd. 5. Oslo 1935, s. 77–80; *The Visitation of London begun in 1687*. Editors T. C. Wales & C. P. Hartley, drawing on earlier work by J. L. O. Holden, Chancellor of the Diocese of Manchester and G. D. Squibb, Norfolk Herald Extraordinary. Part 1. London 2004, Hammond, s. 214–215.
3. Muskett, Joseph James: *Suffolk Manorial Families*. Exeter 1900, s. 268–270.

4. *Boutell's Heraldry*. Revised by C. W. Scott-Giles. London 1950, s. 246–247.
5. Woodward, John and George Burnett: *Woodward's A Treatise on Heraldry, British and Foreign. With English and French Glossaries*. Newton Abbot Devon 1969, s. 444; Sven Tito Achen: Winston Churchills Begravelse. – *Heraldisk Tidsskrift*. Bd. 2, nr. 12, 1965, s. 101–104.
6. Trygve Lysaker: *Domkirken i Trondheim*. Bd. III. *Fra katedral til sognekirke 1537–1869*. Oslo 1973, s. 111–113; Harald Nissen: Angellslektens gravkrypt. – *Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider*. Småskriftserien nr. 18. Trondheim 2001.
7. Bartholdy, Nils G.: Adelsbegrebet under den ældre enevælde. Sammenhængen med privilegier og rang i tiden 1660-1730. – *Historisk Tidsskrift*. 12. række, bd. V. København 1971, s. 577–650.
8. Christian Horneman: *Stamtavle over slægten Horneman*. Trondjem 1908.
9. Audun Dybdahl: *Rissa bygdebok. Fra de eldste tider til 1814*. Bd. 1. Steinkjer 1990, s. 174–184.
10. Esbjørn Hiort: Hjortevåbenet – endnu engang. – *Heraldisk Tidsskrift*. Bd. 2, nr. 20, 1969, s. 473 ff.

Summary

Thomas Hammond was one of Trondheim's principal businessmen in the 17th century. He was a timber merchant and owned farms and forest properties in central and northern Norway. His estate formed much of the basis for the huge fortune of the subsequent endowment founder, Thomas Angell. Like most merchants who carried on international trade in Trondheim at that time, Thomas Hammond came from abroad.

Trygve With wrote an article on the origin of the Hammond family that was published in *Norsk slektshistorisk tidsskrift* in 1935. In 1900, Joseph James Muskett published a work entitled "Suffolk Manorial Families". This includes a family tree of the Hammond family of Ufford, from which Thomas Hammond descended. A silver goblet from 1665 has the Hammond family coat-of-arms engraved on it. It shows Per pale a quatrefoil between 3 demi-lions. Trygve With mentions a London visitation of 1634, but his basis for this is not clear since Muskett did not mention such a visitation. However, he did mention a London visitation of 1687. The College of Arms in London found no trace of one in the visitations of 1634, but they did find the armorial bearings claimed by Edward Hammond of London and Ufford, in the County of Suffolk at the Visitation of London in 1687. The arms were Per Pale Or and Azure, a quatrefoil Ermine between 3 demi-lions passant guardant, 2 and 1 counterchanged. Crest: A wolf's head quartered Or and Azure charged with a quatrefoil Ermine. Edward Hammond was a nephew of Thomas Hammond. The College of Arms also sent us Edward Hammond's arms painted with the correct tinctures.

Thomas Hammond had seven children with his wife, Elisabeth Sommerschild. Child number five was Sara Hammond (1672–1716) who married Albert Lorentzen Angell (1660–1705), one of the very wealthy citizens of Trondheim.

Trondheim's citizens preferred to be laid to rest in Vår Frue kirke (the Church of Our Lady), but when Albert Angell died, his widow begged that he be given a tomb in the nearby Nidaros Cathedral. Only no-

bility and persons of rank were allocated tombs. Albert Angell was also interred in the evening, a time normally reserved for the nobility. However, he was president of the magistrature and during King Frederik IV's visit to Trondheim in 1704, the king appointed him a personal Councillor of the Chancery. He was therefore a person of rank; that is, he was a personal nobleman, and this title also applied to his wife and children. Consequently, he had the same rights as those of noble birth but lacking a title. Albert Angell's coffin bears his coat-of-arms with the helm of the nobility with grilles. Likewise, Sara Hammond's coffin bears her arms with the same helm of the nobility. For the sake of courtesy, her arms face her monogram on the lid of the coffin. The arms on the coffin of Thomas Angell, who was a son of Albert Angell and Sara Hammond, also bear the same helm of the nobility, since the personal title of nobleman also applied to legitimate offspring.

An elder brother of Sara Hammond, Edvard Hammond (1668–1711), was Pre-

fect of the Diocese of Bergen, and as such he was a personal nobleman and bore the helm of the nobility with grilles in his armorial seal.

Johan Hammond (1674–1722) was a younger brother of Sara Hammond, and he had a daughter who was also named Sara Hammond (1708–1788). She was married to Henrik Ebbesen Horneman (1694–1748), assessor and owner of the manor and estate of Rein Abbey. Henrik Ebbesen Horneman and Sara Hammond had a private pew in neighbouring Rein Church, and its lintel bears their arms.

Sara Hammond had a younger brother, Johan Hammond (1712–1799), who was a major general and bore the helm of the nobility in his armorial seal.

Jacob Hammond was a bailiff, but not a personal nobleman, and therefore bore the ordinary helm for citizens.

The family name of Hammond died out in Norway in the 19th century, but there are still numerous descendants on the female line.

Carl-Alexander von Volborth

1919-2009

Carl-Alexander von Volborth var i mere end én forstand alsidig. Med tysk, russisk og engelsk familiebaggrund kunne han komme i tvivl om, hvor han egentlig hørte hjemme, betroede han mig en gang. Men den kosmopolitiske horisont var en styrke. Efter uddannelse på kunstakademiet i Karlsruhe tog han i 1953 til Amerika og blev professor i kunsthistorie ved universitetet i Cincinnati, Ohio, samtidig med, at han virkede som udøvende kunstner. Han blev amerikansk statsborger, men vendte i 1969 tilbage til Europa, hvor han slog sig ned i Antwerpen med sin belgiske hustru Diana, født Danys. Deres smukke og gæstfrie hjem fyldte alle, der besøgte dem, med inspiration og udsyn.

Med en højt udviklet sans for heraldikkens væsen parret med solid teoretisk

viden har von Volborth i en række bøger, som er udkommet på flere sprog, givet sine læsere et perspektivrigt indblik i våbenskjoldenes stil, form, begrebsverden, universalitet og nationale og sociale særpræg. Den fine lille bog *Das Wappen, Stil und Form* (1977) er ligesom næsten alle hans bøger gennemillustreret af ham selv, hvad der siger noget om hans stilistiske spændvidde. Et repræsentativt udvalg af hans våbentegninger udgjorde grundlaget for den nyttige håndbog, der redigeret af Sven Tito Achen først udkom på dansk med titlen *Alverdens heraldik i farver* (1972) og siden kom i udgaver på andre sprog. Hensigten med bogen var at give karakteristiske eksempler på alle vigtige heraldiske foreteelser både inden for det samlede system og land for land. Det tværgående

princip præger også udvælgelsen af våbener i hans bog *Heraldry. Customs, Rules and Styles* (1981), der vidner om hans næsten encyklopædiske overblik. Flere af hans bekendte havde den glæde at genfinde deres våbener blandt de mange typeeksempler.

Von Volborth betonedede ofte, at heraldikken er en kunstart. Han udmøntede det i den fremragende bog *The Art of Heraldry* (1987 og 1991), der først redegør for heraldikkens grundbegreber, dernæst gennemgår, hvad der karakteriserer de forskellige århundreder, og til sidst giver pragtfulde eksempler på våbener udformet af 44 heraldiske kunstnere, af hvilke de fleste har været aktive i 1900-tallet og blandt dem de nordiske Gustaf von Numers, Jan Raneke og Aage Wulff. Von Volborths frydefulde interesse for fabeldyr resulterede i den herlige bog *Fabelwesen der Heraldik in Familien- und Städtewappen* (1996), hvor også nordisk heraldik er repræsente-

ret. Senere afslørede han sig som en åndrig humorist i de ustyrligt morsomme bøger *The very dubious Codex Senilski* (2001) og *The very peculiar Codex of Pluckingham Court* (2004), fandenivoldske skole-ridt i heraldikkens begreber og terminologi på højt intellektuelt plan og gengivet i befriende karikaturer.

Det bør nævnes, at von Volborth ved siden af heraldikken dyrkede abstrakt maleri og tillige var en fin, naturalistisk portrætkunstner. Han var en vidtfavnende personlighed.

Carl-Alexander von Volborth var retsridder af den tyske Johanniterorden. Han blev medlem af l'Académie internationale d'héraldique i 1980. På kongressen i Helsingfors i 1984 modtog han Gustaf von Numers-prisen. Senere fulgte medaljen Pro Merito fra Confédération internationale de généalogie et d'héraldique 1995 og Dr. Ottfried Neubecker-medaljen 1997.

Nils G. Bartholdy

Register til Bind 10 = 91-100

Registret omfatter personnavne, stednavne, emner og begreber.
Sidetal efterfulgt af f eller ff betyder at stikordet er omtalt på denne eller følgende side(r).
Alfabetiseret med "å" sidst, efter "æ/ä" og "ø/ö".

Udarbejdet af Allan Tønnesen og Poul Holstein.

Side 9 – 56 = nr. 91
Side 57 – 104 = nr. 92
Side 105 – 152 = nr. 93
Side 153 – 200 = nr. 94

Side 201 - 248 = nr. 95
Side 249 - 296 = nr. 96
Side 297 - 344 = nr. 97
Side 345 - 392 = nr. 98

Side 393 - 440 = nr. 99
Side 441 - 520 = nr. 100

Abdullah Bin al Hussein, jor-
dansk konge 307
Abelslægten 151
Abildgaard, Søren 138f
Adelstierna, Nils 279
Adolf hertug af Kleve 301f
Adolf Fredrik, svensk konge
256
l'Académie Internationale
d'Héraldique 239
Achen, Sven Tito 23, 34, 105,
114, 296f, 343, 433, 452,
484, 486, 503
*Achen, Sven Tito: Danmarks
kommunevåbener* 103f
-: *Danske Adelsvåbener* 43, 243
-: *Heraldikkens femten glæder*
450
Adam og Eva 353
Adam-Even, Paul 45, 130, 298
Adelsbreve, islandske 60
Adlerhielm, Johan Hartman,
adlet 393f
Adlerstierna, finsk adelsslægt
13f
Adolf, gottorpsk hertug 313,
315
Adolf hertug af Kleve 366
Adolf hertug af Kleve-Mark
366f
Adolph, schauenburgsk hertug
317
Ahlefeldt, Claus von 378
Ahlefeldt, Johann Heinrich von
428
Ahtisaaris, Martti 333
Ailes, A. 149

Ailly, Pierre d' 347
Airisto Segelsällskap 259
Akershus 88ff, 95, 164, 409f
Albert, belgisk prins 307
Alberti, P.A. 62
Albrecht VI af Østrig 51
Albrecht, hertug af Sachsen 131
Albrecht II, mecklenburgsk
hertug 132f, 136
Albrekt af Mecklenburg, svensk
konge 50, 110, 112, 132f,
136, 360
Aldefors, Anders 343
Alexander I, russisk kejser 14,
252, 256
Alexander II, russisk kejser 259
Alexander III, russisk kejser
177ff
Alexander-romanen 347
Alexandra af Danmark, engelsk
dronning 179
Alfonzo V, portugisisk konge
365
Alfthan, Georg friherre von 14
Alliancevåben 207
Alnarp, våben 337
Ambassadeskilte 102
Amman, Jost 353
Amur-regionen 144
Anastasius, pave 36
Anders, magister 31
Andersen, Ronny 41, 102, 183,
205ff, 263, 265, 283, 330,
337, 441, 472, 480
Andersson, Jan 343
Andersson, Lars 37
Andersson, Per 193f

Andreasordenen, Skt. 178
Angell, Albert Lorentzen 492ff,
446, 495
Angell, Karen 496
Angell, Lorentz 496
Angell, Thomas 495f
Anna af Danmark, sachsisk
kurfyrstinde 353
Anne, Princess Royal 182
Anna af Sachsen 107
Antell, Samuel Henrik, finsk
senator 13, 15
Antependium 173
Antonius-kors 22
Anundsatter, Helga 105
Apostoliske Vikariat i Danmark,
Det 269
Arbin, Christina von 186
Arc, Jeanne d' 385
Archangelsk-regionen 144
Argyll 202
Armfelt, Hedvig Lovisa 177
Armorial Gelre 107, 110, 297ff,
358ff
Árnason, Árni Þhorsteinn 482
Arnell, våben 337f
Arnold van Egmond, hertug af
Geldern 365
Arntzen, Jon G. 183
Arnulf, romersk kejser 135f
Artagnan, Charles greve d' 376f
Artisternes Workshop 183
Artois 110, 128, 170
Ásgeirsson, Ásgeir 283
Asker, Martin C.E. 473
Astrachan-regionen 144
Augusta, dansk prinsesse 312

- Augustenborgerne, sønderjysk hertugsslægt 152
 Australien 206
 Avellan, Carl Adam 14
 Avignon, våbenfrise 50, 112
 Azincourt 491
- Babezin, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Bach, Johann Nikolaus 409
 Bach, Johann Sebastian 410
 Bad Tennstedt 410ff
 Baden, von, dynasti, våben 383
 Badges 42, 149
 Bagge, Sverre 36
 Bagge till Bo, Jacob 275
 Bamble kommune 21
 Barbe, fisk 375
 Barnekow, von, rygisk uradels-slægt 443, 445f
 Barner, Konrad 137
 Bartholdy, Nils G. 39f, 88ff, 95, 103, 108, 112ff, 150, 163, 174, 182f, 206, 239, 243, 317f, 343, 373, 388ff, 427, 442, 450, 459, 485f, 493
 Bartram, Graham 96f
 Basel, våben 386
Basler Kalender 386f
 Baton 110
 Batz, Charles de 376
 Batz, Bertrand de 376
 Bautasten 153
 Bayern 297
 Beatrice af Burgund 107
 Beatrix af Bayern 107
 Beckfelt, Nils Holmberg de 278
 Bedells, J. 149
 Behr, mecklenburgsk uradels-slægt, våben 406
 Bellenville, våbenbog 366ff
 Benedictus, Ole J. 118, 120
 Benedikt XVI, pave 97ff
 Benediktsson, Einar 61
 Berchem, Aert van 366
 Berg, Fredrik greve 14
 Bergersen, Thorbjørn 88, 94, 246
 Berghman, G. Arvid 196, 290, 484, 486
Berghman, Arvid: Svenska borgerliga släktvapen 291, 447
Berghman, Arvid: Borgerlig vaperull 291, 447
- Bergroth, Tom 39, 89f, 197, 249, 284, 337, 442, 450, 464
 Bergshammar, våbenbog 10, 55, 297ff, 358ff
 Berlin, Jens Christian 441, 474
 Bernadotte, Jean Baptiste 89f, 92, 256, 378, 438
 Berner, Henrik Alexander 452, 486
 Berntsen, Claus 487
 Berry, Bruce 95
 Berthout, brabantisk dynastislægt 412f
 Berthout, Robert II 419
 Berthout, Johann II, 419
 Berthout, Gerhard II 420
 Berthout, Gerhard III 420
 Bertouch, von, dansk adelsslægt 409ff
 Bertouch, baron von, dansk friherrelig slægt 409
 Bertouch, Carl Ferdinand Christian von 411f
 Bertouch, Carl Rudolph de 411, 415ff
 Bertouch, Ernst Albrecht von 411, 416ff
 Bertouch, Ernst Johann Albrecht von 411ff, 419f
 Bertouch, Ernst Rudolf baron von 422f
 Bertouch, François Robert de 411
 Bertouch, Georg 409ff
 Bertouch, Jean Hugues Louis de 411
 Bertouch, Justinus von 411
 Bertouch, Victor von 413
 Bertouch-Lehn, baron de, dansk friherrelig slægt 409
 Bertouch-Lehn, Julian Johan Sophus Ernst lensbaron de 412
 Bertouch-Lehn, Poul Godske lensbaron de 420ff
 Bertouch-Lehn, Rudolf Frederik Carl Adam baron de 412
:- Familien Bertouch i Danmark og Norge 412
 Bertuch, tysk borgerlig slægt 410ff
 Bertuch, Fricze 410
 Bertuch, Friedrich Johann Justin 410, 412
- Bertuch, Hans 410
 Bertuch, Henrich 410
 Bertuch, Jakob 409, 411f
 Bertuch, Justinus 411
 Bertuch Wilhelm 411
 Bexell, Oloph 195f
 Bezanter 169ff, 174
 Biljetter 13
 Bille, Mogens 137
 Birger, svensk konge 106
 Birgitta, Skt. 115
 Bispevåbener, tyske 379ff
 Bjerckhagen, Lars 343
 Bjonnes, Anders 122f
 Bjørkvik, Hallvard 116f
 Bjørn 98
 Björneborg 259
 Björneborg län 255f
 Björneborgs Segelförening 259
 Björnsson, Baldvin 68
 Blanche af Castillien 110
 Blanche af Namur, norsk-svensk dronning 109f, 128, 164
 Blasieholmen 449
 Blasonering 42ff
 Blenheim 409
 Blixen, pommersk uradelsslægt, våben 406
 Bloch, Jens Ivan 471, 486
 Bluemantle Pursuivant 491
 Bobrikoff, N.I. 249
 Boesch, Paul 196
 Boheman, Erik Carlsson 283, 431f
 Bohun, våben 345
 Bohuslän, våben 294
 Bojer, Johan 497
 Bolin, Edvard 50
 Bolin, Gustaf 50
 Bolt-slægten 114f, 118f, 128
 Bomansson, Karl A. 253f
 Bomærker 29ff, 148f, 320ff
 Bonde, Carl Jedvard friherre 277
 Boos, Emmanuel de 45
 Borg, Erik 455, 486
 Borgerlige våbener 45
 Borgervæbningsfane 22
 Bornhoved, Slaget ved 30, 130ff, 136
 Bort 204
 Borgå domkyrka 250
 Bourgogne, David de 366

- Boutell's Heraldry* 107
 Boydewin, von, pommersk uradelsslægt, våben, 406
 Boysen, dansk adelsslægt 391
 Boysen, Anna Marie Hansine 391
 Bracht, Frederik Christian van 428
 Brahe, svensk uradelsslægt 401
 Bratberg, Terje 446, 487
Brault, Gerard: Early Blason 45
 Brass plate 123f, 170ff
Braun & Hogenberg: Civitates Orbis Terrarum 216, 231
 Braunschweig-Lüneburg, tysk hertugdømme 87, 134ff
 Braunstein, Christian 144ff
 Bredow, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Brekespear, Nicolaus 35, 38
 Brems, Johannes 266, 269
 Brendalsmo, A.J. 189f
 Brenner, Elias 250
 Breton, Hector le 53
 Brevadel 388ff
 Brinchmann, Christian 110, 112f, 190
 Brinkman, Carl Gustaf von 277
 Britze, Friedrich 431
 Britze, Johannes 283, 431ff
 Brock, Gustav 430
 Brodkorb, Clemens 380
 Brolykke 325
 Bromley, Neil 183
 Bronzegravmøle 168
 Broomé, Bertil 277
 Brose, Fernand 417
 Bruin, Daniel de 483
 Brummer, Wilhelm 441, 447, 449f, 474
 Brun, norsk slægt 500
 Brun, NN, gravør 437
 Bruun, Johan Jacob 228
 Brügge 198
 Bryn, NN, ekspeditionschef 437
 Brynjerustning 189f
 Brynjolvsson, Sigurd 36
 Brøgger, A.W. 124
 Buischere, Adelsia (Alix) 420
 Bunel, Arnaud 374ff
 Burgund 301
 Burnett, Charles, Ross Herald 182
 Byhr, Sven-Erik 343
 Bylander, Eric 444, 476, 486
 Bysens Bræt 322, 325
 Byvåbener 42, 213ff
 Bäckmark, Magnus 49f, 147f, 183, 191f, 193, 197f, 246, 441, 446
 Bökwall, Christer 342f, 479
 Båd 203, 211
 Både, fremvoksende, 23
 Bård (bort) 10, 12
 Bårdsson, Skule, hertug 189ff
 Bååtska palatset, Stockholm 442, 449f
 Cadet, Antoine baron de 294
 Cahos, greve de 294
 Calixtus III, pave 53
 Camoy, Margaret de 171f
 Campbell-Kease, J. 150
 Cappelen, Hans Arne Kristian Torolf 94f, 123, 436ff, 462, 487, 499f
 Carl X Gustav, svensk konge 310
 Carl XIV Johan, svensk konge 256, 286, 288, 378, 438
 Carl XV, svensk konge 287, 442
 Carl, dansk prins 438
 Carl, norsk-svensk prins 436, 438
 Carlenfelt, Per 343
 Carstensen, Ebbe 497f
 Carta Marina 350
 Catharine, fransk prinsesse 364
 Cavallin, våben 338
 Celle 87
 Ceremoniskjorde, svenske 396
 Cervin, Knut A. 343
 Cervin, Krister 343
 Chapelle, finsk adelsslægt 15
 Charlemagnekrone 85
 Charles, engelsk kronprins 210
 Charles I de Bourbon 364
 Chatillon, fransk adelsslægt 47
 Chaumont, Gaston de 374
 Chaumont, Hugues "le Borgne" 374
 Chermui, Alexander 239
 Chester Herald 491
 Christensen, Anders 323
 Christensen, Rolf 330
 Christian I, unionskonge 151, 301, 311, 313ff, 317, 345ff, 354, 389, 391, 440
 Christian II, unionskonge 177, 351, 353
 Christian III, dansk-norsk konge 103, 353, 389
 Christian IV, dansk-norsk konge 312, 315
 Christian V, dansk-norsk konge 330, 409, 493
 Christian VII, dansk-norsk konge 417
 Christian IX, dansk konge 177ff
 Christian X, dansk konge 59ff, 68, 92
 Christian, dansk kronprins 310
 Christian Albrecht, gottorpsk hertug 312, 316f
 Christian-Albrecht-Universität, Kiel 409
 Christiania 22
 Christiansborg Slot 310f, 313, 317
 Christianshavn 218, 223ff, 226
 Christiernin, våben 338
 Christerson, Carl-Thomas von 477
 Christine, unionsdronning 177, 351
 Christoffer II, dansk konge 168, 175
 Christoffer III af Bayern, unionskonge 222, 345
 Christoffer Mortensens gård 325
 Christophersen, Niels 320, 323, 325f
Chroniques de Saint-Denis 169
 Churchill, Sir Winston Spencer 492
 Churchill, Lord Randolph 492
 Clan Donald 202ff, 210
 Clarenceux King of Arms 491
 Clauding, Kurt J.K.C. 460, 486
 Clausen, Peder 325
 Clement, Albéric 377
 Clément, Gunnar 464
 Clemmensen, Steen 39f, 183, 239f, 241, 470, 486
 Clerck, Birgitte 393f
 Clerck, Hans 395
 Clermont, Raoul de 375
 Clermont-Nesle, Jean de 375
 Coat of Arms, The 149, 292, 359
 Codex grammaticus, våbenbog 72

- College of Arms, London 42, 149f, 293, 359, 490ff
 Collegium Heraldicum Fennicum 199
 Collett, norsk slægt 446
 Collett, våben, 496
 Collett, Sara 496
 Collin, norsk slægt 446
 Collin, våben 496
 Collin, Hans Jensen 496f
 Collin, Sofie Amalie Krog 496f
 Collin, Niels Krog 497
 Collin-Hansen, norsk slægt 500
 Cornwall, Duchess of 96
 Courtoisie, heraldisk 26
 Crescent 185
 Cromwell, Oliver 489
 Cronhielm, Johan greve 232ff
 Cuopio län 255
 Cäcilienakademie, Malines 410
- Dacke, Nils 194
 Dackefejden 194
 Dagmar, russisk kejserinde 177ff, 291
 Dahl, Camilla Luise 245
 Dahlberg, Erik 250, 395, 401
Dahlbergh, Erik: Svecia antiqua et hodierna 93, 250
 Dalarna, våben 294
 Dam, Niels Arne 477
 Damongeot, Marie-France 53
 Dan, dansk sagnkonge 217
 Danchel, Folkmar 123f, 331
 Danmark
 Bomærker 29ff, 148f, 320ff
 Brevadel 388ff
 Byvåbener 213ff
 Dronningevåbener 201
 Heraldisk kunst 427ff
 Kommunevåbener 103f
 Kongelige skjoldholdere 345ff
 Kongelige våbenmalere 102, 427ff
 Kongevåben 63, 87, 88 ff, 102, 130ff, 136
Danmarks Adels Aarbog 43, 102
 Dannebrog 216, 367
 Dannebrogordenen 66, 95, 201, 206, 212, 230, 283, 427
 Dansk Heraldisk Samfund 451
 Dansk Selskab for Heraldik og Sfragistik 451
- Danys, Diana 503
 De la Gardie, Magnus Gabriel 401
 Dechow, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Degerman, Henrik 15, 39, 479
 Delinger 12, 171
 Denain 409
 Dennis, Mark 182
 der Aveelen, Johan van 252
 der Groeben, von, tysk uradelsslægt, våben 406
 der Osten, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Dering, Edward, engelsk herold 53
 Desideria, svensk dronning 286
 Design 42
 Deventell, våben 338
 Deviser 18
Dictionary of British Arms 45f
 Didrik den Lykkelige, oldenborgsk greve 317
 Diepholtz, Rudolf von 366
 Dimitrij, russisk storfyrste 305
 Ditlev-Simonsen, Per 88
 Ditmarsken 310ff
 Dixen, våben 338
 Diäkn, Sven 389
 Dobbeltørn, den russiske 178
 Dolmen, Dag 242
 Donaldson, John Dalgliesh 201ff
 Donaldson, Mary Elizabeth 201ff, 310, 330
 Donaldson of Kinairdie 204
 Douglas, Archibald greve 373
 Douay 409
 Drejø 320
 Drikkehorn 117
 Du Rietz, Einar 450
 Duerloo, Luc 39, 182
 Dumas, Alexandre, den Ældre 376
- Earl Marshal (hertug af Norfolk) 491
 Eberstein, dansk uradelsslægt 137, 141
 Edward III, engelsk konge 173
 Edward VII, engelsk konge 179
 Egeskov, herregård 320
 Eide, Jan 478, 483
 Eidsvig, Markus Bernt 100
- Eidsvollstampen 92
 Eirik, abbed 105
 Eiriksatter, Ingebjørg 106, 127
 Ekeblad, Johan 393
 Ekeblad, Claes 393
 Ekroll, Øystein 122, 124, 190f
 Eldjárn, Kristján 283
 Elefantordenen 66, 69, 95, 124, 201, 212, 230, 283, 382, 427
 Elisabeth, unionsdronning 177
 Enander, Nicolaus 401
 Engene, Jan Oskar 93
 England
 College of Arms, The, London 42, 149f, 293, 490ff
 Herolder 491
 Kings of Arms 491
 Kongevåben 84ff, 113
 Perservanter (Pursuivants) 491
 Engström, Albert 248
 Eremitagemuseet, Skt. Petersborg 179, 239ff
 Erengislesdotter, Katarina 122, 129
 Erichsen, Hans 322
 Ericksson, Torkel 343
 Ericsson, John 278
 Ericsson, Leif 284
 Ericsson, Nils 278
 Erik Klipping, dansk konge 122
 Erik af Pommern, unionskonge 60, 103, 113, 116, 128, 213f, 219, 345, 389, 445
 Erik Magnusson, norsk konge 25f, 33ff, 106, 124, 127f, 155, 331
 Erlendsson, Øystein 35, 38
 Ermisse, Gérard 241
 Ernst August, hertug af Braunschweig-Lüneburg 85
 Ernst August II, konge af Hannover 86
 Ernst August, hertug af Cumberland 179
 Escarboucle 25
 Esger, biskop 29ff
 Eskilstuna 289
 Estlands heraldiska råd 200
 Etholén, Arvid Adolf 10, 15, 101
 Euch, Joseph von 266, 269
 Eufemia, dansk dronning 168ff, 175f

- Eufemia, norsk dronning 106
Eufemia, svensk prinsesse 133
- Fabeldyr 150f
Falckenheim, finsk adelsslægt 10, 13f
Falk, Thomas 148
Falkeordenen 66f, 71, 92
Falkevåben, det islandske 60ff, 91f
Falkland slot 183
Falköping, Slaget ved 112
Father, Margaret 491
Fenwick, Christian 86
Ferdinand I, østrig-ungarsk kejser 248
Ferdinand III, tysk-romersk kejser 150
Fett, Harry 155, 157, 436
Feyerabend, Sigmund 353
Filippo Maria Visconti, hertug af Milano 365
Findlater, Alex 184
Finland
 Borgerlig våbenrulle 290
 Hovrätten 18
 Krone, friherrelig og grevelig 16
 Løve, den finske 90, 92f
 Riddarhuset 9
 Rigs- og landskabsvåben 13
 Statskalender 252ff
 Storfyrestendømmet Finland 13f, 89f, 249
 Våben 249
Finnbogadottir, Vigdis, islandsk præsident 69, 124, 283f
Finnsson, Bjørn 191
Finnsson, Ogmund 116f, 128, 164
Firedelt våben 137ff
Fjære kirke 120ff, 128f, 244f
Flag 65, 90, 93, 95ff, 143ff, 159, 167, 178, 187
Flamske Heraldiske Råd, det 39
Flavy, Hector de 53
Fleming, svensk adelsslægt 401
Flensmarck, Tor 191f, 336
Florenville, Marie de 419
Flotow, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
Floyd, James P.D. 239
Foch, Ferdinand 377
Folke Digre 116, 289
Folkungeløven 107ff, 112, 115, 133f, 136
Foppoli, Marco 99, 183f, 246ff
Forshems kyrka 289
Forsvarets heraldik 186ff
Fouquet, Charles Louis Auguste 376
Fouquet, Nicolas 377
Fox, Margaret 491
Fox-Davies, A.C.: A Complete Guide to Heraldry 150
François de Bonne, hertug af Lesdiguières 374ff
Frands, dansk prins 351f
Frankrig
 Connétabler 374ff
 Maréchaller 374ff
Franz Joseph I, østrig-ungarsk kejser 248
Fredericia 226
Frederik I, dansk-norsk konge 312, 389
Frederik II, dansk-norsk konge 179, 312, 315ff
Frederik III, dansk-norsk konge 224, 311
Frederik III, tysk kejser 311, 313
Frederik IV, dansk-norsk konge 313, 316, 494
Frederik IV, tysk kejser 72
Frederik VI, dansk-norsk konge 88f, 421f
Frederik VII, dansk konge 313
Frederik VIII, dansk konge 179
Frederik IX, dansk konge 315
Frederik, dansk Kronprins 201ff, 210, 310, 330
Frederik (I) hertug af Slesvig og Holsten 353
Frederik den Femtes Atlas 22
Frederiksborg Slot, ridderkapellet 201, 205, 207f, 212, 313, 330, 427ff
Friar, Stephen: A New Dictionary of Heraldry 45
Friefeldt, David 50, 197
Friis, Claus Achton 468
Frimærke 63
Friström, Jan Olaf 343
Frost, Hans Henrik 421
Frölich, Carsten Johan Georg 468, 486
Frørup, Christen 325
Fugle 45
Fulkila, Anders Munck af 19
Funch, Herman 430
Fälttecken 144ff
Færøerne 89, 102
Förbandstecken 49
Försvarsmakten 193
Gagern, von, pommersk uradelsslægt, våben 406
Galej 206
Galbreath, D.L. & L.Jéquier: Manuel du blason 107, 114, 124, 243
-: *Papal Heraldry* 380
Gammel Estrup 285
Gans zu Putlitz, Margrethe von 138ff
Garter King of Arms 491
Gaute af Tolga 120, 129
Gautesson, Isak 120f, 123f, 129, 244f, 331
Gelre, våbenbog 107, 110, 297ff, 358ff
Genealogisk kalender 49
Georg, Skt. 178, 194
Georg I, engelsk konge 85
Georg I, græsk konge 179
Georg V konge af Hannover 86
George, J. 150
Gerhard greve af Oldenburg 391
Gerhard hertug af Slesvig 347
Gerhard (VIII) af Jülich-Berg 365
Gert greve af Holsten 132
Gether-Caspersen, Hans Christian 431, 433f
Gijzen, biskop 100
Give, dansk kommune 104
Glamis slot 183
Glücksborgerne, sønderjysk hertugslægt 152
Goebels, Michael 239
Gorboduc, drama 349
Gorm den Gamle, dansk konge 177
Gotland 219f, 294
Gotlands luftvärnskår 339
Gottorp Slot 311, 313
Granat 101
Grandjean, Poul Bredo 66, 68, 130
Grandjean, P.B.: Dansk Heraldik 43

- Granfelt, George: Finlands
Ridderskaps och Adels Vapen-
bok* 12, 16
 Granier, Laurent 184
 Grankors 182
 Grape, pommersk uradelsslægt
 59
 Gratz, Erwin 380
 Gravsten 105, 118ff, 138ff,
 189ff, 244f
 Grevekrone 185
 Griis (af Halland), Arild 389
 Grif 168f, 175
 Griffenfeld, Peder 225
 Grimberghe 412
 Grinberg, Maurice 381f, 385f,
 388
 -: *Héraldique Maçonnique. Rite
ecossaise Ancien & Accepté*
 385
 Grozny 143
 Gryder 59
 Grünenberg, våbenbog 53, 55,
 381ff
 Grünenberg, Conrad von 381ff,
 385
 Grzegorz, Horst 343
 Græsli-fuglen 23
 Grödinge kyrka 393ff
 Grönland 89
 Gude, Henrik 429f
 Gudmundsson, Sigurdur 60f, 64
 Gudmundsson, Valtyr 61f
 Gudrun, frue 105
 Guillou, Jan 185
 Guivre 241ff
 Gunner, biskop 29f
 Gunnerusbiblioteket, Trond-
 heim 374, 389, 392
 Gustafsdøtre, Ramborg og
 Birgitta 122f, 129
 Gustav Vasa, svensk konge 56,
 294, 349f
 Gustavsdatter, Katarina 122, 129
 Guttormsson, Lofthur 61
 Gwynn-Jones, Peter: *The Art of
Heraldry* 42
 Gyldne Vlies, Den 302, 310,
 366f
 Gyllenstjerne, dansk-svensk
 uradelsslægt 443
 Gymnich/Lyncenich, våbenbog
 358, 361, 364ff, 369
 Göran, Skt. 194
 Göta Lejon 91
 Göta livgarde 187f
 Haartman, von, finsk adelsslægt
 10f
 Habsburg, tysk-romersk kejs-
 erslæggt 239, 248
 Hadrian IV, pave 35
 Hafstein, Hannes 62f
 Hagemann, Peer Carl 191
 Haiti, heraldik 293
 Halland, hertug af 108f, 128
 Halland, våben 294
 Halldórsson, Thorsteinn 480
 Hallvard, norsk helgen 21
 Halonens, Tarja 333
 Hallström, Percy 343
 Ham, Herman von 428
 Hamar 213
 Hamilton, svensk grevelig slægt
 185, 443
 Hamilton, Carl 185
 Hamilton, Michael Palmstierna
 185
 Hamilton, Ulph 185
 Hammersta-ætten 122
 Hammond of Ufford, engelsk
 slægt 446, 489ff
 Hammond, Edvard 497, 499
 Hammond, Edward 490ff
 Hammond, Jacob 499
 Hammond, Johan 498f
 Hammond, Sara 446, 492ff
 Hammond, Thomas 446, 489ff
 Hammond, William 492
 Haneman, NN 428
 Hannover 84ff
 Hans, unionskonge 177, 314,
 351, 392
 Hans den Ældre, sønderjysk
 hertug 151, 315, 351
 Hans den Yngre, sønderjysk
 hertug 152
 Hans Erichsens gård 323, 325
 Hansekøbmænd 57
 Hansen, Charles M. 124, 391
 Hansen, Hans 323
 Hansen, Niels 323, 325
 Hansteen, Christian 35
 Harald V, norsk konge 288
 Harald Gormsson (Blåtand),
 dansk konge 64, 135
 Harald af Limerick, konge 203
 (Harbou), Knud Nielsen 392
 Harlin, Tord 197
 Harmignies, Roger 39
 Harmo, Mauno 333f
 Harrington, Kevin 96
 Haugsted, Ejler 327
 Havemann, Claus 206
 Haven, Michael van 225
 Haxthausen, von, westfalsk
 uradelsslægt 59
 Haxthausen, Otto Heinrich
 Maxilian baron 173, 344,
 439f, 457, 486
 Hedberg, Carol 56
 Hedenberg, Carl Ludvig 13, 15
 Hedlund, Hugo 344
 Hedvig Eleonore, gottorpsk
 prinsesse 310
 Hegerman-Lindencrone, Johan
 Henrik 438
 Heiberg, Steffen 283
 Heim, Bruno B. 97ff, 197, 265f
Heimskringla 64
 Heinen, Claes 362, 364
 Heinrich af Görz og Tirol 107
 Heise, Arnold 137, 141
 Helgen, Geir 480
 Helmershausen 409, 411
 Helena fra Tønsberg 118f, 128
 Helene, dansk prinsesse 86
 Hellebard 92
 Helläkoski, Reijo 191, 334
 Hellige Birgitta, Den 289
 Hellige Grav, Jerusalem 289
 Hellige Grav af Jerusalems
 Ridderorden, Den 289
*Hellström, B. Harald: Kort
handledning i heraldiken* 18
 Helsingfors 257
 Helsingfors universitet 259
 Helsingør 225
 Hemmingsdatter, Margrete 121,
 129
 Henrik, greve af Schwerin 30,
 131
 Henrik, dansk Prinsgemal 283,
 310, 433
 Henrik Løve, hertug af Sachsen
 og Bayern 85f, 135f
 Henrik IX hertug af
 Braunschweig 347, 349
 Henrik II hertug af Mecklen-
 burg 107
 Henrik Søfareren, hertug af
 Vizeu 365

- Henry IV, engelsk konge 113
 Henry V, engelsk konge 491
 Henry I Christophe, konge af Haiti 293
 Heraldisk Selskab 41, 88, 92, 102, 104, 441
 Elektronisk Nyhedsbrev 41, 102
 Heraldik
 Dyr og natur, Sverige 294
 Firedelt våben 137ff
 Herolder 39, 52ff, 182ff, 198, 491
 Hjælpevidenskab 292
 Kings of Arms 491
 Landskabsvåbener, Sverige 40f, 294
 Lensvåbener, Sverige 40f
 Persevanter (Pursuivants) 491
 Skjoldform 9, 154f
 Skjoldholdere, 17, 164, 204
 Skjoldhoved 204ff
 Tinkture 10, 213ff
 Våbenbreve 74f, 149, 240
 Våbenkappe 162f, 167
 Herald's College 491
 Heraldiska Samfundet 442
 Heraldisk Tidsskrift 95, 197, 331, 342
 Heraldiska Sällskapet i Finland 290, 447
 Heraldry Society of Scotland, The 102, 293
 Herbst & Partners 332
 Herman (Billung), markgreve 134ff
 Hermelin, 10
 Hernandes, Maria Christina 95
 Herolder 39, 52ff, 182ff, 198, 491
 Hersleb, Abel Margrethe 497
 Herzfeld, Andreas 96
 Hesbaye 365
 Hestbø-ætten 116f
 Heydebreck, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Heydenreuther, Reinhard 380
 Heymowski, Adam 302, 343, 367
 Hildebrand, Bror Emil 107, 109f
 Hildebrandt, Adolf Matthias 382
Hildebrandts Wappenfibel 44
 Hilker, Georg 430
 Hiort, Esbjørn 498
 Hirsch, norsk borgerlig slægt 500
 Hirtzholm, Iver 372
 Hising, Johan 10
 Hisinger, finsk adelsslægt 10f, 14
 Historisk Samfund for Roskilde Amt 296
 Hitra kommune 26
 Hjelmformer 14ff, 73, 206
 Hjelmklæde 17
 Hjelmkrans (vulst) 16
 Hjelmtegn 16, 42, 79f, 206
 Hjerteskjold 90, 160ff
 Hjørring 218f, 223
 Hobart 206
 Hobro 220
 Hodgson, Leslie 184
 Holmberg, Rikard 344
 Holstebro 218f
 Holstein, von, mecklenburgsk uradelsslægt 398
 Holstein, dansk grevelig slægt 500
 Holstein, Johan Ludvig lensgreve 227
 Holstein, Poul greve 285, 467, 485f
 Holsten, grevskab 312ff
 Holstens nældeblad 132, 136
 Horn, Arnold van 366
 Horneman, norsk borgerlig slægt 446
 Horneman, Anna 498
 Horneman, Henrik Ebbesen 497f
 Horneman, Henrik H. 498
 Horneman, Marie Christine 446, 496f
 Horneman, Thomas 496
 Hornslet Kirke 138
 Horsens 220
 Hosebåndsordenen 85, 491f
 Hougaard, Per 486
 Hugues XIII le Brun de Lusignan 107
Huitfeldt, Arild: Danmarks Riges Krønike 313f
 Huitfeldt-Kaas, Henrik Jørgen 389f
 Humphery-Smith, C. 149
 Hupp, Otto 384ff
 Huth, Wilhelm 429f
 Huusman, Johan 225
 Hvide-slægten 226
 Höchstedt 409
 Høeg, Elisabeth Sophie 492
 Højbygaard 420
 Hønne, Fennichen 497
 Håkon IV Håkonsson, norsk konge 33f, 38, 117
 Håkon V Magnusson, norsk konge 106, 128
 Håkon VI Magnusson, norsk konge 110, 155, 157
 Håkon VII, norsk konge 287
 Håkon, norsk jarl af Orkney og Caithness 203
 Håkonsdatter, Cecilia 114f, 117
 Håkonsdatter, Ingebjørg 106ff, 128
 Håkonsson, Gaute 121
 Hårnet 172
 Ingeborg, svensk hertuginde 173
 Ingeram-Codex 51
 Isabella af Portugal 365
 Isabella Bruce, norsk dronning 106
 Isabelle de Bourbon 364ff
 Isaksdatter, Cecilia 120f
 Island
 Falkeordenen 57ff, 66f, 71, 92
 Flag 59ff
 Nationalfesten på Thingvellir 59ff
 Statsvåben 57ff, 89, 91, 372f
 Torskevåben 57ff
 Islendingaboken 373
 Italien 246ff
 Ivan III, russisk kejser 252
 Jacob af Halland 120
 Jakob (James) I, engelsk konge 85
 Jacobs kyrka, Stockholm 393
 Jacobsen, Jens 323
 Jasmund, von, tysk uradels-slægt, våben 406
 Jeanne de Bourbon, fransk dronning 169, 175
 Jena Universitet 409
 Jens (Johannes), kannik 31
 Jensen, Christian Axel 138, 149
 Jeppelunden 323

- Jéquier, Leon 130
 Jerling, Hans 401
 Jerusalemskors 36
 Jessen, Mathias Reinhold von 422
 Joachim, dansk Prins 330
 Joan, engelsk kongedatter 173
 Joffre, Joseph Jacques Césaire 377
 Johan hertug af Kleve 301f, 366
 Johan II hertug af Braunschweig-Lüneburg 87
 Johan III, svensk konge 56
 Johan Adolf, gottorpsk hertug 312
 Johannes Paul II, pave 98
 Johanniterordenen 51, 289
 Johansen, Frithjof 268
 Jóhansson, Matthías Árni 482
 Johnsen, Niels Garman 191f
 Jomfru Maria 121f, 129, 245
 Jonas, profet 242f
 Jonasdottir, Guðny 91, 372f
Jonasen, Otto: Drejø "øen midt i verden" 322
 Jónsson, Ríkarður 64
 Josef II, tysk-romersk kejser 276
 Josefine Beauharnais, svensk dronning 286
 Josephsdatter, Brynhild 115, 117
 Josephsen, Niels 323
 Juul, Claus 325
 Jülich, dynasti 302
 Jægerhorn 13
 Järlösa kyrka 401
 Jönköpings län 232ff
- Kajanus, G.A. 13, 15, 19
 Kalender 247
 Kalmarunionen 110, 112
 Kamtjatka-regionen 144
 Kandel, S. 150
 Kara, Kimmo 334
 Karelen 291, 447
 Karikaturtegninger 153
 Karl I, engelsk konge 489
 Karl III den Tykke, romersk kejser 134f
 Karl V, romersk kejser 349
 Karl VII, fransk konge 364f
 Karl IX, svensk konge 350
 Karl X Gustaf, svensk konge 395
 Karl XI, svensk konge 395
- Karl XIII, svensk konge 89
 Karl XIV Johan, svensk konge 89f, 92, 256, 378, 438
 Karl den Dristige 364, 366
 Karl den Store, romersk kejser 85
 Karl August hertug af Sachsen-Weimar 410
 Karl Ferdinand af Polen 380
 Karlsson, Marcus 193
 Karolinska Universitetssjukhuset 193
 Kasteller 110
 Katharina II, russisk kejserinde 252
 Katolsk heraldik 47
 Kedelkrog 59
 Kedja, Einar Michael 344
 Key, Emil 273
 Keyser, Rudolf 155
 Kiel, Freden i 89
 King of the Isles 202
 Kings of Arms 491
 Kirchberg, Ernst von 132, 136
 Kirchner, Athanasius 348
 Kirkejebour 345
 Kirkelig heraldik 47, 97f, 193f, 195ff, 379ff
 Kirkemodel 189ff
 Kirstein, Olaf Boserup 453, 486
Kittel, Erich: Siegel 105ff, 117
 Kjeldsen, Niels 104
 Klackenbergh, Henrik 182f, 471
 Klaner, skotske 201ff
 Kleberg, Johan 196
 Kleve, dynasti 302
 Klevenfeldt, Terkel de 332, 390
 Klinge, Matti 249, 259
 Klingspor, Carl Arvid 18, 273, 342
 Klintegården 326
 Knieper, Hans 317
 Knuth, mecklenburgsk uradelsslægt 59
 Knuthenborg Safaripark 332
 Knutsdatter, Katarina 115ff, 128
 Kock, Jens Hansen 323f
 Kock, Jørgen 389f
 Kock, Peder Hansen 323
 Koivisto, Mauno 333
 Kokgården 323, 325
 Koldinghus 317
 Kollokvier
 Sankt Petersburg 2005 239ff
- Kommuneflag 21
 Kommunevåbener 42, 102
 Bramsnæs Kommune 296
 Greve Kommune 296
 Lejre Kommune 296
 Ramsø Kommune 296
 Solrød Kommune 296
 Konferencer
 Oslo 2005 88ff, 164
 Frederiksborg 2007 95, 283
 Stockholm 2009 441ff
 Kongelige københavnske Skydeselskab og Danske Broderskab, Det 418
 Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Det 374, 389
 Kongevåben, norske 33ff, 94, 153ff, 436ff
 Kongresser
 Brugge 2004 39f
 St. Andrews 2006 40, 102, 182ff, 198, 247
 Konstantin II, græsk konge 432
 Konsulatskilt 86
 Korbinian, Skt. 98
 Korsør 220, 227f
 Kozon, Czesław 100, 263
 Krafft, Sofie 124
 Krag, Claus 35
Krag, Hans: Norsk heraldisk mønstring fra Frederik IV's regeringstid 1699-1730 499
 Krahll, Ernst 430
 Krakewitz, von, pommersk uradelsslægt, våben 406
 Krassow, von, pommersk uradelsslægt, våben 403
 Kriegk, Regina 409, 412
 Krimkrigen 258
 Kristensen, Jens 221ff
 Kristoffer af Bayern, unionskonge 297, 299ff
 Krog, Ole Villumsen 463
 Krog, Peder 497
 Krog, Sophie Amalie 497
 Krone 73, 75, 85, 94, 98, 121f, 129, 170, 185, 232, 248
 Kronjuveler 183
 Kronprinsekronen 207
 Krumsabel 93
 Kruse, von, mecklenburgsk uradelsslægt 393f
 Kruuse af Verchou, Hans Abraham friherre 393ff

- Kruuse af Verchou, Henning
Adolf friherre 401ff, 404
Kraase, mecklenburgsk gods 394
*Kulturhistorisk Leksikon for
Nordisk Middelalder* 29
Kungl. Husgerådskammaren
441
Kungl. Konvoikommissariatet
236
Kungl. Maj:ts Orden 195, 197,
441f
Kurrid-Klitgaard, Peter 52, 183,
205, 284, 441, 450, 465, 486f
Kvindeheraldik 105ff, 148f,
239ff, 244f
Kvåle-ætten 120
Kælde, Bengt Olof 148, 195ff,
284, 306, 373, 450, 485ff
København 224ff
Købstæder 213ff
Køge 218
Köhne, Bernhard von 9ff, 93
Koenig, Pierre Marie 377
Königsmark, Joar 105
Körös-Topak, greve 430f
Kaas-Lehn, baron, våben 421
- La Bataille de Denain 410
la Gardie, Magnus Gabriel de
275f
La Prise de Douay 410
Lancaster Herald, 490f
Landahl, Sven 344
Landnåmsboken 373
Landskrona 219
Landvætter 64ff, 92, 164
Lange, Bernt 189, 191
Lange, Sven-Erik 344
Langebek, Jacob 114
Langesund kommune 21
Langslet, Lars Roar 35f
Lansefane 131f
Lanza di Montezemola, Andrea
Cordere di 97ff
Lappland 295, 347, 350
Larchey, Loredan 362
Larsen, Ole 430
Larsson, våben 338
Larsson, Yngve 344
Lassen, Peter 323
Lauritsen, Hans 323
Laurila, Kari K. 199f
*Lauterbach, J.: Epigrammata de
rebus gestis serenissimi*
*principis Friderici secundi
regis Daniæ* 354
Lazarusordenen 52, 101
Le Bouvier, Gilles, kaldet Berry
herold 360
Le Breton, våbenbog 52ff, 241
Le Feron, Jean 375ff
Lee, C. 150
Lee, J.D. 150
Lefrén, Johan Peter 277
Lehn, Poul Abraham lensbaron
420
Leino, Antti 183
Leistad, Geirr I. 245
*Leonhard: Das Grosse Buch der
Wappenkunst* 292
Leth, Jørgen 150
Levetzow, von, mecklenburgsk
uradelsslægt, våben 406
Lewenhaupt, Adam 278
Libri amicorum 197f
Liehuvat Värit (Flygande fär-
ger) 199
Lilientron, Andreas 427f
Lilje 37f
Liljehaspel 24f
Liljevåben, franske 109f, 170
Limbek, våben 368
Limbek, Henneke 300, 368
Lind, Otto K. 433
Lindberg, Erik V. 486
Lindman, Arvid 30, 283
Linköpings stift 193
Lisle, Rouget de 379
Livregementets grenadjärer 339
Livregementets husarer 187f
Lloyd, Llewellyn 279
Lodinsson, Jon 105
Logo 23, 24, 42, 95f, 101, 103,
193
Lokomotiv 10
Lombardiske jernkrone, den
248
Lorck, Melchior 347
Lord Lyon King of Arms 102,
149, 82f, 202ff, 491
Lorraine 248
Louis I hertug af Savoyen 365
Louise, dansk dronning 177ff
Louise V, svensk dronning 287
Loutsch, Jean-Claude 45
Lowzow, von, mecklenburgsk
uradelsslægt, våben 406
Lucius II, pave 269
- Luckner, Felix greve von 379
Luckner, Johann Nicolaus greve
378f
Ludvig den Hellige, fransk
konge 110
Ludvig XIII, fransk konge 374
Ludvig XIV, fransk konge 377
Lunds Universitet 342
Lungholm 420f
Lupant, Michel 95
Luther, Martin 269, 347
Lübeck 130f
Lymphad 21, 203ff
Lyncenich/Gymnich, våbenbog
358, 361, 364ff, 369
Lüneburg, hertugdømme 85ff,
134ff
Lynskey, Marie 337
Lysaker, Trygve 493
*Lysaker, Trygve: Trondhjems
stift og Nidaros bispedømme
1537-1953* 287
Løberg, Lars 245
Löffler, Carl Johan 430
Löffler, J.B. 121, 129
Lönroth, Elias 258
Löthman, Tor 344
Løve 87, 110, 154ff, 158ff,
168f, 175, 190
Løvenskiöld, dansk-norsk
adelig slægt 500
Løvenskiöld, Herman L. 458,
487
Løvland, NN 438
Löwenhielm, Carl 344
Lægdsmandsgården 326
- MacDonald, skotsk klan 202ff
Macdonald, Angus ”Mór” 203
Macdonald, John, jarl af Ross
203
Mack, Sverre 21
MacLagan, Michael 248
Madsen, Hans 323
Madsen, Jacob 320
Magnus Eriksson, svensk-norsk
konge 50, 109f, 112, 133,
162
Magnus V Erlingsson, norsk
konge 35, 38
Magnus Håkonsson Lagabøter,
norsk konge 33, 35, 38
Magnus Ladulås, svensk konge
51, 106, 112, 128

- Magnus VII Magnusson, norsk-svensk konge 106
 Magnus III Olavsson Berrføtt, norsk konge 34, 38
 Magnus, Johannes 93
 Magnus, Olaus 58, 91, 93
 Magnusson, Eirik, svensk hertug 106, 128
 Magnusson, Tryggvi 59, 65
 Magnusson, Valdemar, svensk hertug 106
 Magnusson, Arne 121
 Majestætssegel 112
 Malines 410, 412
 Malmø 213f, 219, 235
 Malmöhus län 232ff
 Malteserordenen 51
 Mannerheim, August 15
 Mannerheim, Carl Erik 257
 Mantel 17
 Mantelsnit 98
 Marcia Vexillum 95
 Margaret, engelsk dronning 107
 Margarete af England 170
 Margarete af Bayern-Hennegau-Holland 301
 Margarete af Jülich-Berg-Ravensberg 301
 Margarete af Wittelsbach-Holland-Hainaut 364
 Margarete af Flandern 107
 Margrethe I, unionsdronning 110ff, 117, 128, 177, 367, 389, 445
 Margrethe II, dansk Dronning 310, 439
 Margrethe af Danmark, skotsk droning 440
 Marguerite, fransk dronning 107
 Marguerite af Hainaut 179
 Maria, Jomfru 121f, 129, 245
 Maria Fjodorovna, russisk kejserinde 177
 Maria-ordenen 283
 Marie af Berry 364
 Marie af Burgund 302
 Marie af Orléans, dansk prinsesse 179
 Marieberg 394
 Mark, Ebbe R:son 487
 Marks of Cadency 491f
 Markusløve 248
 Marlborough, hertug af 492
 Marseillaisen 379
 Marselis, brødre 497
 Martensen, Hans L. 267ff
 Martin af Tours, Skt. 195
 Mary, dansk Kronprinsesse 201ff, 310, 330
 Matikkala, Antti 39, 183, 441, 449, 483
 Mattheson, Johann 409f
 Mattingley 150
 Maud, norsk dronning 287
 Maurerhovede 98
McCarthy, Michael: Armoricum Sedium 380
-: A Manual of Ecclesiastical Heraldry 380
 McKee, Don 184
 Mechelen 410, 412
 Mecklenburg 133, 136
Medelanden från Svenska Vapenkollegiet 447
 Medelpad, våben 295
 Medvedev, Michail 184, 239
 Mellanby, A. 150
 Mello, Dreux IV de 375
 Melsæter, Torgeir 25, 183
 Menschikoff, Alexander Sergejevitj 16, 18
 Merkurstav 10
 Meyer, H.K. 424
 Michelsen, Paul Ulrich 68
 Milano, dynasti 302
 Mitra 99
 Mogens, kannik 31
 Mollerup, W. 130f
 Moltke, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
 Moncreiffe of that Ilk, Sir Iain 203ff, 210f
 Monogram, kejserligt 14
 Monogramsegel 105
 Montesquiou, Françoise de 376
 Montesquiou, Pierre de 377
 Montmorency, Matthieu I de 374f
 Montmorency, Thibaut de 374
 Moritz, Torsten 344
 Morskinna 34, 38
 Mortensen, Rasmus 323
 Moskva 90, 252
 Motto 61ff, 67
 Motvåpen 33
 Munthe, C.M. 114, 116f
 Munthe, Gerhard 155
 Murach, Albrecht von 297f, 300f, 367f
 Murmansk-regionen 144
Muskett, Joseph James: Suffolk Manorial Families 489
 Münch von Münchenstein, våben 387
 München-Freising, ærkebispedømme 98
Münchener Kalender 384ff, 387
 Märtha, norsk kronprinsesse 288
 Møgelberg, våben 338
 Møller, Bo 469, 486
 Mörner, Göran 449, 483
 Namur 109, 128
 Napoléon, fransk kejser 438
 Nasjonalbiblioteket, Oslo 331, 436
 Nationalarkiv, franske 53
 Natt och Dag, svensk uradels-slægt 447
 Navarre, våbenbog 360
 Neauphle-le-Chateau, Simon de 375
 Nevéus, Clara 90f, 466
 Nibe 226
 Nidaros domkirke 189ff, 286, 493ff
 Nidaros ærkebispedømme 36f
 Niels, ærkedegn 31
 Niels Steensens Kollgium 269
 Nielsen, Christen 325
 Nielsen, Christopher 325
 Nielsen, Herluf 30
 Nielsen, Ingrid 29
 Nielsen, Niels 322
 Nielsen, Yngvar 436ff
 Nikolaj II, russisk kejser 177
 Nikolaj Kirke, Heiligenhafen 353
 Nikolas, norsk biskop 88
 Nikolas i Husaby 190
 Nilsson, Johan 283
 Nilsson, Nils-Ove 344
 Nissen, norsk borgerlig slægt 500
 Nissen, August L. 124
 Nissen, Hans 492
 Nissen, Harald 91, 95, 244, 331, 446
 Nissen, Nicolai 492
 Niznij-Novgorod-regionen 144
 Njålsson, våben 337
 Norbotten, våben 294

- Nordenvall, Per 39, 183, 239, 284, 449
- Nordhus, Geir 95, 123, 183, 441
- Nordiska Kulturfonden 95
- Nordiske Unioner 88ff
- Nordstjärneordenen 338
- Norge
- Byvåbener 161
 - Kommunevåbener 21ff
 - Kongehus 160
 - Kongekrone 157ff
 - Kongevåben 33ff, 94, 153ff, 436ff
 - Kvindeheraldik 105ff
 - Norske Løve 25f, 33ff, 89ff, 94, 107ff, 113, 128, 133, 153ff
 - Rigsbanner 160, 288
 - Rigsregalier 286ff
 - Rigsvåben 153ff
 - Skt. Olavsordenen 163f, 167
 - Stortinget 90
- Normann, von, pommersk uradelsslægt, våben 406
- Norroy and Ulster King of Arms 491
- Norsk Heraldisk Forening 88, 245, 487
- Novgorod 279
- Nyager 323
- Nye Testamente, Det 349
- Nyland län 255
- Nyländska Jaktklubben 259
- Nürnberg 215
- Nysted, Ole Hermandsen 372
- Næstved 218
- Nøsing, kantor 31
- Odense Domkirke 351
- Ogmundsson, Håkon 114f
- Olaf "Morsel", konge af Man m.m. 203
- Olaus Magnus 350
- Olav den Hellige, norsk konge 35f, 91, 112, 128
- Olav, dansk-norsk konge 110
- Olav V, norsk konge 288
- Oldenburg 315
- Oldenburg, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
- Oldesloe 409
- Olearius, Adam: Kurtzer Begriff Einer Holsteinischen Chronik* 313
- Olga af Rusland, græsk dronning 179
- Olmütz, von, våben 381
- Olsson, Jan-Eric 450
- Oluf, dansk prins 44
- Oluf, provst 31
- Opsahl, Erik 37, 117
- Ordener
- Andreasordenen, Skt. 178
 - Dannebrogordenen 427
 - Elefantordenen 66, 69, 95, 124, 201, 212, 230, 283, 382, 427
 - Falkeordenen 66f, 71, 92
 - Hellige Grav af Jerusalems Ridderorden 289
 - Hosebåndsordenen 85, 491f
 - Kungl. Maj:ts orden 195, 197, 441f
 - Lazarusordenen 52, 101
 - Malteserordenen 51
 - Maria-ordenen 283
 - Nordstjärneordenen 338
 - Olavsordenen, Skt. 159, 163f, 167
 - Serafimerordenen 95, 187, 196f, 233ff, 306, 338, 449
 - Suveræne Malteserorden 289
 - Svårdsordenen 338
 - Tempelridderordenen 52, 101
 - Tidseordenen 183
 - Vasaordenen 338
- Order of the Garter, The 491
- Orléans, våbenbog 55
- Ormsson, Sigurd, ridder 36f
- Oscar I, svensk-norsk konge 90, 286f
- Oscar II, svensk-norsk konge 287, 436
- Oscar Bernadotte, svensk prins 436
- Oscarshall 92
- Oslo Bymuseum 22
- Oslo Ladegård 88
- Oslo Kommune 88
- Oslo kongeslot 92
- Oswald: Lexikon der Heraldik* 292
- Otto I den Store, romersk kejser 85, 135
- Otto Barn, tysk hertug 85ff
- Otto af Lüneburg 131
- Owens, Jürgen 310ff
- Oxenstierna, Axel 75, 275
- Pallium 99
- Papworth's Ordinary* 45
- Paravicini, våben 388
- Parsberg, Kristoffer von 297f, 301
- Parsberg, Verner von 301
- Partioheraldikot (Scoutheraldik-erna) 199
- Pastoureau, Michel: Traité d'héraldique* 242f
- Patton, George S. 185
- Paul I, russisk kejser 252, 256
- Paul VI, pave 269
- Pedersen, Fritz Saaby 208
- Pedersen, Hans 324f
- Pedersen, Hemming 121
- Pelsværk 10
- Persevanter 491
- Persson, Bertil 344
- Persson, Sigurd 100
- Peter den Store, russisk kejser 178
- Peter-Pauls-katedralen, St. Petersborg 177ff
- Petersen, Eilif 94, 155, 166
- Petersen, Henry 112ff, 133, 135, 149
- Petersen, Magnus 131ff, 135
- Petersen, P. 161
- Petrarca 347
- Pfalz 297
- Philip den Gode, hertug af Burgund 364ff
- Philip August, fransk konge 374
- Philippa af England, unionsdronning 113f, 116, 128, 345
- Philipsdatter, Thurid 115
- Pierreville, Jean Claude 344
- Pipping, Knut 294
- Pizan, Christine de 169
- Planché, J.R. 150
- Plather, U. 189
- Plessis, Jeanne de 411
- Plinius 347
- Podebusk, Henneke 367f
- Pommerns grif 113
- Pontecorvo, byvåben 437
- Pontecorvo, slægtsvåben 90, 437f
- Pontoppidan, Erik og Hans de Hofman: Den danske Atlas* 227f
- Popoff, Michel 44f, 239
- Porse, Knud 107f

- Portcullis Pursuivant 491
 Portugal, dynasti 302
 Posse, Arvid greve 279
 Posse, Carl Erik Ludvig Valter greve 273
 Prange, Knud 117, 149, 448, 450, 461, 484, 486
 Preen, mecklenburgsk uradels-slægt, våben 406
 Procopé, Niklas Hjalmar 481
 Præstegården 325
 Præentionsvåben 89
 Pursuivants 491
 Putbus, Henning 297, 300
 Putin, Vladimir 241f
 Påfugleffjer 107, 138
 Pålsson, Leif 343, 487
 Påsyningssmykker 170ff
- Queen Margaret, våbenbog 55
- Railo, Topi 334
 Ramillies 409
Rancken, A.W. & Kauko Piri-nen: Suomen vaakunat ja kaupunginsinetit 18
 Randers 218, 486
 Raneke, Jan 42ff, 103, 117, 148, 191f, 273, 297ff, 337, 341ff, 358f, 361f, 364ff, 369, 401, 442f, 455, 478, 485f
 Raneke, Jens 344
 Raneke, Lars 344
 Raneke, Peder 344
 Raneke, Sven 344
 Rangkroner 148
 Rania, jordansk Dronning 306
 Rantzau, Johan von 315
 Rantzau, Josias von 377f
 Rantzau-Lehn, baron, våben 421
 Rasmussen, Rasmus 325
 Ratzeburg 409
 Ratzinger, Josef, kardinal 98
 Re kommune 24f
 Rebus 12
 Regimentsfaner 145ff
 Reid, George, 183
 Reijers, Lambert 422
 Reinald af Geldern 107
 Reins kloster 446, 497f
 Reklameheraldik 332
 Rembrandt 312
 Ren, laplandsk 17
- Repgow, Eike von 132
 Repstad, Lars Olav 392
 Resen, Peder Hansen 373
Resen, Peder Hansen: Atlas Danicus 216ff, 220ff, 231
 Reutersvård, Oscar 343
 Richelieu, kardinal 374
 Richmond Herald 491
 Richthausen, Johan Conrad 150
 Riddarholmen, Stockholm 449
 Riddarholmskyrkan, Stockholm 197, 442, 448
 Riddarhuset, Stockholm 185, 401, 442, 448
 Riddervold, Hans 287
 Rietstap, J.-B. 110, 243
 Rigsarkivet, København 213, 414
 Riksarkivet, Oslo 21ff, 414
 Riksarkivet, Stockholm 297
 Rimkrønike, Den Mecklenburg-ske 132ff
 Riåsen, Geir Thomas 286
 -: *Det Kongelige Slott* 286
 -: *Eidsvollshygningen – Carsten Anker og Grunnlovens hus* 286
 Ro, magister 31
 Roads, Elizabeth, Carrick Persevant 183
 Robert af Artois 110
 Robinson, M.W. 151
 Romanoff, Dimitri, russisk prins 177
 Romanoff, Nicholas, russisk prins 177
 Roschet, Carl 386ff
 Rosenberg, Christian 430
 Rosencrantz, Torsten 344
 Rosencrone, Marcus Gerhard greve 430f
 Rosenkampff, von, finsk adelss-lægt 11, 14
 Rosenkrantz, dansk uradels-slægt 137ff
 Rosenkrantz, Holger Holgersen 137ff
 Rosenkrantz, Ivar 429
 Rosenkrantz, Oluf Nielsen 140
 Rosenkrantz, Otte Holgersen 137ff
 (Rosenkrantz), Otte Nielsen 298ff, 367
 (Rosenvinge), Mogens Jensen 392
- Rosenørn-Lehn, baron de, våben 421
 Roskilde Amtskommune 296
 Roskilde Domkirke og Stift 177ff, 269
 Roskilde Kunstmuseum 296
 Rosoy, Adeline de 419
 Rosqvist, våben 338
 Ross, skotsk grevskab 203ff
 Rossbach, Hans Ditlev Ham-mond 500
 Rostgaard, Friderich 332, 372f
 Rostock 133, 136
 Rostock, Ole 296, 456, 484, 486
 Rotermund, von, tysk uradels-slægt, våben 406
 Rotkirch, finsk adelsslægt 11
 Rouge Croix Pursuivant 491
 Rouge Dragon Pursuivant 491
 Rova, Ivar 117
 Rova, Sigurd kongsson 117
 Rud, Mikkel 298, 300, 368
 Rudolf II, tysk kejser 73, 83
 Rumohr, Cai von 428
 Runeberg, Johan Ludvig 258
 Rusland 89ff, 92f, 143ff, 177ff, 239ff
 Russersabel 93
 Russiske rigsrørn 13f, 90
 Ryttersegel 33f
 Rømer, Ingerd Ottesdatter 106
 Rønne 213
- Sabourin, Cathy 183
 Sachalin-regionen 144
 Sachsenspiegel 132
 Sagerlund, Vladimir A. 192
 Saigal, Sunil 185, 444, 461, 486
 Sakharov, Igor 239
 Sakskebøing 218, 223
 Samisk sprog 26
 Samsø, hertug af 108, 128
 Samuelson, Carl Gustaf Mauritz 277
 Sandberg, Carl 277
 Sandels, Marianne 246
 Sandvig, Bertil 331f
Sandvig, Bertil (red.): Adelige Familier i Danmark, Norge og Hertugdømmerne 331
 -: *Norsk Vaabenbog* 331
 Sankt Andreasordenen 252
 Sankt Ansgars Kirke 267

- Sankt Erik 346
 Sankt Georg 178, 194
 Sankt Göran 194
 Sankt Jørgen 318
 Sankt Olavsordenen 159, 163f, 167
 Sankta Helena 289
 Satakunda 259
 Savoyen, dynasti 302
Saxo Grammaticus: Gesta Danorum 349f
 Schardebøll, Erik Jessen 227
 Scharer, Anton 292
 Schauenburgske hertuger 151
Schedel, Hartmann: Liber Chronicarum 215
Scheffer, Gunnar: Svensk vapenbok för landskap, län och städer 232
 Schildt, tysk-svensk-finsk adelig slægt 72ff
 Schiøler, Henning 431
 Schlegel, Bernhard 18, 273
 Schlemmer, Gavin 184
 Schmidt, Harry 313
 Schlenburg, Werner von der 429
 Schwenzer, biskop 100
 Schwerin 130ff, 136
 Schön, Bosse 185
 Schöning, Gerhard 392
 Scottish Genealogy Society, The 102
 Secretan, Edouard 384
 Sedivý, Franz 283, 432ff
 Segl 26, 29, 33ff, 58, 60, 77ff, 105ff, 214ff, 227, 232ff
 Selsjord, M. 189
 Semé de France 110
 Sengeløse Kirke 121f, 129
 Serafimerordenen 95, 187, 196f, 233ff, 306, 338, 449
 Sernklef, Harry 95
 Sidselrud, Kaare Seeberg 95, 284, 441, 444, 449, 475, 486
 Siebmacher 243
 Sigismund den Møntrige af Habsburg 362, 365f
 Signet 237
 Sigurd Jorsalfar, norsk konge 35
 Sigurd lagmann 37
 Sigurd på Rande 37
 Sigurdsson, Jon 60f, 67
 Sigurdsson, Ogmund 117
 Silkeborg 104
 Simon, magister 31
 Sixtus IV, pave 313
 Skanderborg 104
Skandinavisk Våpenrulla 191ff, 336ff, 342, 447, 451
 Skjervold, Einar H. 22ff
 Skjoldform 9, 154f
 Skjoldholdere 17, 164, 204
 Skjoldhoved 204ff
 Skotland 201ff, 239
 Skovgården 325
 Skule, Johan, 29
 Skydeskive 179
 Skyum-Nielsen, Niels 29ff
 Skåne 218, 235
 Skåne län 238
 Skånska dragonregementet 339f
 Slesvigske hertuger 151f
 Smetannikov, Igor 143
 Smith, Whitney 96
 Smultronblad 16f
 Smålands regementet 339
 Smålandsbrigaden 339
 Snellman, Johan Wilhelm 258f
 Snæbjørnsson, Stefán J. 470
 Snäckstavik 394
 Societas Heraldica Lundensis 487
 Societas Heraldica Nidarosien-sis 25, 392, 487
 Societas Heraldica Scandina-
 vica 296, 441, 451ff, 487
 Sognefogedgården 323
*Sollied, Henning: Norsk våpen-
 bok* 331
 Somerled macGillebride, under-
 konge i Argyll 202
 Somerset Herald 491
 Sommer, våben 338
 Sommerscales, Heinrich 489f
 Sommerschild, Elisabeth
 Henriksdatter 489, 492
 Sonja, norsk Dronning 288
 Soop, svensk adelsslægt 401
 Soop, Anna Maria 276
 Sophie, svensk-norsk dronning 287
 Sorø Klosterkirke 168ff, 226
 Sosa, Rafael Yates 96
 Spangen, Christian Dag 456
 Spens, Virginia 401
 Speyr, von, våben 387
 Sprengtporten, Georg Magnus 257
*Stalin, baron: Vocabulaire-Atlas
 Héraldique* 45
 Stambog 75, 197
 Stang, Andreas 487
 Stantzische Codex 381f
 Starkad 350f
 Statens heraldiske konsulent 213
 Stathelle, byvåben 21
 Staufer, Heribert 380
 Stavropol 144
 Steensen, Niels 263, 267
 Stefanus, pavelig legat 35
 Steinnes, Asgaut 116f
 Steninge slott AB 443
 Stiftsgården, Trondheim 497
 Stiklestad, Slaget ved 35f
 Stillfried und Rattonitz, Rudolf
 greve von 382
 Stjernberg, Anders 19
 Stockholms slot 197
 Stockholms stift 194
 Stokfisk, den islandske 57ff, 91
 Stolt, Lars C. 42ff, 100ff, 448, 450
 Store Heddinge 221ff
 Storkyrkan, Stockholm 286f
 Storm, Gustav 117ff, 122f, 128, 135
 Stormarn 312ff
 Storting, norske 436
 Strandager 323
 Strangegården 326
*Strelow, Hans Nielsson: Cro-
 nica Guthilandorum* 220
 Strömfelt, Britta 393
 Studenter-Sangforening 310
 Sturlason, Snorre 34, 36, 38, 64, 92
 Stürmer, Heinz 334
 Stærkodder 350f
 Suffolk, grevskab 491
 Suhm, Peter Frederik 496
 Suhr, Bernt 267
 Suhr, Theodor 267, 269
 Sunnqvist, våben 338
 Sunnqvist, Martin 44, 147, 183, 441, 443, 473, 486f
Suomalaisia Vaakunoita 333f, 447
 Suomen Heraldinien Seura 333f, 336, 447

- Suul, Torgeir 190
 Suverene Malteserorden, Den 289
 Suverenitetssymbolik 163
 Svane, Erling 469, 486
 Sveen, Arvid 24f
 Svend Tveskæg, dansk konge 134ff
 Svenska Frimurare Orden 442, 444
 Svenska Frimurare Ordens stamhus 442, 449f
 Svenska Heraldiska Föreningen 147ff, 337, 442, 447
 Svenska Kyrkan 193, 197
 Svenska Nationalkommittén för Genealogi och Heraldik 447
 Sverige
 Ceremoniskjolde 396
 Folkungeløven 107ff, 112, 115, 133f, 136
 Forsvarets heraldik 186f, 338ff
 Gustaf III's revolutionsheraldik 12
 Landskaber og len 40f
 Kommunevåbener 40f
 Kongevåben 90, 133
 Riksarkivet 40f
 Rigsvåben 51, 91, 232ff
 Trekronervåbenet 50, 132f, 136
 Våbenrulle 337f
 Sveinbjörnsson, Jon Hjaltelin 68
 Sverdrup, norsk borgerlig slægt 444
 Sverre, norsk konge 35, 38, 159, 162
 Svärdsordenen 338
 Swan, Sir Conrad 150
 Sürekow, von, tysk uradels-slægt, våben 406
 Särskilda Skyddsgruppen 49
 Søblade 108
 Sønderjyllands Amt 103
 Sønderkarle, stamhus/baroni 420f
 Taije, Jan van 366
 Talje-ætten 117
 Tangeraas, Lars 33ff, 92, 115ff, 182, 239
 Tasmanien 206
 Tavstehus län 255
 Tegner, Hans Christian 68
 Tempelridderordenen 52, 101
 Tengström, Leif 40, 92f, 239, 294
 Tennberg, Bo Johan Gustaf 457
 Tennstedt 411
 Tessin, Carl Gustaf 284
 Thiset, Anders 57, 141, 155, 157, 167, 179f
Thiset, A. og P.L. Wittrup: Nyt Dansk Adelslexicon 43
 Thomas Jenyn, våbenbog 55
 Thomsen, Jes 391f
 Thoralfsson, Martin 120f, 129
 Thordarson, Matthias 65
 Thorlacius, Birger 373, 465
 Thorlaksson, Gudbrandur, islandsk biskop 58
 Thornborg, Andreas 428f
 Thornit, Per 330
 Thott, Fredrik 279
Thurah, Laurids de: Atlas Danie 228
 Thyra, hertuginde af Cumberland 179
 Tiara 98
 Tiden (?), tysk uradelsslægt, våben 406
 Tidselordenen 183
 Tilas, Daniel 12, 232ff
 Tinkurer 10, 213ff
 Tironisk note 114
 Tjaikovskij, Peter 179
 Tjeljabinsk-regionen 144
 Tjetjenien 143
 Tofta, Karl Ulfsson af 389
 Toison d'or, våbenbog 55, 107, 358ff
 Tolly, Barclay de 257
 Tonucci, Giovanni 265
 Topelius, Zacharias, 90, 258
 Tordenskiold, Peter Wessel, adlet 492
 Torell, Torbjörn 344
 Torskevåben, islandske 58ff
 Torstenson, Lennart 275
 Toussaint, Dany 150
Trap, J.P.: Danmark 228
 Tre Kroner 89, 91, 112f, 153, 233ff
 Trinitatis Kirke, København 373
 Trofæer 18
 Trolle, Gustaf Arvidsson, 122f, 129
 Tromsø kommune 21
 Tromsøysund herredsvåben 21
 Trondheim 22
 Trondhjem Domkirke 189ff, 286, 493ff
 Trundholm kommune 23
 Tryggvason, Olav, norsk konge 64
 Trætteberg, Hallvard 21, 34, 36, 94, 110f, 123, 155ff, 245, 331
Trætteberg, Halvor: Borg i segl, mynt og våpen 321
 Trøge, Walter 424
 Tue (Tuvo), biskop 30ff
 Turnerkrave 110
 Tvevad, Jørgen Sigismund Nielsen 454, 486
 Tydal kommune 22
 Tyskland
 Bispevåbener 379ff
 Våben 304
 Tømmerhage 24
 Tømmeraa, Per J. 116
 Tønnesen, Allan 88ff, 95, 284f, 442, 445, 448, 450, 460, 485f
Tønnesen, Allan: Helsingør Bomærker 321, 327
 Törnquist, Leif 145
 Tørresen, Amund 392
 Udskåren skrift 137
 Uendelighed, tegn for 206
 Uf, dansk adelsslægt 297
 Uf, Jens 368
 Uggle, Carl 280
Uggle, Carl: Inledning til Heraldiken 9, 18, 20
 Ulfbjoturs lov 64
 Ullensvang kirke 37
 Ulfsson, Birger 289
 Ulfsson, Filip 117
 Umeå kungsgård 394
 Uniformsreglement 48, 100ff
 Unioner, nordiske 88ff, 144ff
 Uppsala ærkebiskopper 197
 Utenriksdepartement, Det Kgl. Norske 95
 Utenheim, von, våben 387
 Vadholm, Tom Sverre 39, 88ff, 95, 443, 448, 450, 478

- Vadstena 113, 118, 128f
Valdemar, svensk konge 112, 128
Valdemar II (Sejr), dansk konge 30, 85ff, 131, 136
Valdemar IV Atterdag, dansk konge 173, 176, 177, 367
Valdemar, dansk prins 179
Valgsprog 18, 85, 98
Valière, greve de 294
Vandewalle, André 39
Varchow 394
Vartislav, pommersk hertug 113
Vasaordenen 338
Verdenskrønike, Den sachsiske 130ff
Vermandois, våbenbog 53f
Verwohlt, Ernst 117f, 296, 454, 484, 486
Veurne 198
Viborg, dansk by 104, 220
Viborg, finsk by 255
Victoria, engelsk dronning 86
Vidén, Gunhild 120
Vidkunsson, Erling 162
Viellard, Françoise 53
Viereck, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
Vigerust, Anders H. 122f
Vigerust, Tore H. (red.): En røst fra Østerdalene 331
Vikingehjelm 101
Vikingskib 153
Vilhelm, hertug af Lüneburg 86f, 135
Vilimbakhov, George 179, 181, 239ff
Villa Grimberghe 412
Villiamsdatter, Thora 114f
Vimeur, Jean-Baptiste Donatien de, greve de Rochambeau 377
Vindfelt, Ejnar 431
Visby, by på Gotland 216, 219f
Visconti, hertugslægt i Milano 242, 248
Vognfjæl 59
Vogt, Susanne 468, 486
Volborth, Carl-Alexander von 503f
Väderstads församling 194
Västra Eneby 194
Västra Sveriges Heraldiska Sällskap 486
Våbenbreve 74f, 149, 240
Våbenbøger
Bellenville 366ff
Bergshamar 10, 55, 297ff, 358ff
Codex germanicus 72
Gelre 107, 110, 297ff, 358ff
Grünenberg 53, 55, 381ff
Gymnich/Lyncemich 358, 361, 364ff, 369
Le Breton 52ff, 241
Navarre 360
Orléans 55
Queen Margaret 55
Thomas Jenyn 55
Toison d'or 55, 107, 358ff
Vermandois 53f
Wijnbergen 34, 53f, 130, 132, 136
Våbenfrise 50
Våbenkappe 162f, 167
Våbenrulle 191ff 290, 336ff, 342, 447, 451ff
Våbensignet 58, 60
Vår Frue Kirke, Trondheim 493
Wagner, Sir Anthony 150
Walburga af Habsburg-Lothringen 373
Walkendorf, Erik 349
Wallenborg, Irma 145
Warnstedt, Christopher von 343
Wasa län 255
Wasling, Jesper 45f, 147f, 481
Wedel-Jarlsberg, dansk-norsk grevelig slægt 500
Weltzien, von, mecklenburgsk uradelsslægt, våben 406
Wessilton Hall 491
Wevelinhoven, Floris van 366
Westin, Jakob 278
Wichfeld, Henning 421
Wied, Gustav 296
Wieland, Joachim: Nye Tiden-der om lærde og curieuse Sager 372
Wijnbergen 34, 53f, 130, 132, 136
Wildte, Fridolf 487
Wilhelm Erobreren, engelsk konge 36
Wille, Hans Jacob 389, 391
Willem VI Wittelsbach, greve af Hainaut-Holland 364
Wijnbergen, våbenbog 34, 53f, 130, 132, 136
Windischmark, fyrstendømme 42
Windsor Herald 491
Wismar 360
With, Trygve 489f
Witth, Catharina de 415f
Wolf, Jens Lauridsen: Encomion regni Danie 216ff, 231
Woodward, J. & G. Burnett: A Treatise on Heraldry, British and Foreign 107, 110
Wright, Magnus von 13f
Wrobel, biskop 100
Wulff, Aage 283, 337, 432f, 434, 486
Yallop, Catherine 491
Yallop, Robert 491
Yarovaya, Jelena 239
Ymnighetshorn (overflødighedshorn) 10
York Herald 491
Ypres 198
Zangenberg, Steen Ulrik 449, 458, 486
Zetterberg, våben 338
Zweigbergk, Jurgen von 344
Zovko, Davor 148, 192, 336
Zuschke, Maibritt 449
Æskulapstav 10
Økse 33, 91f, 94, 158
Ørn 203ff
Østre Skovgård 322
Østrig 248
Åbo län 255f
Åfjord kommune 23
Åland 259
Aalborg 218
Ångbåt (dampskib) 10
Aannestad, Hanne Lovise 123
Århus 104, 220
Åsele kommun 193
Åsklund, Henric 147, 442, 447, 487
Åsnes kommune 24

ILLUSTRATIONER UDFØRT AF:

Abildgaard, Søren 122, 140	Hedberg, Carol 56	Reinberg, J.J. 260
Andersen, Ronny 102, 205, 207	Heim, Bruno B. 267, 270, 462	Roschet, Carl 386
264, 330, 452, 458, 459, 460,	Helgen, Geir 480	Sagerlund, Vladimir A. 192, 295,
465, 468, 469, 472, 473, 475,	Herodes, Priit 479	471
477	Hupp, Otto 384	Saigal, Sunil 461, 470
Berlin, Jens Christian 474	Jóhannsson, Matthías Árni 482	Sedivý, Franz 432
Berntsen, Claus Kolbe 476	Jónsson, Rikardur 64	Segersven, Anders 474
Boilly, NN 379	Kajanus, G.A. 11, 15	Skjervold, Einar H. 22, 23
Britze, Frederik 452, 453	Krafft, Sofie 120	Sköld, Sven 466
Britze, Johannes 432	Kälde, Bengt Olof 195, 196, 307,	Snæbjörnsson, Stefán J. 470
Brose, Fernand 417	373, 476, 479, 485	Staaff, Carl Theodor 274
Bäckmark, Magnus 49, 50	Langebek, Jacob 113, 345, 346	Sveen, Arvid 24, 25
Camradt, Johannes Ludvig 410	Lanza di Montezemola, Andrea	Theilman, Aksel 267
Caspersen, Gether 481	Cordere 98	Theling, Emanuel 250
Clauding, Kurt J.K.C. 460	Larsen, Ole 431	Theutenberg, Bo Folke Johnson
Dahl, Camilla Luise 170, 172	Laurila, Kari K. 199	463
Danchel, Folkmar 124	Lynskey, Marie 473	Thiset, Anders 154, 180
Eide, Jan 478	Magnússon, Tryggvi 59, 65	Vollborth, Carl-Alexander von 484
Ericsson, Leif 305, 306	Mannerheim, August 15	Wright, Magnus von 13
Eriksson, Olof 457	Nissen, Harald 36	Wulff, Aage 222, 433, 434,
Flensmarck, Tor 192, 336	Njálsson, Gunnar 337	454 (?), 464
Foppoli, Marco 99, 246	Owens, Jürgen 314	Zovko, Davor 192, 337, 463
Frölich, Carsten Johan Georg 468	Petersen, Magnus 131	
Funch, Herman 431	Raneke, Jan 192, 341, 343, 344,	
Grandjean, Poul Bredo 66	393, 400, 454, 455, 456, 457,	
Grünenberg, Conrad 381	461, 467, 481	
Ham, Herman von 428	Reijers, Lambert 423	
-

FOTOGRAFIER TAGET AF:

Almberg & Preinitz 274	Kristiansen, Peter 353	Remmer, Gerd 151
Andersen, Ronny 330, 410, 414-	Locatelli, C. 242	Riddarhuset, Stockholm 78
423, 427-434, 445, 448, 449	Matikkala, Antti 184	Rigsarkivet, København 30
Bergroth, Tom 254	Moen, Steinar 498	Riksarkivet, Oslo 413, 500
Bäckmark, Magnus 77, 79, 80	Mörner, Göran 402	Riksarkivet, Stockholm 299, 301,
Corswant-Naumburg, Inga von	Nationalmuseet, København 171	316
394, 395, 397, 404	Naumburg, Nils 78, 399, 405	Rosborn, Sven 214
Ericsson, Kurt 274, 275, 276, 277,	Nidaros Domkirkes Restaure-	Stampe, B. 168, 169
278	ringsarbejder 189, 495, 496,	Stiernspetz, Karl-Henrik 403
Ferrolld, Hasse 179	497	Svane, Erling 84, 86
Hannesson, Jón Thor 284, 285	Nissen, Harald 69	Verlag Schnell & Steiner 379, 380
Huuhka, Matti 250	Nordhus, Geir 448	Welin, Per-Olof 260
Ingerslev, Omar 264, 267	Olsen, Rikke Agnete 138, 140	Zuschke, Maibritt 442
Isaksen, Trond Nørén 437	Orlinski, Mikolaj 88, 89, 91	
Kongelige Bibliotek, Det, Køben-	Puhakka, Martti 256	
havn 141, 223, 224, 367	Refsnæs, Karl-Erik 390, 391	

Vejledning til forfatterne

Manuskripter indsendes til redaktionen i et eksemplar, mens forfatteren selv beholder en kopi. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendte manuskripter, billeder m.m., men returnerer i øvrigt billedmateriale efter brugen.

Manuskripter maskinskrives på A4-ark med 1 1/2 linjes afstand og 4-5 cm bred margen. Forkortelser bør så vidt muligt undgås (altså ikke H.T. eller lignende, men: Heraldisk Tidsskrift). *Referencer* og *litteratur* medtages af pladshensyn ikke, men indsættes evt. i *Noter*. Egentlige artikler skal være forsynet med et kort resumé på engelsk, tysk eller fransk.

Artikler modtages helst på diskette/CD/DVD sammen med en papirudskrift af manuskriptet. Den elektroniske tekst bør kun vise én teksttype, altså uden kursivering, fed type eller understregninger. Sådanne markeringer kan derimod angives i det vedlagte manuskript. Teksten skrives uden brug af orddelelser, notefunktion og tabulator ved linjeskift, og der må ikke forekomme en blank linje mellem hvert nyt afsnit. Noterne følger samlet sidst efter teksten. Diskette eller CD/DVD leveres som WP 5.1, ASCII-format, MacWrite, Word eller RTF.

Noterne markeres med et svævende tal (uden parentes) i brød- eller billedtekst, noterne skrives for sig og nummereres fortløbende. Titlen på de bøger og tidsskrifter, der henvises til, kursiveres eller understreges, og både forfatter, titel og udgivelsessted og -år medtages.

Anmeldelser forsynes med overskrift af følgende indhold og med tegnsætning som anført: Forfatterens/forfatternes navn/e: Bogens titel (evt. undertitel eller skriftrække). Udgivelsessted, forlag, årstallet på titelbladet. Antal sider (evt. romertal + arabertal, f.eks. XII, 356 s.). Ved illustrerede værker antal plancher eller blot ill., antal kort. Pris i oprindelseslandets valuta.

Billeder. Billedtekster skrives ligeledes for sig og nummereres fortløbende. Der bruges betegnelsen Ill./ill. både i brød- og billedtekst. Billedernes omtrentlige placering i brødteksten markeres i margenen. Billedforslag med tilhørende undertekster vedlægges samtidig med at manuskriptet indsendes. Billedteksterne skal foreligge på et af de skandinaviske sprog samt på resumeets sprog.

Håndskrevne rettelser bør ikke forekomme i manuskriptet. Når manuskriptet er godkendt og korrekturen foreligger, kan rettelser mod manuskriptet, herunder udvidelse af tekst eller noter, ikke ventes fulgt af redaktionen. Dersom rettelser mod manuskript er tvingende nødvendige, betales de af forfatteren.

Efter udsendelsen af tidsskriftet får forfatteren et antal heraf, svarende til antallet af trykte sider i artiklen.

Societas Heraldica Scandinavica forbeholder sig som udgiver af Heraldisk Tidsskrift retten til at publicere sammenfatninger af artiklerne på selskabets hjemmeside og i internationale forskningsdatabaser.

Skrivende medarbejdere i Heraldisk Tidsskrift nr. 100

Arkivar, seniorforsker, cand.phil. Nils G. Bartholdy, Dalgas Boulevard 63, 2. t.h., DK-2000 Frederiksberg, Danmark.
- nils.bartholdy@email.dk

Historiker, forfatter, cand.philol. Terje Bratberg, Kongens gate 91 A, N-7012 Trondheim, Norge. - terje@e8.no
Professor, Ph.D. Peter Kurrild-Klitgaard, Tesdorpfvej 59, DK-2000 Frederiksberg, Danmark. - pkk@ifs.ku.dk

Førstebibliotekar, cand.real. Harald Nissen, Dalen hageby 54, N-7000 Trondheim, Norge. - harald.nissen@ub.ntnu.no
Sekreterare i Berghmanska Stiftelsen, fil.dr.h.c. Marianne Sandels, Kyrkogårdsgatan 5 A, SE-753 10 Uppsala, Sverige.
- sandels@bahnhof.se

Societas Heraldica Scandinavica

Stiftet 1959 i København, er samlingspunktet for alle heraldisk interesserede i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Heraldisk Selskab har styrelsesmedlemmer i alle de nordiske lande, og foruden Heraldisk Tidsskrift udsender det skriftserien Heraldiske Studier. Heraldisk Selskabs hjemmeside er på adressen: www.heraldik.org

Heraldisk Selskabs styrelse

Kgl. våbenmaler Ronny Andersen, Frederiksholms Kanal, 26D, st. th., DK-1220 København K, Danmark.
- info@arsheraldica.dk (salgsansvarlig).

Arkivar, seniorforsker, cand.phil. Nils G. Bartholdy, Dalgas Boulevard 63, 2. t. h., DK-2000 Frederiksberg, Danmark.
- nils.bartholdy@email.dk

Amanuens, fil.kand. Tom C. Bergroth, PB 675, FI-201 01 Åbo, Finland. - tom.bergroth@turku.fi
Teol.stud. Claus K. Berntsen, Klövernägen 3B : 231, SE-227 38 Lund, Sverige. - berntsen@heraldik.org
Fil.stud. Jens Christian Berlin, Gibraltargatan 58, SE-412 58 Göteborg, Sverige. - epost@jenschristian.se (webredaktør).
Heraldisk rådgivare, fil.mag. Wilhelm Brummer, Kyrkogatan 5 A 2, FI-001 70 Helsingfors, Finland.
- wilhelm@debrummer.net

Universitetslektor, jur.dr. et fil.kand. Eric Bylander, Väderkvarnsgatan 52 A, SE-753 26 Uppsala, Sverige.
- eric@bylander.info (næstformand).

Cand.mag. et art. Carl-Thomas von Christerson, Rostrupsvej 4, DK-2000 Frederiksberg, Danmark.
- ct.von.christerson@webspeed.dk

Specialkonsulent, Ph.D. Niels Arne Dam, Fuglagervej 23, DK-2720 Vanløse, Danmark. - nad@vector.dk

Professor, Ph.D. Peter Kurrild-Klitgaard, Tesdorpfvej 59, DK-2000 Frederiksberg, Danmark.
- pkk@ifs.ku.dk (formand).

Civilingeniør, cand.polyt. Bo Møller, Bækkeskovvej 23, DK-2700 Brønshøj, Danmark. - bo.moller@privat.dk (kasserer).

Førstekonsulent, cand.mag. Kaare Seeberg Sidselrud, Granebakken 9, N-1284 Oslo, Norge. - heraldikk@gmail.com
Innanhússarkitekt Stefán Snæbjörnsson, Núpallind 2 -(401), IS-201 Kópavogur, Island. - designpromotion@simnet.is
Hovrättsfiskal, jur.lic. Martin Sunnqvist, Hantverkaregatan 9 D, SE-261 51 Landskrona, Sverige.

- sunnqvist@yahoo.com (sekretær).

Advokat Tom S. Vadholm, Holgerslystvn. 23 A, N-0280 Oslo, Norge. - tosvadh@online.no

